

QUADERNS DE PASTORAL
204

QUADERNS DE PASTORAL

Revista del Centre d'Estudis Pastorals

Rivadeneira, 6, 3r - Tel. 93 317 48 58 - Fax 93 302 51 09 - 08002 Barcelona

Director: *Josep M. Domingo*

Secretari: *Antoni Serramona*

Cap de redacció: *Anna-Bel Carbonell*

Consell de redacció: *Mercè Basté, Teresa Biayna, Joaquim Brustenga, Manuel Claret, Quim Cervera, Justino Martínez, Norbert Miracle, Joan Nadal, Toni Roman i Javier Velasco*

Impressió: I.G. Santa Eulàlia - Santa Eulàlia de Ronçana.

Dipòsit legal: B-25.506/1969

Amb llicència eclesiàstica

Subscripció anual : 31 euros

Preu d'aquest exemplar: 7,80 euros

Els articles publicats a Quaderns de Pastoral expressen solament l'opinió de llurs autors.

sumari

Pòrtic pàg. 5

I.- La realitat parroquial avui

El rostre missioner de la Parròquia en un món en canvi pàg. 9

Exhortació pastoral de Mons. Francesc X. Ciuraneta i Aymí, Bisbe de Lleida.

Línies d'acció pastoral de la parròquia per a un futur pròxim .. pàg. 24

Conferència de Marc Donzé, en el Col·loqui europeu de parròquies de Fribourg (Suïssa), juliol 2003. Resum de Mn. Joaquim Brustenga, en el marc del Seminari de Pastoral Urbana de Barcelona.

La parròquia avui, en l'Església i en la societat pàg. 30

Per Mn. Miquel Barbarà i Anglès, bisbat de Tarragona.

Tipus de parròquies pàg. 48

Per Mn. Joaquim Cervera, capellà i sociòleg, responsable del Departament de Sociologia aplicada del CEP.

II.- Reptes de la Parròquia avui

Parròquies i moviments pàg. 59

Per Mn. Ramon Bufí, Roda de Ter.

L'educació de la fe a la Parròquia pàg. 62

Per Mn. Salvador Gras i Cabutí, Delegat diocesà de Catequesi, Rector de Caldes de Malavella i Sant Andreu Salou. Vicari de Cassà de la Selva, Llagostera, Santa Seclina i Santa Pellaia.

La parròquia i l'acció social pàg. 68

Per Mn. J. Jubany, rector de la parròquia de Sta. Eulàlia de Mèrida, de l'Hospitalet de Llobregat.

Posar-se en camí pàg. 74

Per Mn. Josep Taberner i Vilar, rector de les parròquies de St. Pere i Sagrada Família de Figueres.

L'economia i el manteniment de la Parròquia pàg. 77

Per Manel Martínez, responsable de la Comissió econòmica de les parròquies de Vilafranca del Penedès i Secretari del Consell Diocesà d'Economia de St. Feliu de Llobregat.

Els reptes de la celebració, avui pàg. 81
*Per Mn. Rafel Serra Abellà,
Rector de la parròquia de Sant Sebastià de la Canonja.
Dr i Professor de la Facultat de Teologia de Catalunya.*

Assaborir la Paraula: Salm 34, 9. Com animar un grup bíblic pàg. 87
*Pel P. Justino Martínez i Pérez, missioner combonià, del Departament
de Bíblia del CEP.*

Ser cristià més enllà de la parròquia pàg. 98
*Per Enric Muñarch del grup de Justícia i Pau de la parròquia
de St. Vicenç de Mollet del Vallès.*

III.- Experiències

La parròquia en espera o absència de prevere pàg. 105
*Per Rosa M. Sánchez i Cornadó, delegada de Ministeris laicals
de Tarragona.*

Pastoral amb immigrants pàg. 109
*Per Mn Joan Cabot i Barbany, rector de la parròquia de Lurdes
(el Poble-sec, Barcelona) i membre de l'Equip de Pastoral Social
de Barcelona.*

Atenció al col·lectiu 30-50 anys pàg. 112
*Per Mn. Josep Soler i Llopart, Arxiprest de Torrassa-Collblanc,
rector de les parròquies de St. Enric d'Ossó i Sta. Gemma de
l'Hospitalet de Llobregat, i de St. Antoni d'Esplugues de Llobregat.
Consiliari d'ACO.*

IV.- PUNTS DE REFLEXIÓ SOBRE LA PARRÒQUIA.

**Una experiència de formació permanent pels preveres del
bisbat d'Urgell durant els cursos 2004-2005 i 2005-2006** pàg. 117
Per Mn. Joan Pujol, Vicari General del Bisbat d'Urgell.

PÒRTIC

LA MALA SALUT DE FERRO DE LA PARRÒQUIA

Una vegada més, com tants cops al llarg de l'existència de la revista, *Quaderns de Pastoral* torna a fer una aproximació a aquesta realitat central i complexa de la vida cristiana que és la parròquia. Realitat que frueix – com diu la ironia popular – d'una mala salut de ferro. Quantes vegades se li han cantat les absoltes, quants articles, congressos, estudis... n'han detectat les crisis i inadaptacions als canvis de la modernitat i, no obstant, tossuda que tossuda, segueix essent un punt de referència aglutinant i central de la vida eclesial.

La tardor passada, l'Institut Superior de Pastoral de la Universitat Pontifícia de Salamanca, amb seu a Madrid, va dedicar la seva anual Setmana de Teologia Pastoral a aquest mateix tema, amb el títol: "A vueltas con la parròquia, balance y perspectivas " i el seu antic director, el prestigiós teòleg J. Martín Velasco, en feia aquesta nota, publicada a *Missa Dominical* del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona: "*Els participants n'hem tret unes quantes conclusions: la primera és que la parròquia és una institució resistent fins al miracle dins el catolicisme; que és tan necessària com insuficient, sobretot en la situació actual; que necessita serioses reformes, que hi ha propostes teòrico-pràctiques raonables per a aquestes reformes, però que no coneixem del cert els camins per a fer-les operatives.* I en aquesta nota resum continuava fent un apretat diagnòstic de l'actual crisi permanent en què es troben les parròquies avui, si més no, en el quadrant nord-occidental del món: *fa la impressió que la parròquia ha constituït una peça clau en l'encarnació històrica del cristianisme, d'aproximadament el segle V fins ben entrada la modernitat, però que amb l'enfonsament, sobretot des de la segona meitat del segle XX, de la societat, la cultura i el sistema religiós lligat a elles, i als quals aquesta peça pertany, es fa molt difícil d'encaixar la parròquia en el marc radicalment transformat de les societats post-modernes de l'Europa actual.*

I després apuntava aquells camins de reforma que poden portar a una veritable renovació de la vitalitat i missió de les parròquies, no sense amagar un punt d'escepticisme sobre les probabilitats d'èxit: *s'ha dit amb tota raó, que els principis de la seva renovació rauen en la personalització del cristianisme dels fidels, la comunitarització dels que les integren, la posada en estat de missió de tots els elements de la seva estructura, l'eliminació del predomini absolut que hi continuen exercint els rectors, la promoció i participació dels laics, i una millor adaptació del seu funcionament a les noves condicions de mobilitat, diferenciació d'àmbits vitals, secularització i pluralisme que caracteritzen la vida ciutadana. Però fins i tot els que proposen aquests principis semblen dubtar que des de les estructures eclesiàstiques actuals puguin ser duts a la pràctica.*

Per difícil que sigui pensem que val la pena d'intentar-ho. El CEP i la revista *Quaderns de Pastoral* volen col·laborar en aquesta tasca certament complexa. Tenim uns instruments i uns punts de referència, la teologia pastoral que ens ve del Vaticà II i del Concili Tarraconense del 1995, els directoris de la parròquia i de l'arxiprestat que són fruit d'aquell Concili i tota una colla de plans i iniciatives que a cada diòcesi n'ha volgut ser l'aplicació. Hi ha espais de reflexió pràctica que també ens hi han d'ajudar: el Col·loqui Europeu de Parròquies, amb tants anys de tasca en aquesta línia, aquest proper estiu tractarà sobre el tema de la parròquia com un àmbit que agrupa i impulsa a *Viure cristiana-ment en el món. Vosaltres sou la sal de la terra*. També es pot ja anunciar que del 17 al 19 del proper gener de 2008, el nostre Centre d'Estudis Pastorals s'associa amb la Facultat de Teologia de Catalunya per organitzar un Congrés internacional sobre *La parròquia avui, comunitat missionera*, en el marc de celebració dels quaranta anys de la fundació d'ambdues institucions. Aviat podrem presentar el programa detallat.

En aquest context presentem aquest primer número sobre la parròquia i d'altres en seguiran per aprofundir la reflexió i ajudar a proposar iniciatives pràctiques de renovació. Els estudis, les reflexions sobre diversos reptes pastorals, l'aportació d'experiències que us presentem, pensem que poden ser una petita bona eina per anar obrint la gana i escalfar motors de cara a aquest moment teòric i pràctic de revitalització parroquial – entesa no aïlladament, sinó en la xarxa viva de l'església local – que desitgem per a la nostra pastoral.

Mn. Josep M. Domingo Ferrerons
Director del CEP

***I. La realitat parroquial
avui***

El rostre missioner de la Parròquia en un món en canvi

MONS. FRANCESC X. CIURANETA I AYMÍ, bisbe de Lleida.

“Sentim el goig i la responsabilitat de fer arribar el missatge de Crist a tot el país, integrat per persones i grups molt diversos que tenen actituds i nivells ben diferents de fe i de cultura. Aquest missatge és la Bona Nova de l'amor de Déu, manifestat al món per mitjà del Crist en l'Esperit (c.f. Ef 1)” (RCT 1) “L'Església ha de donar avui un gran pas endavant en la seva evangelització, ha d'entrar en una nova etapa històrica del seu dinamisme missioner (Cf, 35).

I. “L'Església no ha de condemnar el món, sinó salvar-lo” (CPT 1b)

1. Una opció necessària

Tots hem escoltat la crida urgent a l'evangelització, ja que “Déu vol que tots els homes se salvin i arribin al coineixement de la veritat”.

(1 Tim 2,4). També tots som conscients dels canvis que s'estan produint en la nostra societat i com hem de dialogar amb aquest món perquè hi neixin llavors del Regne.

Assumir l'opció evangelitzadora demana desplaçar les Parròquies i les comunitats cap a la vida, contemplant, amb ulls evangelitzadors, la realitat humana. També exigeix optar per les persones i relativitzar les mediacions en funció del servei. Les nostres Par-

ròquies han de ser acollidores: “Feu-vos càrrec els uns dels altres, com també Crist ho ha fet amb vosaltres per a glòria de Déu” (Rom 15, 7).

La Parròquia evangelitzadora ha de ser creativa per fer possible l'encontre amb persones que comencen la seva recerca de Déu “des de fora de l'Església”. S'han de realitzar processos on es puguin tractar els grans temes: els interrogants humans; la fe cristiana, les afinitats del cor humà amb l'Evangelí. Necessitem experimentar una fe més personalitzada. La Parròquia missionera exigeix planificar i treballar en equip.

La Parròquia evangelitzadora ha de ser creativa.

Es tracta d'optar per una transformació de les Parròquies perquè esdevinguin evangelitzadores i missioneres i es formin espais oberts a la fraternitat, al diàleg i al coneixement de Jesucrist.

1) Per a compartir en grup

- L'actual situació de la societat i de l'Església, demana assumir una opció evangelitzadora? Per què sí o per què no?
- Estem preparats els preveres, els diaques, els religiosos/es i els laics/ques perquè la nostra Parròquia opti per l'evangelització?
- La nostra Parròquia, què pot oferir als que busquen Déu “des de fora de l'Església”?
- Quines són les principals dificultats que podem trobar si optem per l'evangelització?
- Quines primeres passes hem de donar per poder evangelitzar?

II. “Evangelitzar és ajudar a refer l'experiència de Déu de molta gent allunyada” (RCT 1 d)

2. Evangelitzar

L'Evangeli de l'esperança, confiat a l'Església i assimilat per ella, exigeix ser anunciat i testimoniats. Aquesta és la vocació pròpia de l'Església, en tots els temps i en tots els llocs.

És també la missió de l'Església de Lleida. Que l'anunci del Crist, l'únic Salvador dels homes, sigui el teu honor i la teva raó de ser!

Aquest és l'únic desig que ha de guiar l'activitat pastoral i apostòlica de la nostra comunitat: que tothom conegui Crist i li obri el seu cor.

Una pastoral conservadora dedicada únicament al manteniment, més aviat rutinari, de la comunitat cristiana, no genera canvis significatius.

Cal una pastoral missionera: que anunciï novament l'Evangeli, vagi a l'encontre dels homes i de les dones per anunciar-los que Déu ens estima personalment; doni testimoni que també avui és just i possible viure en l'amor de Déu i per al servei de Déu i dels homes.

La pastoral missionera és també pastoral de la santedat. Ensenya el Vaticà II que, “per tal com l'Església és un misteri en Crist, ha d'ésser considerada com signe i instrument de santedat... Els sants i les santes han estat sempre font i origen de renovació. Avui tenim una gran necessitat de sants que hem d'implorar assíduament” (LG 40).

Els sants i les santes han estat sempre font i origen de renovació.

3. En un món que canvia.

Constatem, en primer lloc, la fragmentació de les nostres vides.

Utilitzem escenaris apropiats per a cada tasca. Som uns “nòmades”. La

nostra vida familiar es desenvolupa a casa. Canviem de lloc per al treball.

La vida social requereix un altre escenari. El temps lliure reclama també el seu lloc. És la fragmentació de les nostres vides.

Aquest fet, que pot semblar intranscendent, repercuteix en la nostra manera de ser i d'actuar. Pertanyem, al mateix temps, a móns diferents, distants i, de vegades, contradictoris. Aquesta fragmentació de la vida, que es nodreix gairebé sempre dels mitjans de comunicació social, no afavoreix les relacions personals, socials i tampoc la vitalitat de l'Església; i, en concret, de les nostres Parròquies. Avui és infreqüent néixer, viure i morir dintre d'uns mateixos límits parroquials. El campanar deixa de ser el signe d'una "interpretació global" de l'existència.

Sembla que hem d'acceptar que la Parròquia, com a centre de la vida social i religiosa, està perdent protagonisme.

Amb tot, en un context que afavoreix l'anonimat i la dispersió, creix, per contrast, l'exigència d'uns lligams càlids: la pertinença va lligada a factors emocionals i afectius. Això també es constata en la necessitat del sagrat on, més que la transcendència, és l'exigència per a una harmonia personal.

II) *Per a compartir en grup*

- Quin objectiu bàsic ha de guiar la nostra Parròquia en la seva opció evangelitzadora?

- No és vàlida una pastoral "conservadora"? Per què sí o per què no?
- Per què la "pastoral de la santedat" és també "pastoral missionera"?
- Podem dir que estem "en un país de missió"? Per què sí o per què no?
- Vivim en una societat pluralista. Podem imposar la nostra fe? Com hem de respectar?

III. "Evangelitzar: "Volem sentir-nos units per la pregària, en el camí vers la plena unitat en el Crist i en la tasca comuna d'oferir la seva paraula i el seu amor a un món que el desconeix" (CT1,d)

4. *Vivències espirituals "noves" demanen resposta*

El món de la fe no presenta ja un caràcter unitari. Persones no batejades volen rebre el baptisme. Algunes són persones que provenen d'altres països i cultures. També trobem infants, joves i adults, nascuts en el si d'unes famílies, en les que s'ha produït un allunyament de la fe.

Hi ha molts batejats el baptisme dels quals ha quedat sense una resposta de conversió en la vida concreta. Potser han rebut tots els Sagraments de la Iniciació Cristiana; de fet viuen allunyats de l'Església.

Cal tenir en compte que estem en país de missió, fortament secularitzat, amb un nombre important de persones que van rebre el Baptisme però no han rebut després la necessària formació cristiana. L'esperit evan-

gelitzador, perfectament compatible amb el respecte a la llibertat de les persones, ha d'impregnar tota l'acció pastoral.

5. *Necessitat d'un discerniment*

Però, les Parròquies ¿estan preparades perquè tinguin ressó en elles “el goig i l'esperança, la tristesa i l'angoixa dels deixebles de Crist”, per a comprendre els seus problemes i les seves possibilitats?

Tenim aquí una primera indicació per al nou rostre de la Parròquia missionera: els canvis del món demanen un discerniment comunitari.

La tasca és de tots, però, sobretot, dels Consells Pastorals de la Diòcesi, de l'Arxiprestat, de la Parròquia i de la Unitat Pastoral.

III) *Per a compartir en grup*

- La nostra Parròquia, és sensible “al goig i a l'esperança, la tristesa i l'angoixa del món d'avui”? Com ho manifesta?
- Quina és la visió de la Parròquia que, en general, té la gent del barri, del poble...?
- Mirant les accions ordinàries de les nostres Parròquies, quines ajuden o quines dificulten el poder reforçar l'opció missionera?
- En quins aspectes de la fe no presentem els cristians un caràcter unit?
- Heu pensat crear camins de participació dels joves per als joves?

IV. “El Concili urgeix, per tant, la “revitalització” (...) de totes les comunitats cristianes” (CPT1, e).

6. *La missió de la Parròquia, avui*

La Parròquia és una elecció pastoral de l'Església. No és una simple circumscripció administrativa. Joan Pau II escriu en l'Exhortació Apostòlica “Christifideles laici”: **“La Parròquia és l'Església que es troba entre les cases dels homes; llavors ella viu profundament empeltada en la societat humana i íntimament solidària amb les seves aspiracions o drames”** (Cf II 27)

La Parròquia és una elecció pastoral de l'Església.

La Parròquia és una comunitat de fidels en l'Església particular, de la qual és “com una cèl·lula”, a la que pertanyen els batejats en l'Església catòlica, que viuen en un determinat territori, sense exclusions ni elitismes.

Es viuen relacions de proximitat, amb vincles concrets de coneixença i d'estimació. S'accedeix als dons sacramentals, en el centre dels quals hi ha l'Eucaristia.

7. *Dos perills: Parròquia, comunitat autoreferent i centre de serveis*

La Parròquia ha buscat donar forma a l'Evangeli en el cor de l'existència humana. Però avui la Parròquia

es troba amenaçada per dos possibles desviaments: d'una banda, la temptació de convertir-la en una comunitat "autoreferent" (com una estufa), on un s'hi troba molt bé ja que s'hi sent acollit i acceptat. I d'altra la percepció de la Parròquia com un centre de serveis, que es donen si es demanen.

Però, si la Parròquia viu tancada en ella mateixa, com podrà donar "nova vida a l'afany missioner, dirigit vers els no creients i els creients mateixos, que han abandonat o limitat la pràctica de la vida cristiana? Igualment podem preguntar a la Parròquia, com figura de l'Església pròxima a la gent, com acollir i acompanyar les persones, teixint xarxes de solidaritat en nom d'un Evangeli de veritat i caritat en un món amb una complexitat social creixent?

A més, la Parròquia és figura de l'Església pobra, simple i humil: per tant, en una societat pluralista ¿com fer la proposta de la fe, que no sigui una imposició? Finalment, la Parròquia és la figura de la imatge del poble, avantguarda de l'Església per a totes les necessitats humanes, instrument d'integració. Però ¿com evitar el perill de reduir-la exclusivament al cultiu de la necessitat del sagrat?

La Parròquia és figura de l'Església pobra, simple i humil.

Cal contemplar novament la dimensió missionera de la Parròquia i restituir-li la figura d'Església eucarística, que manifesta la seva naturalesa de misteri de comunió i missió.

8. El futur de l'Església a Lleida necessita la Parròquia

La Parròquia és un bé preciós per a la vitalitat de l'anunci i per la transmissió de l'Evangeli, per una Església present entre el poble. És la imatge concreta del desig de Déu.

Aquesta convicció ha de nodrir un ample corrent de confiança.

Però s'ha de dissenyar, amb molta cura, el nou rostre missioner, revisant els diferents Plans de Pastorals per a concentrar-se en l'elecció fonamental de l'evangelització.

El zel pastoral ens inspirarà les decisions oportunes. El discerniment demana generositat apostòlica i intel·ligència pastoral, voluntat de participar en un procés, al qual tots hi som convocats. Això significa avaluar les accions ordinàries i aprofitar-les per reforçar l'opció missionera de la Parròquia.

IV) Per a compartir en grup

- El futur de la nostra Església a Lleida, necessita les Parròquies? Per què sí o per què no?
- Quin o quins dels mitjans tradicionals per la transmissió de la fe són, en molts casos, impracticables?
- Com evitar el perill de reduir exclusivament la Parròquia al cultiu de la

necessitat d'honorar tot el món del sagrat amb el culte?

- Per què és necessari un renovat primer anunci de la fe cristiana?
- Per què hem de restituir a l'Església el qualificatiu d'"eucarística"?

V. "Com anunciar Crist a aquells que el desconeixen?"

Una pregunta que ens ha de dur a projectar el nostre futur pastoral amb exigència i amb creativitat" (CPT. Missatge del Concili)

9. Cap a una Parròquia missionera

"No es neix cristià; el cristià es va fent" (Tertulià. *Apologeticum* XVIII,4) És una afirmació particularment actual, quan vivim i sofrim un procés de descristianització que genera indiferència i agnosticisme.

Alguns mitjans tradicionals per la transmissió de la fe són, en molts casos, impracticables. No es pot donar per suposat que se sàpiga qui és Jesús i que es conegui l'Evangelí, i això val tant pels infants com pels joves i adults; pels d'aquí i pels immigrants, que tenen altres cultures i religions. És necessari un renovat primer anunci de la fe. Aquesta és missió de la Parròquia. El primer anunci dóna pas a les altres accions pastorals.

Han de multiplicar-se les dimensions de l'acolliment, característic des de sempre de les nostres Parròquies. Tothom hauria de poder trobar en una Parròquia una porta oberta per als moments difícils i fàcils de la vida.

Una acollida cordial i gratuïta és la primera condició de tota evangelització.

Per a realitzar-la, és essencial la comunicació de la fe de creient a creient, de persona a persona. Mai no es pot donar per suposat que ja se sap l'essencial de la fe cristiana.

Una acollida cordial i gratuïta és la primera condició de tota evangelització.

10. L'Església Mare

L'Església Mare engendra els fills en la iniciació cristiana. La Diòcesi –Església particular i la Parròquia –ofereix itineraris d'iniciació als qui volen rebre del Pare la gràcia. En la iniciació cristiana, l'Església manifesta el seu rostre missioner als qui busquen la fe i a les noves generacions. La Parròquia és el lloc ordinari on es realitza aquest itinerari.

Fins ara els sacraments del Baptisme, Confirmació i Eucaristia es rebien en el context d'una vida familiar, més o menys orientada a Crist i després d'un temps de preparació més o menys llarg. Ara algunes famílies no demanen ja el Baptisme per als seus fills. Si bategen els infants, després no es preocupen que vagin seguint tot el procés d'iniciació. Feta la Primera Comunió, ja no participen en l'Eucaristia Dominical. Alguns tornen en oca-

sió de rebre el sagrament de la Confirmació.

Un cop han rebut aquest sagrament, s'aparten novament de l'Església. Cal repensar la manera de fer actualment la iniciació cristiana, si volem que tingui capacitat de portar a la fe i de testimoniar-la en les condicions normals de la vida. Si no ens satisfà només el batejar i no el fer cristians.

Cal revisar la iniciació dels infants ja batejats. ¿Hem d'obligar-los a assistir a la catequesi amb ocasió de la celebració d'uns Sagraments o hem d'insistir en què la catequesi és un procés, en el curs del qual se celebren els Sagraments de la iniciació cristiana? Això significa, sobretot, salvaguardar la unitat dels Sagraments de la Iniciació. No són tres Sagraments sense cap relació l'un amb els altres, sinó una única acció de la gràcia: es parteix del Baptisme i es completa per mitjà de la Confirmació i de l'Eucaristia.

Els suggeriments, fets els cursos passats, pel Consell del Presbiteri, respecte d'aquests Sagraments, poden ser-nos útils per repensar la forma d'iniciar els infants a la vida cristiana.

VI. És molt important que totes les Esglésies diocesanes comptin amb un itinerari que ompli de continguts concrets les etapes del procés catecumenal” (CEC. “Directorori de pastoral sacramental”n. 5)

11. Itinerari catecumenal de la iniciació

En el camí de la iniciació, preparant els Sagraments, s'han d'evitar dos perills: el laxisme, que devalua el do de Déu, o el rigorisme, que podria donar a entendre que el do és nostre però oblidant-ho massa aviat, fent poc o no res per l'acompanyament mistagògic.

Des d'una perspectiva catecumenal, el camí de la iniciació es divideix en etapes amb recorreguts diferenciats i integrats. A la llum de la història, el catecumenat apareix estructurat, seguint un esquema base.

Cal recordar que l'instrument oficial, fruit del Vaticà II, per a tots els processos d'iniciació cristiana amb els adults, és el “Ritual de la Iniciació Cristiana d'Adults” (RICA). A ell hem d'acudir per orientar-nos quan hem d'iniciar en la fe infants, joves i adults, escollint la modalitat d'acció més adequada per a cadascun.

La iniciació cristiana dels nens interpel·la la responsabilitat originària de la família en la transmissió de la fe. La dedicació de la família ha de començar ja en la primera edat escolar i la parròquia ha d'oferir als pares els elements essencials que ajudin als fills a construir l'“alfabet” cristià. Per tant, s'ha d'invitar amb insistència els pares a participar en un camí de formació, paral·lel al del seu fill. Han de rebre l'ajut de la comunitat, sobretot dels catequistes i d'altres membres de moviments i associacions, per al compliment d'aquesta obligació.

Les parròquies potser dediquen avui una atenció massa exclusiva als infants: s'ha de passar a una atenció

més directa a la família, per ajudar-la en la seva missió educadora.

El recorregut del catecumenat conté quatre etapes: 1.- El precatecumenat o simpatitzants; 2.- El catecumenat pròpiament dit. 3.- La purificació i la il·luminació. 4. - La mistagogia.

Al llarg d'aquestes etapes els infants, joves i adults es preparen per a rebre els Sacraments de la Iniciació Cristiana i així esdevenir cristians.

Hem de potenciar una atenció renovada al món dels joves i dels adults. És decisiu l'encontre personal. Els sacerdots hem de tenir aquesta disponibilitat al diàleg, especialment amb els joves.

V) Per a compartir en grup

- Una acollida cordial i gratuïta és el primer pas de tota evangelització. Es dona en la nostra Parròquia aquest tipus d'acolliment?
- Té la nostra Parròquia “les portes tancades”? Motius d'aquest comportament.
- Al teu barri o poble, es demanen els Sacraments de la Iniciació Cristiana? Per què sí o per què no?
- Creus que cal repensar la manera de fer actualment la iniciació cristiana? Què s'hi hauria d'incorporar o treure?
- Com podem ajudar a la família en la seva missió educadora?

VII. “El Concili urgeix que les comunitats, centrades en Crist, siguin(...) humils, fraternes i obertes

a les altres comunitats” (CPT. “L'opció per la comunitat”, e)

12. Parròquia acollidora

Pertany a la parròquia no sols oferir l'acolliment als qui cerquen els sacraments com expressió d'una “necessitat religiosa”, sinó també suscitant les inquietuds religioses de molts, donant testimoniatge de la fe davant dels no creients, oferint espais de confrontació amb la veritat de l'Evangelí, donant importància i purificant les expressions de la devoció i de la pietat popular. A la imatge d'una Església que continua engendrant els seus fills a l'interior d'un procés de transmissió generacional de la fe, s'obre camí una Església que, conscient del trencament entre la fe i la cultura en la nostra societat, proposa itineraris d'iniciació cristiana per als mateixos adults.

La Parròquia assumeix així les mateixes característiques missioneres de Jesús: la seva preocupació per tots, que la mou a acollir les multituds i a donar-los les paraules i la vida; la dedicació a un grup de deixebles, invitats a “seguir-lo” i a “caminar”. Jesús pensa en la comunitat en funció de la missió i no la missió en funció de la comunitat.

13. A la taula de la Paraula i del Pa. El Dia del Senyor

La vida de la Parròquia té el seu centre en el “Dia del Senyor” i l'Eucaristia és el cor del Diuenge. Respecte del tema del Diuenge recordo el document “Retrobar

el sentit santificador del diumenge”, que vaig escriure en ocasió del primer any de l’actual Pla de Pastoral.

14. L’atenció pastoral dels adults i de la família

Una parròquia amb rostre missioner ha d’assumir l’elecció coratjosa de servir la fe de les persones en tots els moments i en tots els llocs en els que s’expressa. Tots els sacerdots coneixem l’esforç que cal per transformar la simple petició d’uns serveis religiosos en un interès per la figura i doctrina de Jesús a l’Evangeli. I això val no sols per al servei als altres sinó també per l’elecció vocacional, la vida de família, l’honestedat en la professió. La Parròquia missionera, per no caure en una retòrica estèril, ha de servir a la vida concreta de les persones, sobretot amb una atenció més atenta i oberta als adults. Avui un adult només seguirà un camí de formació i de conversió quan se senti acollit i escoltat respecte de les estructures importants de la seva existència: **els afectes, el treball i el descans.**

L’experiència dels afectes i, sobretot, la de l’amor entre un home i una dona i entre els pares i els fills. La parròquia missionera considera la família com un lloc privilegiat de la seva acció, descobrint-la no sols com a destinatària de l’acció de la parròquia sinó també com a veritable i pròpia protagonista de les propostes pastorals.

La parròquia missionera considera la família com un lloc privilegiat de la seva acció.

Entre les moltes ocasions que la pastoral parroquial senyala, n’indico algunes significatives: la preparació al matrimoni i a la família, tenint en compte els continguts i el mètode; l’espera i el naixement del fill, sobretot del primer; la catequesi i els sagraments dels fills, subratllant que no és acceptable una “absència” dels pares en el camí de l’educació religiosa del fill; la responsabilitat educativa dels pares, exigint la formació religiosa en els col·legis; els moments difícils de la família, sobretot a causa de malalties; preocupació i atenció dels matrimonis en dificultat i en situacions irregulars, ajudant a trobar recursos de clarificació i ajuda en el camí de la fe.

Encara que sembli que la família està en crisi respecte de la seva identitat i com a projecte cristià, amb tot hi ha “desig de família”, sobretot entre els joves, que no hem d’abandonar-los. L’aspecte missioner respecte dels joves demana no deixar-los sols, entrar en el seu món, en el seu llenguatge, essent els mateixos joves missioners en el seu àmbit.

L’experiència del treball. A causa de molts factors com, per exemple, la renovació tecnològica i el procés de globalització, el treball social no resulta gratificant per l’adult treballador.

Les relacions econòmiques condemnen grans contingents humans a viure en l'atur, creant-se el cercle diabòlic en el qual a l'aturat no li és possible de trobar treball digne. Hi ha molta precarietat laboral i es dona molta sinistralitat. La parròquia missionera ha de promoure la pastoral d'ambient, ha de participar en experiències associatives i ha de ser una veu profètica que denunciï les injustícies.

L'experiència del descans, que ha esdevingut "temps de consum". Sobretot els joves en són els protagonistes i les víctimes. La Parròquia, centrada en el "Dia del Senyor", conserva la preciosa oportunitat de transformar el "temps lliure" en "temps de festa". La comunitat cristiana, centrada en el "Dia del Senyor", ha d'oferir espais i experiències, que retornin el significat al repòs com un temps per a la contemplació, per a la pregària, per a la interioritat, per la gratuïtat, per al trobament amb els altres. Totes aquestes atencions demanen potser una remodelació del ritme de vida de les Parròquies: nous horaris, portes obertes...

En el fons de l'atenció pastoral a la vida adulta del cristià hi ha el redescobriments del Baptisme. Concentrar l'acció de la Parròquia sobre el Baptisme és la manera concreta d'afirmar la primàcia de l'ésser sobre el fer, de les arrels respecte dels fruits.

El Baptisme comporta una adhesió exigent a l'Evangelí; és el camí cap a la santedat i font de tota vocació. La Parròquia ha estat sempre la mare engendradora de les vocacions sacerdotals i religioses, amb una relació molt estreta amb el Seminari.

15. La Parròquia ha de relacionar-se amb el territori

Neix i es desenvolupa en estreta relació amb el territori. Gràcies a aquesta relació ha pogut mantenir la proximitat amb la vida quotidiana de la gent. La relació amb el territori reforça el sentit de pertinença, també eclesial, i la identitat personal i col·lectiva facilita la relació directa amb tots els seus habitants, cristians i no cristians, participants en la vida de la comunitat o que n'estan al marge. Presència en un territori vol dir sol·licitud pels més febles, servei als pobres, coneixement de la vida – fets joiosos i tristos – de la gent. Vol dir també possibilitat de dialogar amb altres subjectes socials. La cultura d'un territori és fruit de la participació de veus diverses. La Parròquia s'ha de fer present en les institucions culturals i ha d'assumir la cultura del lloc del seu arrelament.

VI) Per a compartir en grup

- Podem fer alguna cosa per sensibilitzar els batejats que no practiquen el diumenge sobre la centralitat de l'Eucaristia Dominical? Què?
- Què organitza la Parròquia per als adults? Per a les famílies?
- Hi ha a la Parròquia preparació per al Sagrament del Matrimoni? Es fa un seguiment dels recents casats?
- La nostra Parròquia, està integrada en el territori? Com?
- Com es viu el descans festiu?

VIII. "Afirmem la complementarietat de les grans accions pastorals

i de la seva necessària interrelació” (CPT. R. 119)

16. Pastoral “integrada”

L'actual organització parroquial, que agrupa petites Parròquies escampades en un territori, demana una reordenació, que no sigui una operació de pura “enginyeria eclesialística”, sinó una resposta a les necessitats de les persones. A més, ha passat ja el temps de la Parròquia autosuficient. S'ha de caminar cap a una unitat pastoral amb altres parròquies.

Per donar resposta a aquesta necessitat d'unir parròquies, uns segueixen una lògica “integrativa”; altres, una lògica “agregativa”, per tal de no suprimir parròquies limítrofes i fer-ne, entre totes, una de més gran. Potser és millor formar com una xarxa de parròquies en un context de pastoral de conjunt, creant “unitats pastorals” i treballant conjuntament tot l'arxiprestat. Aquest va ser l'objectiu que ens va guiar per crear les “Unitats Pastorals”.

En aquest camí de col·laboració i de corresponsabilitat, la comunió entre els preveres, els diaques, els religiosos i els laics i la seva disponibilitat per a treballar conjuntament constitueixen la condició necessària d'una manera nova de fer pastoral. La lògica “integrativa” no ha de regir només la relació entre les Parròquies sinó, en primer lloc, la relació de les Parròquies amb la Diòcesi.

La Parròquia té dos referents: la diòcesi i el territori. La referència a la

Diòcesi és primària. En ella l'únic pastor del poble de Déu és el bisbe, signe del Crist Bon Pastor. El rector de la Parròquia el fa present, en una certa manera, en la Parròquia. El caràcter missioner de la Parròquia està lligat a la capacitat que té de no actuar sola, sinó articulant en el territori el camí indicat en les orientacions pastorals de la Diòcesi (el seu Pla de Pastoral). Totes les Parròquies han d'utilitzar de bon grat els serveis de la Cúria i de les Delegacions.

Un altre nivell d'integració té relació amb els moviments i associacions eclesials, que tenen el desafiament, d'una banda, en el fet de la descristianització i, de l'altra, en la petició de manifestacions de religiositat.

La Diòcesi i la Parròquia asseguren als moviments i associacions eclesials la seva eclesialitat i formació. S'anomena aquest disseny “pastoral integrada”, entesa com l'estil propi d'una Parròquia missionera.

No hi ha missió eficaç, si no hi ha un estil de comunió, que es visibilitza en una pastoral comuna.

L'Església no és una elecció de cadascú sinó un do de Déu, en la pluralitat de carismes i en una unitat de la missió.

L'Església no és una elecció de cadascú sinó un do de Déu.

VII) Per a compartir en grup

- Crec que la Parròquia és autosuficient?
- Tenim en compte el Pla Pastoral de la Diòcesi?
- Quina relació té la nostra Parròquia amb els Moviments?
- Afirmar que l'Església és un do de Déu, quines implicacions té de cara a l'acció pastoral?
- Quina idea poden tenir de la nostra Diòcesis els allunyats, i els practicants? De quina visió et sents més a prop? Per què?

IX. “El Concili demana de promoure una mentalitat i una espiritualitat de comunió, que compregui tots els nivells: de formació, de pregària comunitària i d'acció conjunta (CPT R120)

17. Servidors de la comunió en una comunitat responsable

El camí missioner de la Parròquia és confiat a la responsabilitat de tota la comunitat parroquial. La Parròquia no és només una presència de l'Església en un territori, sinó una determinada comunitat de fidels, on cadascun és responsable de l'Evangeli i del seu anunci, segons el do que Déu li ha donat i el servei que l'Església li ha confiat.

El rector de la Parròquia està associat al bisbe en el servei de presidència de la comunitat, en el territori que li ha estat confiat per mitjà de la missió d'ensenyar, santificar i governar. La renovació de la Parròquia no disminueix el rol de presidir del prevere,

però ha d'exercir-lo en el sentit evangèlic de servei a tothom. La multiplicat d'obligacions i el risc d'un activisme exasperat obliga al prevere a tenir encara més cura de la seva vida espiritual.

Hem d'estar agraïts als nostres sacerdots pel servei preciós de la dedicació al ministeri en unes circumstàncies difícils. Però l'agraïment no és suficient. Cal crear condicions perquè no manquin als preveres espais d'interioritat. S'han d'oferir als preveres ocasions de vida de comunió, iniciatives de formació permanent. S'ha de repensar, en alguns aspectes, l'exercici del ministeri sacerdotal. S'ha acabat l'època de la Parròquia autònoma o de la Parròquia que es limita a tenir cura dels membres ja creients. Els sacerdots hauran de veure's sempre més a l'interior d'un presbiteri i dintre de la simfonia de ministeris i iniciatives.

Serà menys l'home que fa i més el de la comunió. Ell sol no pot construir una parròquia missionera. En quan sigui possible cal mantenir la figura del vicari parroquial, que tradicionalment ha tingut un rol important en la pastoral juvenil. També exerceixen una missió valuosa els diaques permanents.

18. Necessitat d'un laïcat viu

Però una Parròquia missionera demana que els espais de la pastoral s'obrin a noves figures ministerials, reconeixent tots els carismes que l'Esperit suscita. Neixen nous serveis per a l'Església missionera: en els àm-

bits catequístic i litúrgic, en l'animació caritativa, en la pastoral familiar, en l'atenció als vells i malalts... No es tracta de suplir els ministeris ordenats, sinó de promoure la multiplicitat dels dons que el Senyor ofereix i la varietat de serveis que l'Església necessita. Una comunitat amb pocs ministeris no pot estar atenta a tantes situacions diverses i complexes com es presenten. Només amb un laïcat corresponsable, la comunitat pot esdevenir missionera. "El Concili Provincial Tarraconense reconeix que la participació del laïcat en la missió evangelitzadora és una de les prioritats i un dels reptes més importants de l'Església contemporània" (CPT. R25). Aquest repte ja del Concili Vaticà II continua essent una realitat candent en els nostres dies.

L'aportació dels fidels laics a la vida eclesial de la Parròquia és **irrenunciable**; és, en efecte, insubstituïble el paper que tenen en l'anunci i el servei a l'Evangelí, ja que, per mitjà d'ells, l'Església del Crist es fa present en els més variats sectors del món com a signe i font d'esperança i d'amor.

Menció especial mereixen els Moviments de l'Acció Catòlica. Per la seva vinculació estable amb l'Església Diocesana i amb les Parròquies, l'Acció Catòlica – o grups similars – s'ha de promoure activament en totes les Parròquies. De l'Acció Catòlica hem d'esperar que segueixi essent aquella escola de santedat laïcal que ha garantit sempre una presència qualificada de laics per al món i per a l'Església.

La formació del laïcat és una necessitat i una urgència per actuar en una "pastoral integrada", i això en una doble direcció. La primera exigeix una formació ampla i desinteressada del laïcat, no destinada, en principi, a una tasca pastoral, sinó al creixement de la qualitat testimonial de la vida cristiana. La segona exigeix desvetllar, des d'aquesta base, una capacitat de servei eclesial.

Aquesta formació del laïcat té en la nostra Diòcesi una institució molt prestigiada pel nivell acadèmic i per l'ambient eclesial molt ric.

És l'IREL. En ell es formen els agents de pastoral i es realitzen estudis superiors en ciències sagrades.

Els organismes de participació, com els Consells Pastorals Parroquials i els Consells per als Afers Econòmics, són formes específiques de corresponsabilitat.

Una Parròquia que valora els dons del Senyor per evangelitzar no pot oblidar la vida consagrada i la seva missió cabdal en el testimoni de l'Evangelí.

19. Opció prioritària per la pastoral de joventut

"El Concili Provincial Tarraconense fa una crida urgent a les comunitats cristianes per tal que no manquin espais, persones dedicades i recursos infraestructurals i econòmics per l'evangelització dels joves... Insta a afavorir espais de trobada i de diàleg amb els joves. Per facilitar-ho, cal

promoure llocs d'encontre per als infants i per als joves amb un sentit d'acolliment i d'obertura a tots" (CPT R.26).

S'ha d'anunciar també als joves la veritat de l'Evangeli i les exigències integrals de la Llei nova, però amb un gran amor. Cal prendre seriosament les seves preguntes. Els joves necessiten principis. Sobretot fets de vida en una persona com un model del pensament i de conducta.

Tenir en compte la importància del grup per al jove. Grups reduïts de reflexió i de pregària. I, malgrat ser molt sensibles a l'autonomia i a la seva independència, necessiten ajut i el guiatge dels adults.

20. Oberts a l'esperança

En primer lloc hem de tenir en compte que no existeix "la Parròquia", sinó que n'existeixen moltes, amb rostres molt diferents, però totes elles serveixen per a trobar Crist, si han assumit el repte d'oferir un rostre missioner. Això s'experimenta quan la Parròquia és **hospitalària**.

Aquesta hospitalitat és quelcom més que una simple acollida del qui acudeix a la Parròquia demanant un servei. Consisteix en el saber preparar un lloc per al qui se sent una mica estrany a la comunitat parroquial i potser a la mateixa Església. És important disposar d'un lloc discret, encara que petit, on poder dialogar i exposar els problemes, els desigs, el cansament... La hospitalitat cristiana és una de les maneres més eloqüents amb què la

Parròquia pot fer visible que el cristianisme i l'Església estan oberts a tothom. Però no es tracta només d'exercir la hospitalitat sinó la recerca dels allunyats. Una de les dificultats més evidents que la cultura dominant posa al cristianisme és no fer cas de les preguntes sobre les qüestions essencials de la vida. La Parròquia ha de rebutjar aquesta temptació de tancar-se en ella mateixa. En aquest cas potser, més que iniciatives noves, es necessiten homes i dones creients que sàpiguen estar en el món i entre la gent de manera significativa.

Laics creients amb una gran personalitat, diu el Concili Vaticà II.

Però no servirà per a res l'hospitalitat, si no està clara la identitat de la fe, que ha de transparentar en les paraules i els gestos. Repetim: qui descobreix la Parròquia, ha de trobar-se amb Crist. La fidelitat a l'Evangeli es mesura per la coherència entre la fe proclamada i testimoniada i la vida. Quan tot es fa només per Déu, la identitat del poble de Déu esdevé imatge del Bon Pastor.

Hem d'escoltar el Pastor i la seva Paraula. Només els deixebles de la Paraula saben fer espai en la seva vida per escoltar-la.

La fidelitat a l'Evangeli es mesura per la coherència entre la fe proclamada i testimoniada i la vida.

Avui no es pot pensar en una Parròquia que rebutgi tota renovació personal i comunitària; la lectura de la Bíblia en l'Església, sobretot a través de la "Lectio divina", descobreix l'amor. Tota Parròquia haurà d'obrir-se al servei desinteressat de l'Evangeli... Però a través d'ell es pot compartir la felicitat i el sofriment de tota criatura (cf Rom 5, 5). Un compartir sostingut per l'esperança, que és esperança en Déu. Ell és el fonament de la nostra esperança perquè l'esperança cristiana és esperança en Deu.

VIII) Per a compartir en grup

- Assumim tots els membres de la comunitat la nostra missió?
- Es respecten i es potencien els diferents ministeris i carismes?
- Quines institucions de participació hi ha a la vostra Parròquia?
- Com tenim assegurada la formació del laïcat més compromès?
- La nostra Parròquia, és hospitalària, té clara la seva identitat i escolta la Paraula de Déu?

Línies d'acció pastoral de la parròquia per a un futur pròxim

Conferències de MARC DONZÉ, en el col·loqui europeu de parròquies de Fribourg (Suïssa), juliol 2003. Resum de MN. JOAQUIM BRUSTENGA, en el marc del Seminari de Pastoral Urbana de Barcelona

El ponent va presentar set “tendències pràctiques” (més que no pas “tesis”) d’acció parroquial de cara al futur (cfr: un resum de la conferència en l’annex final).

Marc Donzé ha sigut professor de Teologia Pastoral a la Universitat Catòlica de Fribourg de Suïssa, i en l’actualitat és rector de parròquia. En la presentació de la ponència va dir: “Tinc la impressió que la parròquia en les nostres discussions és el lloc de projecció de les nostres esperances personals i comunitàries respecte de l’Església, del Crist, de la vida cristiana, de la presència de l’Església en el món. En el moment en què es parla d’actuar, és important somiar perquè aquest actuar sigui sempre creatiu, però també és important aterrar, tocar de peus a terra, aportar reflexions concretes. Veig la meva contribució com un ajut a l’aterratge, donant, no obstant, espais per somiar una mica”.

Els membres del Seminari de Pastoral Urbana del CEP varen optar per reflexionar el curs 2003-2004 sobre els punts d’aquesta ponència, a la llum de la realitat de les nostres parròquies i l’experiència pastoral que fem en les comunitats cristianes que acompanyem.

Heus aquí un resum de les reflexions que oferim als lectors de “Quaderns de Pastoral”.

1.- La parròquia és un lloc, un territori i crea lligams comunitaris.

La institució eclesiàstica de la parròquia, d’una gran tradició històrica, té uns valors que pensem que continuen essent vàlids. Avui, a les nostres diòcesis parlem de reagrupaments o agermanaments de parròquies de cara a crear unes unitats territorials més àmplies. Justament per aquesta raó pensem que és convenient que reflexionem sobre aquests valors.

Marc Donzé diu: “La parròquia és, primer de tot, lloc i vincle: lloc de trobada, d’informació, de celebració ofert a les persones del seu territori, en diàleg amb ells, per trobar una imatge original i apropiada; i és vincle comunitari, encara que sigui lleuger, entre tots els que la freqüenten regularment”.

La parròquia és primer de tot, lloc i vincle.

- Quins són els valors de la parròquia territorial?

La parròquia és signe que visibilitza l'Església. Té un caràcter públic. És la casa de la fe, oberta a tothom, així com en un poble on en un barri urbà hi ha l'escola, el supermercat, el cinema o la discoteca, les oficines municipals...

La parròquia és creadora de lligams comunitaris i de fraternitat cristiana. La missió de la parròquia és global. És a dir, en principi, agafa totes les dimensions de la vida cristiana.

La parròquia és creadora de lligams comunitaris i de fraternitat cristiana.

La territorialitat és signe de la inculturació de la fe al lloc. La parròquia ha de tenir "les portes i les finestres ben obertes al món". La parròquia arrela i s'encarna en el poble o barri. Ha de tenir una actitud de simpatia amb el poble o el barri. La parròquia és la llar dels cristians, centrada en la reunió dels creients en l'Eucaristia dominical.

(Cfr. "Directori de la parròquia" dels bisbes catalans, nº 10-17: L'element territorial, factor configurador de la parròquia; nº 23: L'atenció personal, l'acolliment. Congrés "Parròquia evangelitzadora". La parròquia té una missió insubstituïble en l'Església: raons. Pàg. 88. "La parròquia, avui. Decàleg per a una parrò-

quia ideal" –Joan Bestard– Documents d'Església nº 552, pàg. 548-549).

- Fins a quin punt continuen essent vàlids aquests valors?

Les aportacions dels membres del Seminari varen matisar alguns aspectes d'aquests valors de la parròquia que consideren que queden "tocats" o amenaçats per diversos factors:

- Les Eucaristies dominicals realment poden vincular a la comunitat cristiana, però, donada la mobilitat social, cadascú busca la "seva" comunitat de celebració de la fe, ultrapassant el territori. A més, hi ha les esglésies dels religiosos, obertes al culte, que també són creadores de comunitat al marge de les parròquies.
- La "visibilització" de l'Església a través de les parròquies sovint és molt relativa, perquè qui la fa visible és el mossèn o unes catequistes o les voluntàries de Càritas. Moltes comunitats parroquials viuen molt tancades en si mateixes, allunyades de la vida de la gent. Són parròquies "amb les portes i finestres tancades". Són parròquies amb una feble capacitat d'acolliment pastoral i d'acció evangelitzadora.
- La mobilitat és un fet sociològic de la nostra societat que relativitza la territorialitat de les parròquies.
- La parròquia –s'ha dit– que és la casa de la fe, oberta a tot-

hom. De tota manera, n'hi ha que queden influïdes o monopolitzades per un moviment, per exemple el neocatecumenal, el carismàtic o pels "legionarios de Cristo".

2.- La parròquia "canvia de lloc", és a dir, l'acció pastoral camina cap a unes unitats territorials més àmplies.

Abans, la parròquia era la primera unitat pastoral de base. Tenia unes dimensions molt humanes. Tenia també –cal dir-ho– el risc d'esdevenir una "capelleta" tancada. Era el lloc de trobada, d'informació, de celebració, de diàleg, de creació de vincles comunitaris.

Avui, i demà, la parròquia s'obre a unes bases territorials més àmplies amb el reagrupament de parròquies, amb les unitats o sectors pastorals que engloben diverses parròquies.

Aquesta evolució necessària:

- Comporta un enriquiment. Tot i que, a vegades, ve exigida per la manca de preveres o de laics compromesos en el treball pastoral, o per l'esllanguiment de les comunitats per raó del nombre decreixent o per l'edat creixent dels fidels.
- Implica un repte. Viure d'una altra manera l'arrelament al lloc i els vincles comunitaris, la proximitat a la gent i la comunitat de fe.

- És una oportunitat ("kairòs") per avançar en les responsabilitats dels laics, donant-els-hi "missió pastoral", per potenciar les accions pastorals que cada parròquia no pot portar a terme, per integrar grups, moviments i petites comunitats de base.

És una oportunitat ("kairòs") per avançar en les responsabilitats dels laics.

Avui, la parròquia per ella mateixa no pot totalitzar l'acció pastoral. Podem distingir tres pols en l'acció pastoral: 1. La pastoral territorial; 2. La pastoral per segments (per exemple, hospitals, presons, escoles, etc., que s'elabora fora de la parròquia i en àrees geogràfiques més àmplies); 3. La pastoral dels moviments, que és un pol més carismàtic que institucional.

La parròquia necessita aquests tres pols, però, com és lògic, ja no els pot assumir tots tres ella sola.

3.- Cap a la creació d'Equips d'Animació Pastoral.

El reagrupament de les parròquies, la creació d'aquestes unitats territorials de base provoca un fet altament positiu i de futur. Cal crear al capdavant, és a dir, al servei d'aquestes noves unitats d'acció, uns "Equips d'animació pastoral", formats per pre-

veres, laics i religiosos/es, siguin remunerats o voluntaris.

Aquests equips signifiquen un pas endavant, ben significatiu, en la corresponsabilitat eclesial, ja que laics i religiosos/es assumeixen funcions de responsabilitat pastoral, fins ara reservades als preveres.

En la reflexió d'aquest punt els membres del Seminari varen valorar l'experiència de la diòcesi belga de Tournai, la qual aquests darrers anys ha treballat decididament en aquesta línia de renovació pastoral diocesana. Aquesta diòcesi ha fet l'aposta per dinamitzar les comunitats cristianes parroquials, tot obrint-les a unes dimensions més amples, que estan animades i coordinades per un equip interparroquial de preveres i laics, amb missió pastoral que reben del bisbe. La constitució d'aquests equips exigeix un procés de sensibilització i mentalització de les comunitats i de formació dels membres integrants d'aquests equips. Ells tenen la missió de donar vida i qualitat a les parròquies i unir-les a les noves unitats pastorals. L'experiència està resultant molt positiva i engrescadora de cara a bastir una Església amb unes comunitats i parròquies més vives i atraients, amb capacitat evangelitzadora.

4.- Concretar el Pla de treball de la nova unitat pastoral de base.

L'Equip d'animació pastoral ha de tenir ben clara quina és la seva missió. Ha d'asseure's per dibuixar un pla d'acció pastoral adaptat a les circum-

tàncies. Ha de bastir una pastoral molt realista, que parteixi de la vida real de la societat, de les parròquies, comunitats religioses, grups i moviments existents en la nova unitat territorial. Ha de marcar uns objectius pastorals prioritaris que responguin als reptes i necessitats i a les possibilitats de les comunitats cristianes.

L'Equip d'animació pastoral ha de tenir ben clara quina és la seva missió.

L'Equip, doncs, ha de prendre consciència clara d'on són i on volen anar, del què s'ha de fer i del què no, de les accions pastorals que cal promoure i del què els correspon animar a les delegacions diocesanes, a la pastoral sectorial o als moviments evangelitzadors.

5.- Necessitat d'un coneixement a fons de la realitat sociocultural, que volem evangelitzar.

No n'hi ha prou en concretar un pla d'acció pastoral; es fa imprescindible fer una lectura creient de la realitat humana que volem evangelitzar. Els Equips d'animació pastoral hauran de conèixer a fons el món on es mouen. Hauran de conèixer les dades sociològiques i socioculturals més significatives i influents, per tal d'estudiar i concretar les respostes pastorals més eficients.

Caldrà que reflexionin cada àmbit d'acció per concretar les accions a realitzar, i l'iter a seguir, i assenyalar les prioritats.

L'Equip d'animació ha de ser molt conscient de la, sempre difícil, tensió entre l'animació i el creixement de la comunitat cristiana i l'oferta de serveis pastorals per atendre el culte, l'administració dels sagraments, etc. I també, la tensió entre el treball pastoral de manteniment i creixement de la comunitat cristiana i l'acció testimonial i evangelitzadora d'aquesta comunitat en els ambients humans.

6.- Crear nous camins d'acció pastoral.

Cal obrir la comunitat cristiana a l'atenció solidària vers els més pobres i exclosos de la societat. Aquest territori d'amor-servei farà intel·ligible el nostre estil de vida evangèlica i farà creïble la nostra fe en el món secular que ens envolta, en la societat laica, marcada pel consum, pel benestar social, pel materialisme, però que prèn consciència de la gran buidor en la que està submergida.

La paraula "parròquia" etimològicament "para-oikia", suggereix ser "lloc de pas".

Pensem que aquests nous camins d'acció demanen molta creativitat,

molta invenció i estar molt atents i oberts als signes del nostre temps.

Mentre redactàvem aquests punts s'han editat dos llibres a casa nostra que poden ajudar la nostra reflexió: *"L'Església en crisi"* de col·laboració, editat per Angle, i *"La terra i la llavor"* també en col·laboració, coordinada per mn. Armand Puig i editat per Proa.

7.- Viure una "espiritualitat abrahàmica".

El futur de les nostres comunitats i parròquies exigeix, avui més que mai, viure una actitud fonda espiritual, una mística, que podríem anomenar "espiritualitat abrahàmica". Cfr. Rom 4, 17-21; Hb 11, 8-12.

La comunitat parroquial que viu l'actitud espiritual "abrahàmica" té unes noves capacitats per a respondre als nous reptes evangelitzadors i a fer camí endavant.

La paraula "parròquia" etimològicament "para-oikia", suggereix ser "lloc de pas", "sojorn transitori". Malauradament, amb el pas dels anys, s'ha convertit sovint en un lloc estable, limitant-se a un treball pastoral de "manteniment o conservació", i, qui sap si, a un "bastió" o a una "fortalesa". De fet, des del punt de vista pràctic i en el moment eclesial de cansament i desencís que vivim, és el més fàcil i gratificant.

Ara bé, aquesta pastoral de manteniment, que assegura el que anem fent, tampoc, a la pràctica, ajuda a afrontar amb profunditat els problemes que

van apareixent i els nous reptes que ens planteja la laïcitat de la nostra societat.

Cal obrir la comunitat cristiana a l'atenció solidària vers els més pobres de la societat.

Aquesta espiritualitat abrahàmica ens ajuda a valorar tots els passos que

fem per petits que siguin. Ens ajuda a fer la constant descoberta de la presència de l'Esperit en el nostre treball de cada dia. Ens ajuda a valorar i a viure la realitat del nostre món secular, plural, laic, indiferent, agnòstic i, fins i tot, agressiu, com a noves oportunitats ("kairòs"), com a invitacions que Déu fa a la comunitat creient, no sabent, però, "com ell ens guia", conscients "que vivim en una terra estrangera" i que "som estèrils i vells de cent anys, amb el cos esmorteït".

ANNEX: Tendències pràctiques per al futur pròxim, per Marc Donzé

1.- La parròquia: lloc i vincle.

Tendència 1: la parròquia és, primer de tot, lloc i vincle: lloc de trobada, d'informació, de celebració ofert a les persones del seu territori, en diàleg amb ells, per trobar una imatge original i apropiada. I vincle comunitari, encara que sigui lleuger, entre tots els que la freqüenten regularment.

2.- La parròquia canvia de lloc: la unitat territorial de base.

Tendència 2A: la nova unitat territorial de base està constituïda, sovint, per diverses parròquies (antigues o actuals). Aquesta nova unitat territorial suposa un repte: viure d'una altra manera el lloc i el vincle, la proximitat i la comunitat.

Tendència 2B: la unitat territorial de base s'especialitza en les 'generalitats', el que no impedeix desenvolupaments particulars responent a la seva història o a la situació social.

3.- Cap a l'equip d'animació pastoral.

Tendència 3: al servei i al capda-

vant de les unitats territorials de base, uns equips (d'animació) pastoral(s) diversos i complementaris.

4.- Del quadern de treball de la unitat territorial de base.

Tendència 4: la unitat territorial de base rep i/o es proveeix d'un quadern de treball, adaptat segons les circumstàncies.

5.- Tenir en compte les dades socio-culturals.

Tendència 5: configurar les tasques de la unitat territorial de base tenint en compte les dades socio-culturals.

6.- De la invenció.

Tendència 6: la unitat territorial de base està també cridada a inventar, particularment a partir dels més desafavorits.

7.- De l'actitud espiritual.

Tendència 7: tot és viu dins la presència de Déu, però aquesta presència no ens treu ni una unça de la nostra tasca ni del nostre compromís.

La Parròquia avui, en l'Església i en la societat¹

Mn. MIQUEL BARBARÀ i ANGLÈS, de Tarragona.

1. Introducció

1. *Què ens passa?*

Què ens passa? No és fàcil de saber-ho. Potser ens passa que no sabem què ens passa. Els canvis socio-culturals són accelerats. Però, fem ara, avui, una reflexió serena i esperançada, no pessimista, sobre la parròquia en l'Església i en la societat.

1.1. *El Concili Vaticà II, el CPT i els directoris interdiocesans. Els Plans pastorals*

En tot el fer i el ser de l'Església cal subratllar la importància del Concili Ecumènic Vaticà II. En la primera sessió el cardenal Montini, després Pau VI, va plantejar la pregunta: "Església, què dius de tu mateixa?" Anys més tard, quan ja era papa, en una carta enviada a una Setmana Social Francesa, manifestava que la pregunta ja és una altra: "Església, què dius del teu Déu?" Tam-

bé hem de subratllar la importància del nostre Concili Provincial Tarraconense, com una recepció del Vaticà II, seguint la gran tradició de la Tarraconense de més de 160 concilis celebrats. Després del Concili de Trento va ser el primer lloc de l'Església universal en què es va fer la recepció del concili ecumènic per mitjà d'un concili provincial.

El Concili Provincial Tarraconense ha donat diferents fruits visibles com són el *Directori de la Parròquia*, el *Directori de l'Arxiprestat*, el *Directori de Pastoral Sacramental*. I Part: *Els Sacraments de la iniciació cristiana*, el *Projecte global de Pastoral Catequètica*, el llibre *Pregàries del cristià* i el *Cantoral Litúrgic Bàsic* (CPT Res. 4, 23, 128, 137).

Dins d'aquest doble marc conciliar cal situar els Plans pastorals de cada

1. La base d'aquest article són dues conferències de l'autor. La ponència en la commemoració del 10è aniversari del Concili Provincial Tarraconense, al monestir de Montserrat, el 4 de juny de 2005, titulada: *Testimonis del Déu vivent en la nostra societat*, publicada a *Documents d'Església*, n. 856 (2005), p. 432-448; *Quaderns de Pastoral*, n. 197 (especial 2005), p. 47-71; *Butlletí Oficial de l'Arquebisbat de Tarragona*, suplement agost-setembre 2005, p. 33-60; *Església de Tarragona*, 192 (juny 2005), p. 21-40; i revista de la *Unió de Religiosos de Catalunya*, memòria 2005-2006, p. 15-26. La segona, *La parròquia a casa nostra*, orientacions a la llum del Concili Provincial Tarraconense i dels directoris interdiocesans, Secretariat Interdiocesà de Catequesi, Barcelona, 26 de juny de 2006.

bisbat que volen aplicar les orientacions conciliars.

Per cadascun de nosaltres treballar amb el Pla pastoral diocesà més que una qüestió d'estratègia és una qüestió d'espiritualitat i de comunió eclesial. És a dir: no treballa amb el «meu» Pla, sinó amb el Pla diocesà perquè vull viure i treballar en comunió eclesial.

Treballar amb el Pla pastoral diocesà més que una qüestió d'estratègia és una qüestió d'espiritualitat i de comunió eclesial.

1.2. Altres suports documentals i orientacions (de cada bisbat)

Cada un de nosaltres s'hauria de preguntar: conec el que ha reflexionat el meu bisbat sobre la parròquia? A l'arquebisbat de Tarragona s'ha tractat en el Pla Pastoral 2005–2008, el qual proposa de revitalitzar les parròquies.

En la preparació del present Pla pastoral ha estat especialment el Consell Pastoral Diocesà qui ha suggerit i demanat que es presti una especial atenció a la parròquia, necessària, per més que sigui insuficient, i unitat bàsica de la pastoral. No es tracta aquí de recordar tot el que ha de fer la parròquia; tenim suports importants per tenir una visió de conjunt en les resolucions del Concili Provincial Tarracòense, en els Directoris de la parròquia

i de l'arxiprestat, en el Directori dels sagraments de la iniciació cristiana, aprovats pels bisbes de la CET, i en els documents diocesans de Tarragona sobre l'Estatut de l'arxiprest (TAU, n. 10), l'Agrupació de parròquies (TAU, n. 6), l'Atenció pastoral a les parròquies sense prevere resident [BOAT, 333 (2000), 267] i el Memoràndum per al rector de parròquia (TAU, n. 9). En cada cas caldrà veure on és el millor àmbit on s'ha d'intentar de portar a la pràctica: en una parròquia, en l'agrupació de parròquies o en l'arxiprestat. Dins aquest conjunt pot ser útil aportar criteris significatius sobre *l'Agrupació de parròquies*:

«Un mapa arxidiocesà d'agrupació de parròquies vol ser un mitjà que ajudi per a una millor distribució del servei pastoral a les parròquies. Consisteix en una distribució més estable i no dependent de circumstàncies eventuais, sinó fruit d'uns criteris pensats i aplicats a cada cas concret. El mapa, però, no presenta una distribució rígida sinó flexible; és una proposta que s'haurà d'anar aplicant en la mesura de les possibilitats.

Els criteris que s'han aplicat són fonamentalment els següents, sense que l'ordre indiqui preferència:

1. Cercar una millor atenció a totes les parròquies que formen l'agrupació en els diferents àmbits pastorals que hi hagi d'haver en bé de les persones.
2. Tenir en compte la població i la seva configuració, i els diferents centres de culte que hi ha dins l'agrupació.
3. Tenir present la situació geogràfica, la proximitat i l'estat actual de les

comunicacions entre les parròquies agrupades i el quilometratge que suposa l'atenció pastoral a aquestes parròquies.

4. Assegurar la celebració de l'eucaristia al major nombre possible de parròquies cada diumenge, i, quan no sigui possible, almenys una celebració dominical sense prevere, en espera del prevere, segons una expressió francesa i emprada pel Papa Benet XVI.
5. Assegurar un bon treball pastoral que pugui portar el prevere o preveres als quals s'encomana l'agrupació.
6. Tenir en compte els llocs de turisme, de mobilitat durant els caps de setmana, d'urbanitzacions i de segones residències.
7. Indicar la parròquia que pugui ser de referència, lloc de residència del rector.
8. Donar estabilitat a l'agrupació, evitar de passar, una parròquia, d'una agrupació a una altra segons les eventualitats del moment. Que totes les parròquies de l'agrupació formin part de l'arxiprestat de la parròquia de referència.»²

2. Reflexió sobre el que ha de ser la parròquia

Als números 2-5 del *Directori de la parròquia* es dona la visió del que ha de ser la parròquia:

2. «Qualsevol diòcesi o una altra Església particular ha de ser dividida

en distintes parts o parròquies», prescriu el Codi de Dret Canònic en el c.374 § 1, i en el c. 515 § 1 afegeix: «La parròquia és una determinada comunitat de fidels constituïda d'una manera estable en l'Església particular, la cura pastoral de la qual, sota l'autoritat del bisbe diocesà, és encomanada a un rector, com el seu pastor propi.»

3. «Cal entendre la parròquia, inicialment, com la part del territori de l'Església diocesana on, pel ministeri del pastor enviat pel bisbe, es donen les tres funcions que corresponen a l'Església. És a dir; a la parròquia és on habitualment la fe de l'Església és anunciada i alimentada (iniciació-formació, cf. LG 25, CD 12-14), és celebrat el misteri de Crist (litúrgia-Eucaristia, cf. SC 42, LG 26, CD 15) i és practicada la caritat (cf. LG 27, CD 16).»
4. «L'exhortació apostòlica *Christifideles laici* recorda que “és necessari que tots tornem a descobrir, per la fe, el veritable rostre de la parròquia; o sigui, el ‘misteri’ mateix de l'Església present i operant en ella (...) En definitiva, la parròquia està fundada sobre una realitat teològica, per tal com és ella una *comunitat eucarística*” (ChL 26). Aquest directori vol dibuixar el rostre de la parròquia en les circumstàncies d'avui, per a ser fidel a la realitat teològica que la configura.»

La parròquia és una comunitat estable de fidels, tot i que sobre el terme «comunitat», des d'un punt de

vista sociològic, cal fer precisions per aplicar-lo a la parròquia.

La parròquia és una comunitat estable de fidels.

Al mateix temps, cal adonar-se de la complexitat del terme «parròquia» que, de fet, és polisèmic:

5. «El mateix terme, *parròquia*, serveix per a designar realitats tan diverses com la petita parròquia rural i la gran de ciutat. A més, a les parròquies es donen diferents sensibilitats en funció de moltes circumstàncies, tant territorials com personals.»

Emmarcats en aquest conjunt cal situar els Plans pastorals elaborats per les diverses diòcesis, en els quals es fan subratllats especials i es vol aplicar el Concili Provincial Tarraconense.

El Concili Provincial Tarraconense continua sent un marc pastoral vàlid per als nostres deu bisbats. Tenim la tendència de malbaratar tresors que tenim i el Concili Provincial Tarraconense n'és un de molt important. Hi ha molts llocs que voldrien disposar d'un marc pastoral com aquest. Discutir si s'ha aplicat o no és aturar-nos; cal entrar-hi.

El Concili Provincial Tarraconense continua sent un marc pastoral vàlid per als nostres deu bisbats.

2.1. La parròquia és un lloc de concrecions, no només de coses petites. Acolliment

De vegades sembla que les grans qüestions només afecten les diòcesis en els seus organismes de govern o l'Església universal, com si a la parròquia només l'afectessin les coses petites. No, les grans qüestions afecten les parròquies i és un lloc on es fan molt concretes i personals.

Per això la parròquia ha de tenir fidels: *Acollidors i bons samaritans*

L'acolliment no consisteix només a tenir bones instal·lacions confortables i tenir paraules de cortesia. L'acolliment en el fons ha d'arribar al cor de les persones i fer que tothom se senti comprès, acceptat i ajudat per millorar la seva vida. A casa nostra s'ha de sentir acollida cada persona amb tot el pes de la seva existència, sobretot les persones ferides per la vida mateixa que arrossegueu feixugament el dolor i el sofriment. La nostra mirada ha de ser sempre una mirada d'amor i de misericòrdia i ha d'ajudar a trobar i a seguir el camí de la salvació de Jesucrist. A nosaltres no ens toca condemnar sinó ser bons samaritans en un camí ple d'abatuts.

Cf. *Directori de la parròquia*, n. 23–24, p. 16.

Reflexionem una mica sobre l'acolliment.

Acollir

El tema de l'acolliment és present en tota la reflexió del nostre Concili

Provincial Tarraconense de tal manera que en podríem parlar com d'un clima, d'un tarannà i d'un rerefons que contenen totes les resolucions conciliars més enllà de la seva lletra.

Quan parlem d'acollir, què volem dir? Ens diu el diccionari que acollir vol dir rebre algú que es presenta, admetre'l a casa nostra, en la nostra companyia...

En l'acolliment sempre hi entra la imatge, el comportament i les actituds de la persona. A més, quan l'acolliment es fa en relació a un grup, p. e. una paròquia, un moviment..., cal tenir present la imatge que d'aquest grup en té la persona o persones que han de ser acollides o fins i tot la imatge general de l'Església. En aquest cas pot ser interessant una tipologia de grups que diu que hi ha *in-grups* i *out-grups*, que vol dir: grups tancats sobre ells mateixos, que són conscients d'estar lluny dels de fora, o grups dels quals la gent de fora se'n sent lluny. També es poden donar les dues perspectives en un mateix grup. En aquests casos l'acolliment ha de vèncer barreres.

L'acolliment comporta moltes coses. Vegem-ne algunes.

Actituds de l'acolliment

L'acolliment suposa que les persones se senten tractades com a persones, no com a casos, números o problemes. Qui fa l'acolliment és bo que sigui una persona serena, pacificadora, oberta, capaç de parlar sense posar-se nerviosa (encara que escolti les coses més contràries als seus convenciments), capaç de

convèncer més que de vèncer, capaç de comprendre la situació de l'altre..., i capaç d'entendre el significat de les paraules en el sentit en què les diu l'altre, tractant de comprendre el que hi ha darrere dels mots i les expressions.

El qui acull ha de posar els mitjans per estar ben format i s'ha de creure el que fa.

El cristià ha d'acollir els germans com al mateix Crist.

El diàleg

L'acolliment suposa diàleg i moltes vegades es realitza en un context que es pot tipificar, com els tan estudiats de L'ENTREVISTA O LA REUNIÓ. En aquests casos seria bo que qui té l'acolliment com una tasca important de la seva feina tingués els coneixements i la pràctica suficients per tal de saber utilitzar aquests mitjans de la manera més adient en benefici de tots. Es fan moltes reunions que no resistirien una mínima anàlisi de dinàmica de grups.

A la llum de tot això convé subratllar la importància del primer contacte.

El guiatge espiritual

Dins de l'acolliment en general mereixeria una reflexió més àmplia la qüestió del guiatge espiritual. Dins l'Església els fidels tenen dret a trobar-lo de manera personal i personalitzada. No tot es pot tractar en grup. El guiatge espiritual suposa saber orientar en les concrecions personals que necessita cada persona.

Amb l'acolliment hem de ser BONS SAMARITANS. És molt ferma la importància que dóna el papa Benet XVI al BON SAMARITÀ en l'Encíclica *Déu és amor*.

2.2. Casa i escola de comunió per a la missió (Joan Pau II: NMI 43). Déu és amor (Benet XVI: Carta Encíclica). Les actituds personals. Estimar l'Església

La parròquia ha de ser una casa i una escola de comunió per a la missió. És tot un estil de treball pastoral que ha de vitalitzar tot el conjunt. Sobre l'espiritualitat de comunió és impressionant el text del papa Joan Pau II. És el gran repte de l'Església i, per tant, de la parròquia. A la Carta apostòlica *A l'inici del nou mil·lenni* diu: «Fer de l'Església la casa i l'escola de la comunió: aquest és el gran repte que tenim davant nostre en el mil·lenni que comença, si volem ser fidels al disseny de Déu i respondre també a les profundes esperances del món. [...]

La parròquia ha de ser una casa i una escola de comunió per a la missió.

Abans de programar iniciatives concretes, cal promoure una espiritualitat de comunió, tot proposant-la com a principi educatiu a tots els llocs on es forma l'home i el cristià, on s'eduquen els ministres de l'altar, les persones consagrades i els agents de pastoral,

on es construeixen les famílies i les comunitats. Espiritualitat de comunió significa per damunt de tot una mirada del cor sobretot envers el misteri de la Trinitat que habita en nosaltres, la llum de la qual ha de ser reconeguda també en el rostre dels germans que estan al nostre costat. Espiritualitat de la comunió significa, a més, capacitat de sentir el germà de fe en la unitat profunda del Cos místic, i, per tant, com “un que em pertany”, per saber compartir les seves joies i els seus sofriments, per intuir els seus desigs i atendre les seves necessitats, per oferir-li una veritable i profunda amistat. Espiritualitat de la comunió és també capacitat de veure primordialment allò que hi ha de positiu en l'altre, per acollir-lo i valorar-lo com a regal de Déu: “do per a mi”, a més de ser un do per al germà que l'ha rebut directament. En fi, espiritualitat de la comunió és saber “donar espai” al germà portant “les càrregues els uns dels altres” (Ga 6,2) i refusant les temptacions egoistes que contínuament ens assetgen i generen competitivitat, ganes de fer carrera, desconfiança i enveges. No ens fem il·lusions: sense aquest camí espiritual, de poca cosa servirien els instruments externs de comunió. Esdevindrien mitjans sense ànima, màscares de la comunió més que no pas les seves vies d'expressió i de creixement.» (n. 43)

El Concili Provincial Tarraconense «demana de promoure una mentalitat i una espiritualitat de comunió que compregui tots els nivells.» (Res. 120)

La comunió eclesial demana un treball més unit, planificat i coordinat. [...] La diversitat i la complementarietat entre tots els membres de l'Església estan en la base de qualsevol reorganització diocesana per exigències de la mateixa comunió i de la missió eclesial.

No hi ha dubte que la comunió és per a la missió. Ho recorden les paraules de Jesús: «Que tots siguin u, com tu, Pare, estàs en mi i jo en tu. Que també ells estiguin entre nosaltres, perquè el món cregui que tu m'has enviat» (Jn 17,21-22).» (Mons. Lluís Martínez Sistach, *Reorganització diocesana davant la disminució de preveres*, Arquebisbat de Tarragona, 2001, col·lecció TAU, n. 5, p. 12-13).

Si no hi ha aquestes actituds personals la parròquia no es renovarà: Actitud de responsabilitat, de treball, de cooperació, de coordinació, d'identificació amb el que és la parròquia, de tenir una bona formació, un coneixement de la realitat i uns bons coneixements teològics i espirituals, ganes d'avançar, d'afrontar el futur sense nostàlgies del passat...

Tot això animat per l'amor a l'Església, que fa molta falta! Cal meditar i aprofundir el que ens diu el papa Benet XVI a l'Encíclica *Déu és amor*, n. 19 i 25: la triple tasca que assigna a l'Església l'afirma com el Concili Provincial Tarraconense: «el servei de la Paraula, el servei de l'Eucaristia i dels Sagraments i el servei de la Caritat són, tots tres, constitutius i interdependents.» (Res. 119)

2.3. *Eucaristia dominical.* *Celebració dels sagraments*

Sobre el diumenge i l'Eucaristia dominical és molt important allò que diu el Concili Provincial Tarraconense (Res. 59-65), com també sobre la pastoral sacramental (Res. 66-75).

El Pla pastoral de Tarragona insisteix en «fer de l'eucaristia dominical el centre de la vida parroquial. On sigui totalment impossible de tenir una celebració de l'Eucaristia cada diumenge, afavorir que els diumenges que no hi pugui celebrar cap prevere hi hagi una celebració dominical en absència de prevere, tot esperant el prevere.»

També es proposa «revitalitzar la celebració dels sagraments, especialment de l'Eucaristia i del perdó, programant a cada lloc mitjans concrets per fer-ho efectiu. En concret, és desitjable que cada parròquia o lloc de culte tingui penjat al cancell l'horari de celebracions de l'Eucaristia i de la celebració de la penitència. Això mateix es pot fer a nivell de ciutat o de poblacions properes de l'arxiprestat.»

A Tarragona tots els horaris de les parròquies es demana que estiguin actualitzats a la pàgina web de l'arquebisbat.

Un punt concret que també es té present és el de l'obertura de les Esglésies. En concret diu: «Que les esglésies parroquials estiguin obertes en uns moments determinats, amb invitació a tenir-hi moments de pregària,

amb les precaucions que calgui pel que fa a la salvaguarda del patrimoni artístic i cultural.»

«A les parròquies on hi viu el rector, i a les altres, si és possible, s'obrirà l'església cada dia per facilitar la pregària dels fidels.»³

2.4. En una societat laica o laïcista. Pluralismes i secularització. Superficialitat (banalització) i contaminació cognoscitiva

Cada parròquia viu i està immersa en un context social concret. En aquest hi pot haver sectors més o menys laics i més o menys laïcistes. Cal tenir clar què és una cosa i què es l'altra i ser realistes a l'hora d'actuar pastoralment. Vegem-ho.

Una societat laica és la que actua, entre l'Església i el poder civil, amb una mútua autonomia i una sana cooperació, segons el pensament del Concili Ecumènic Vaticà II. Les realitats temporals tenen una justa autonomia que l'Església respecta. L'Estat respecta totes les religions que actuen correctament en la societat, reconeix l'aportació que fan al bé comú de la societat i al bé dels individus en ajudar-los a realitzar-se com a persones i a donar el sentit més profund a la seva vida. En funció del bé comú i de l'aportació que fa cada religió al bé comú, l'Estat ajuda perquè hi hagi les condicions que permetin un sa desenvolupament dels diferents sistemes religiosos i un acompliment de la seva missió en bé de

la societat. No es tracta de privilegis, sinó d'exigències del bé comú.

Una societat laïcista és aquella en la qual el que es vol és arraconar tota manifestació religiosa a l'àmbit anomenat privat, «la sagristia», traient-la de l'àmbit anomenat públic. Es ridiculitza la religió, s'escampa la idea que s'ha de prescindir de Déu –i fins i tot se'l ridiculitza, en nom de la llibertat d'expressió– i que no és necessària la salvació de Jesucrist. L'Estat, de fet, més que amb el discurs, pren una postura antireligiosa. Es trivialitza la dimensió transcendent de la persona humana i se la immergeix en el consumisme, l'hedonisme i la superficialitat. Té preferència, de fet, per una societat que adori els ídols del tenir, del plaer i del poder abans que el Déu veritable. Un Estat que afavoreix l'ateisme o l'agnosticisme és un Estat laïcista.

Què passa en la nostra societat o en alguns dels seus sectors? Cal veure-ho amb realisme.

El CPT posa com a característiques de la nostra societat la secularització i el pluralisme. Ara bé, la nostra societat es qualifica més pel pluralisme que per la secularització, però cal veure què entenem per secularització. Si per secularització entenem que hi ha separació entre les institucions: Sí, tot-hom hi estaria d'acord.

Ara bé, si per secularització s'entén que no es fan les preguntes fonamentals sobre el sentit de la vida:

3. Arquebisbat de Tarragona. *Pla pastoral diocesà 2005–2008*, p. 7–8.

No! En això no tothom hi està d'acord.

Altres característiques de la nostra societat són: superficialitat (banalització) i contaminació cognoscitiva, en expressió de Mn. Teodor Suau.

Cal tenir present la problemàtica dels mitjans de comunicació social.

Tot això ajuda a situar la parròquia en el context real de la nostra societat.

2.5. Comunitat. Comunitat de comunitats. Consell parroquial de Pastoral. L'àmbit de la catequesi

Per entendre bé la parròquia ens podem ajudar de la tipologia de comunitat (globalització de valors, objectius i papers) i associació (parcialitat) de Ferdinand Tönnies. En aquest sentit una parròquia es pot configurar com a *parròquia comunitat i/o comunitat de comunitats*.

Ens podem preguntar fins a quin punt els responsables de grups, associacions, moviments..., sabem visibilitzar les aportacions del Concili Vaticà II i crear processos i dinàmiques integradores, dinàmiques de comunitat. Hi ha molts problemes de coordinació, de visió de conjunt, de globalització, de funcionar com a compartiments separats, de saber ser responsables de grans àmbits i de conjunts de persones. De vegades dona la impressió que a la nostra Església cada caporal és un capità general. Per tot això pot ser molt important el Consell Pastoral Diocesà (*Directori de la Parròquia*, n. 43-50).

Dins d'aquest conjunt, cal que funcioni bé l'àmbit de la catequesi.

El nostre Pla pastoral de Tarragona diu que «a cada parròquia el rector tingui cura de fomentar i discernir les vocacions per al servei de la catequesi, vetllí perquè els catequistes rebin una formació adequada i, mitjançant reunions periòdiques amb l'equip de catequistes, segueixi l'orientació de la catequesi parroquial i la seva programació. Que les parròquies d'un mateix arxiprestat col·laborin entre elles per aconseguir aquest objectiu i la delegació diocesana de catequesi hi ajudi amb oportunes orientacions.»

El nostre Pla pastoral proposa un procés continuat des de la catequesi de la Primera comunió fins a la pastoral de joves.

I estableix que «la Delegació Diocesana de Catequesi, amb la col·laboració de les de Litúrgia i Pastoral Familiar, promoguin una anàlisi de la situació diocesana sobre la catequesi i els sagraments d'iniciació cristiana d'infants i adolescents, i determini, després, les necessitats reals de l'arxidiòcesi pel que fa a la catequesi i a la celebració d'aquests sagraments.»

Diu també que a nivell parroquial o arxiprestal, «si hi ha algun col·legi de l'Església, i segons cada cas, cal cercar maneres de col·laboració mútua, i estimular els pares perquè assumeixin les seves responsabilitats envers els llocs d'educació dels seus fills.»

«Als col·legis diocesans hi ha d'haver un prevere o un diaca que co-

ordini la pastoral. Als altres col·legis d'Església, la Delegació Diocesana de Pastoral de Joventut hi mantindrà un contacte estable per facilitar-ne la coordinació.» Sobre tot això cada bisbat sap el que té establert i el que creu que s'ha de fer. Cadascú hauria de posar aquí les concrecions del seu bisbat.

2.6. Identificació plena, identificacions parcials i diferents nivells d'adhesió a l'Església. El sentit de pertinença acumulatiu

La parròquia és una instància bàsica per la realització i la manifestació del sentit de pertinença a l'Església.

La parròquia és una instància bàsica per la realització i la manifestació del sentit de pertinença a l'Església.

A totes les investigacions es repeteix que el nombre dels qui es manifesten creients és elevat. Menor és el dels qui creuen en Jesucrist. I més baix el dels qui se senten membres de l'Església catòlica.

Després del Concili Vaticà II ha augmentat la valoració de cada Església particular o diòcesi. Però queden sentits de pertinença que no van més enllà de grups petits, o paral·lels, o parcials, o directament a grans organitzacions que no tenen en compte la diòcesi. És un gran problema el de les «identificacions parcials».

És important veure com funciona el sentit de pertinença a la parròquia, a comunitats o col·legis religiosos, a moviments...

Així, doncs, un tema important de reflexió en la *qüestió del sentit de pertinença a l'Església és el de les identificacions parcials* (això sí, això no). Es fa en la paraula de Déu, en el Magisteri, en les creences, en la moral, en l'acceptació dels germans... Una part sí, una part no, uns sí, uns no... Allò que un sociòleg en diu «la religió a la carta». Caldria una bona pedagogia per a fer entendre la dimensió acumulativa del sentit de pertinença (p. e. parròquia, diòcesi, Església universal..., han de donar-se tots junts, acumulativament i ben estructurats, no un sense l'altre), i també una bona pedagogia per tal d'ajudar a interioritzar una identificació global amb l'Església, encara que, com en la pròpia família, si guem lúcids amb el que no trobem bé o no ens agrada. Per analitzar el sentit de pertinença a l'Església jo mateix vaig elaborar una tipologia, basada en una pastoral dels bisbes bascos i publicada a la revista d'aquest CEP. Segons aquesta tipologia hi ha diferents nivells d'adhesió a l'Església: els de l'adhesió renovada, els de l'adhesió fidel i silenciosa, els de l'adhesió crítica i tensa, els de l'adhesió dolorida i nostàlgica, els de l'adhesió esvaïda (catòlics no practicants), els de l'adhesió inexistent i els de l'adhesió coherent amb els plantejaments del Concili Vaticà II (*Quaderns de Pastoral*, n. 115–116, 1989, p. 18–27). A la llum d'aquella

tipologia, ¿no caldria diversificar molt les nostres propostes pastorals segons les diferents situacions dels qui són a dins, dels qui truquen a les nostres portes, o dels que se situen a fora? En aquest sentit no és adequat el plantejament que es fa de les agrupacions eclesials en termes de pertinença a la comunitat o fora. Des del punt de vista sociològic hi ha persones que viuen la pertinença a l'Església (ens agradi o no) com a membres d'una associació o com a utilitzadors de serveis habituals o bé ocasionals. Encara que no ens agradi, la situació real del sentit de pertinença passa per uns filtres estructurals més complexos dels que moltes vegades manifestem. Hi ha massa grups tancats, guetos replegats en ells mateixos, D'altra banda cal fer més atenció a les persones concretes, al que realment viu cada persona, no tot s'ha de solucionar en grups o en col·lectivitats. Hi ha situacions que són personals i intransferibles.

2.7. Cercles concèntrics de parroquians

Tot això afecta profundament el sentit de pertinença a la comunitat parroquial. Quan parlem de comunitat, de què parlem? Quines són les característiques de la comunitat cristiana que són factibles en aquests contextos socioculturals canviants? La paraula comunitat se'ns presenta molt ambigua. Parlem de comunitats de veïns, de comunitats autònomes, de comunitats de religioses, de comunitats de base, de comunitats parroquials..., de moltes coses difícils

d'homologar. Quan parlem de comunitats cristianes, en les diferents modalitats, quin contingut hi posem? Quins trets característics: estarem parlant de quelcom utòpic o de quelcom realitzable? Fins a quin punt? No podria ser que sota el nom de comunitat se'ns amaguessin altres tipus de realitats, com associacions, públics més o menys estables o ocasionals, o utilitzadors de serveis que van on els resulta més còmode? O d'una barreja de característiques i de pertinences, que també és possible? Pel cap baix, suposo que tots estariem d'acord que les comunitats cristianes no es poden assemblejar a una mena de betzineres –amb perdó de la comparació i només per claredat– que obren unes hores i hi para qui vol o qui ho necessita.

Aquesta diversitat de sentit de pertinença a la parròquia la podem expressar en cercles concèntrics:

Al centre: comunitat. Les persones que formen part de la comunitat parroquial.

Un altre cercle: associacions. Les persones que funcionen com a membres d'una associació parroquial.

Un altre cercle: utilitzadors de serveis i practicants ocasionals.

L'últim cercle: conglomerat funcional. Territori on hi viuen persones que tenen el dret de ser ateses i hi correspon l'obligació d'atendre-les (*Directorio de la parròquia*, n. 11).

Cal ser realistes i conèixer la situació que viu cada persona.

2.8. Diferents maneres de tenir col·laboradors

En una parròquia el rector ha de saber treballar amb els religiosos i religioses (si n'hi ha) i els laics i laiques (com també s'ha de saber fer a nivell arxiprestal i a nivell diocesà).

Cal saber conduir conjunts amples de persones, saber seguir processos, saber governar (una dita clàssica molt sàvia diu: *omnia scire, multa tolerare, pauca corrigere*; que vol dir: *saber-ho tot, tolerar moltes coses i corregir-ne poques*, saber informar, saber proposar, convèncer i fins i tot saber entusiasmar. Saber treballar amb altres persones. Saber delegar.

Hi ha persones que al seu voltant els altres creixen, es fan persones madures i responsables; i n'hi ha que al seu voltant només hi poden tenir infants.

Diferents tipus de persones que ajuden:

corresponsables,
col·laboradors,
executors,
amanuenses,
testimonis,
secretaris...
escolans i persones infantils.

És important saber treballar en grup, amb altres persones.

3. Alguns problemes o qüestions importants avui dia

A la parròquia, li afecten problemes o qüestions importants. Vegem-ne alguns⁴.

3.1. La separació entre creure, pertànyer i actuar

És molt propi de les nostres societats modernes o postmodernes que molts tinguem la impressió que hi ha persones que no són coherents. Tenim una percepció d'incoherència. Potser és així, però qui sap si aquestes persones se n'adonen. O potser hi perceben d'una altra manera en un moment en què es valora molt el jo, en què es dona un cert narcisisme, individualisme, insolidaritat, un afany de llibertat sense cap condicionant ni norma –fins a situacions d'anomia (sense llei)–, un culte al cos, i tants fenòmens que porten a estructures de la personalitat diferent del que molts de nosaltres pensem que seria l'ideal d'una persona humana i cristiana. En aquest context podem situar la separació que viuen moltes persones entre el creure, el pertànyer i l'actuar. Hi ha persones que afirmen que són membres de l'Església, que afirmen aquesta pertinença però que no creuen tot el que creu l'Església i no segueixen les pautes d'actuació de l'Església. I es poden donar altres combinacions si se separen aquestes tres dimensions de la vida d'un seguidor de Jesucrist. Aquí tenim un gran repte: que cada membre de

4. Sobre la recuperació de la memòria històrica i l'Església en temps del franquisme, qüestions en aquest moment recurrents i importants, vegeu la ponència feta a Montserrat, citada a la nota 1, números 2.6 a 2.9.

l'Església cregui les coses fonamentals que creu l'Església i visqui d'acord amb les pautes també fonamentals de l'Església. És important la coherència entre el creure, el pertànyer i l'actuar.

És important la coherència entre el creure, el pertànyer i l'actuar.

3.2. *Inculturació i exculturació*

Podem parlar d'exculturació?

Hem de reflexionar sobre una altra qüestió que una sociòloga seriosa, com es Danièle Hervieu-Lèger, anomena un terratrèmol en el món religiós francès, i que d'alguna manera també es dona a casa nostra. Dic del món francès, i no ben bé europeu, perquè massa sovint confonem França amb Europa. Europa és molt més plural i diversificada des del punt de vista religiós. He pogut conèixer bastants països, i allò que en diem europeu moltes vegades no passa de París. Ara bé, nosaltres estem molt influenciats pel que passa a França, com en aquest cas. Aquesta sociòloga parla de terratrèmol referint-se al que ella en diu *exculturació*. Aquí hem d'entendre cultura en el sentit que li donen les ciències humanes: les formes de pensar, de sentir, de valorar i d'obrar pròpies d'una societat, que es transmeten de generació en generació modificant-se. En aquest sentit la societat més analfabeta té la seva pròpia cultura. Nosaltres hem parlat molt de la inculturació del fet religiós, en el nostre cas

l'Església catòlica, com a component d'un sistema sociocultural determinat, per a nosaltres la nostra societat catalana. I així funciona en la major part de societats. En el nostre cas es tracta de la inculturació de l'Evangelí i de l'Església. Ara bé, tot i que un altre sociòleg francès, Jean-Paul Villaime (malgrat que personalment és protestant), diu que França continua essent un país laic de cultura catòlica, Hervieu-Lèger ens alerta sobre el fenomen contrari al de la inculturació, el que ella en diu *exculturació*, és a dir la sortida del fet religiós de la cultura d'una societat. Després de molts estudis realitzats diu que ha arribat a la conclusió que el catolicisme avui no forma part de les referències comunes de l'univers cultural francès. Les seves referències i els seus valors, les seves representacions i el seu personal han sortit —o estan en camí de sortir— del camp social. Diu que les conseqüències d'aquesta *exculturació* del catolicisme francès són immenses (Danièle Hervieu-Lèger, *Catholicisme, la fin d'un monde*. París: Bayard, 2003).

Aquest és un toc d'atenció molt seriós. A casa nostra també es donen aquestes tendències. Quan es tracta de reduir la religió a l'esfera privada, no és només qüestió de deixar-ho a la llibertat individual, sinó que això té com a conseqüència el fet d'anar desapareixent de la cultura ambiental, és a dir d'*exculturar* l'Església catòlica i, en general, el fet religiós. Aquí hauríem de saber donar una resposta de qualitat a tants investigadors que pretenen tallar les referències religioses de l'inici de l'univers, com si això fes inútil la fe en l'obra creadora de Déu, o la referèn-

cia religiosa de l'aparició de la persona humana sobre la terra, o la necessitat de tenir respostes religioses a la vida. On des de sempre havia tingut un paper el fet religiós –la contingència humana, el mal, el dolor i la mort–, s'hi cerquen solucions laiques, com és el cas del baptisme (cercant fer-se ciutadà); del matrimoni no religiós o del suport laic a les víctimes de desgràcies; de l'ajudar a morir, o de donar l'últim comiat a un difunt. Fins i tot es fa una traducció laica dels llibres sagrats, com són els evangelis, si és que no és una traïció traduir un text prescindint d'allò que l'ha inspirat i li ha donat sentit. Es vol treure el sentit religiós del Nadal i reviu pràctiques paganes en lloc de festes religioses. Corpus, l'Ascensió i el Dijous Sant (en menor mesura) han perdut aquella au-rèola de dijous que llueixen més que el sol. Hom vol treure de l'horitzó cultural les referències religioses.

En tot això la parròquia hi té molt a dir i a aportar. Vegem el que segueix.

3.3. Pastoral de la cultura

Hi ha una pastoral de la cultura?

Potser hauríem d'intensificar una pastoral de la cultura que, a més d'altres vessants, valorés la presència del fet religiós en actes de la nostra societat, com en els ritus de passatge: naixement, baptisme, entrada en societat, primera comunió, casament i mort. No podem menystenir la presència del fet religiós en aquests actes socials i en tants actes de cultura popular i de pietat popular, com aplecs i processons. La puresa religiosa en aquests actes no ens ha de fer perdre

el valor de la presència cultural, en el nostre cas de l'Església catòlica, en la nostra societat, en el nostre sistema social català. Cal actuar més enllà de la dimensió cultural de la pastoral, si ho voleu; cal fer una autèntica pastoral de la cultura, treballar per una autèntica inculturació (o aculturació, no entro en precisions terminològiques) i per frenar l'exculturació. No s'ha de menystenir la presència massiva en aquests actes. Cal retrobar nous punts o reforçar els existents amb la cultura de la nostra societat.

*Cal retrobar nous punts
o reforçar els existents
amb la cultura de la
nostra societat.*

Molts d'aquests actes s'organitzen per les parròquies o hi són molt presents.

3.4. La mobilitat humana

Aquest fenomen trasbalsa la situació de la parròquia formada per gent sedentària i amb poca mobilitat.

Estem lluny del diumenge en el qual a més de celebrar la missa hom podia convocar al Rosari i a altres pràctiques piadoses amb nombrosa assistència de fidels. Fins i tot els dies de cada dia és fa difícil de convocar, com es veu clarament pels plantejaments fets amb anterioritat.

Tota aquesta àmplia problemàtica em fa pensar que queden molt curts els plantejaments que semblen presuposar que la tasca pastoral envers les persones subjectes a la mobilitat humana l'han de fer les persones *que no acostumen a sortir del seu lloc habitual de residència*. En aquest sentit quan parlem de «comunitat que acull» o de «comunitat emissora», de què parlem? *És que la comunitat «només» la formen els qui ni marxen ni arriben? Els qui marxen o arriben, no poden ser d'alguna comunitat?*

En aquest context, quina força té el territori com a punt de referència i com a element integrat del sentit de pertinença a una comunitat cristiana? Al nivell més proper de la persona, quin sentit té la referència al territori de la parròquia com a suport del sentit de pertinença eclesial? Com funciona el doble sentit de pertinença o el que en podríem dir pertinença parcial o pertinença compartida o pertinença acumulativa? De fet, hi ha moltes persones que on menys hores passen és al seu domicili, llevat de les hores de dormir. Per a molts, els dies més feixucs són els que passen al domicili, i experimenten una mena d'alliberament en poder marxar els caps de setmana i les vacances. On se sent una persona més arrelada, on treballa o estudia i viu els dies feiners, o bé on viu els dies de festa? Les persones que els caps de setmana van a un lloc fix, una segona residència –que són molts–, d'on són ciutadans i d'on són fidels? Això trasbalsa força els càlculs estadístics estàtics, fins a poder-nos preguntar: com canvia el nombre de membres de les parròquies i dels bisbats? Per exemple: A les parròquies de

Cunit i Calafell platja, de l'arquebisbat de Tarragona, hi ha molta gent que hi viu de divendres a diumenge; de quina parròquia o parròquies són? De quina diòcesi? Són membres d'alguna comunitat o comunitats cristianes? De quina o quines? A quines pautes s'han d'atendre per a rebre els sagraments de la iniciació cristiana i els altres sagraments i actes de culte?

La pràctica dominical queda afectada per tot això. No solament en el sentit que els que cada festa van a llocs diferents tenen problemes per anar a missa, si era la seva intenció anar-hi, sinó també en el sentit que fa més difícil saber quantes persones practiquen. Per exemple, fa uns anys que a l'arxiprestat de Tarragona Centre es va fer un recull de dades sobre la pràctica dominical en dos diumenges diferents del mateix any. I va donar com a resultat un 22% sobre la població de l'arxiprestat. Però aquest 22% no són simplement practicants *de* Tarragona sinó que el més exacte és dir que són practicants *a* Tarragona, perquè els diumenges hi ha molta gent que marxa i n'hi ha que vénen de FORA. Els diumenges és molt més fàcil trobar aparcament als carrers. Quantes persones van a missa a fora i quantes de fora van a missa a Tarragona Centre?

Les comunitats cristianes hem de reflexionar sobre com estem implicats en aquest fenomen i com hem de resituar el sentit de pertinença a la comunitat, el sentit del diumenge, la preparació i la recepció dels sagraments... La mobilitat humana és un

fenomen més revulsiu del que moltes vegades ens sembla.

3.5. La immigració recent

És un dels fets més diferents que han esdevingut en aquests dotze anys que ens separen del nostre Concili provincial. Són moltes les persones –homes i dones– que arriben a casa nostra a la recerca d'una vida millor. Tots som prou conscients de la magnitud i de la importància d'aquest fenomen com perquè no calgui allargar-nos en xifres i en l'exposició de la problemàtica que comporta a tants nivells diferents, amb aspectes positius i negatius.

El Pla pastoral de Tarragona proposa fer activitats que ajudin a participar en la vida de la parròquia els immigrants recents que són catòlics.

A les parròquies on hi ha un nombre significatiu d'immigrants es pot fer una Eucaristia periòdicament, si hom ho creu convenient, tenint en compte les característiques particulars. A les ciutats això es pot fer interparroquialment. Potser caldria pensar en un lloc, o llocs, que visiblement fossin com un reclam i els identifiquessin.

Ningú no pot negar que l'Església ha fet una aportació important al servei de tantes persones mancades de tot. La tasca humanitària i social de l'Església ha estat una autèntica aportació al bé comú de la nostra societat. Aquest fenomen migratori ens fa ben palesa la diversitat de sistemes i d'opcions religioses. Mai com ara la nostra societat no havia estat tan plu-

ral religiosament parlant i d'una manera tan visible. I molts dels qui arriben aporten una manifestació de la seva religiositat que no encaixa amb els plantejaments laïcistes que n'hi ha que voldrien per a la nostra societat. Molts immigrants han obligat a tenir present el fet religiós en àmbits empresarials i sindicals, que no admeten que es faci des del cristianisme. Per part nostra tenim un repte seriós davant del pluralisme esmentat anteriorment: el del diàleg interreligiós, que no és gens fàcil, però que cal fer-lo des d'identitats clares i per persones que estiguin preparades per realitzar-lo. Tanmateix, també ens hem de plantejar la nostra dimensió pastoral cap als catòlics d'altres cultures i d'altres ritus, cristians de diferents confessions i no cristians, als quals cal tenir no només cura de les seves necessitats materials sinó també de les espirituals, i envers els quals tenim la missió d'anunciar Jesucrist i el seu Evangelí. Què fem en concret per evangelitzar els nous immigrants? Una pregunta per la parròquia.

La tasca humanitària i social de l'Església ha estat una autèntica aportació al bé comú de la nostra societat.

4. Alguns àmbits pastorals importants (a més de la catequesi, ja citada)

4.1. La pastoral de les famílies

Des de la parròquia cal donar suport a la família.

Amb espiritualitat i amb bon estil pastoral cal seguir encoratjant encara més, amb motivacions sòlides, les famílies cristianes. És una activitat pastoral molt important, la de donar suport i ajuda a les famílies que volen viure, tot i les dificultats, amb esperit cristià aquesta realitat bàsica per la societat i per l'Església que és la *família - Església domèstica*. El testimoniatge de les famílies cristianes és més important que les declaracions institucionals mateixes, per més que siguin també convenients. El nostre Concili ens hi ha ajudat i ens hi pot ajudar encara molt, sobretot per aquelles situacions que necessiten més mirada d'amor i de misericòrdia que desqualificacions (Res. 33-46, 68, 115, 118, 153-155). És un camp pastoral immens i engrescador el d'ajudar les famílies cristianes a ser veritables transmissores de valors cristians i de fe (cf. M. Barbarà, *El procés de socialització i la formació religiosa en la societat i en l'Església*. Tarragona: ISCRSF i Arquebisbat de Tarragona, 2002-2003).

En aquest suport i en aquest ajut hi tenen un paper molt important les escoles i els col·legis, sobretot els col·legis de l'Església, i cal tenir present d'una manera especial els col·legis diocesans i els professors que donen testimoniatge de les seves conviccions cristianes en el seu lloc de docència; cal subratllar la importància dels professors de religió.

Per aquest suport a la família cal estar atent a uns moments claus, com són: la preparació del matrimo-

ni, la celebració del casament, els primers anys de vida del matrimoni i els primers anys dels fills, anys que són bàsics i condicionants pel que fa a la transmissió dels valors i de la fe.

Una tasca important a fer des de la parròquia, des de l'arxiprestat i des de les instàncies diocesanes.

4.2. La pastoral de joventut

És el futur.

Segurament que encara convé dedicar més persones i mitjans a la pastoral dels joves. Hem de reconèixer els esforços que es fan en aquest camp i continuar sense defallir en nom del Senyor. El Concili Provincial Tarracòense dedica moltes resolucions a la pastoral de joventut: Res. 9, 25-28, 40, 45, 75, 90, 120, 131, 153, 154 i 156.

És un camp pastoral clau. Què serà de la nostra Església quan els joves d'ara siguin grans?

La pastoral de joventut és una preocupació de cada parròquia i de tots els llocs on es troben els joves: escoltes, col·legis, universitat i tots els altres llocs de formació.

4.3. La pastoral de vocacions

També és el futur.

També el nostre Concili ens ajuda a prendre consciència de la necessitat d'intensificar la pastoral de les vocacions, al presbiteri i a la vida consagrada. La brevetat d'aquest enunciat no té relació amb la importància cabdal d'aquest camp de la nostra pastoral, de

la qual n'ha de ser conscient i part activa tota la comunitat diocesana (Res. 41, 153-158 i 160-161).

Cal que cada parròquia sigui conscient d'aquesta problemàtica i pregui i treballi per desvetllar vocacions al presbiterat, al diaconat, a la vida consagrada, a assumir una missió pastoral i a treballar en tots els camps pastorals.

4.4. La pastoral dels malalts, que inclou tot el que va al voltant de la mort

És molt important, és un camp fronterer. Hem d'ajudar a afrontar les preguntes fonamentals del sentit de la vida, les que s'ha fet la persona humana des que sabem que ho és. Afrontar la contingència humana, el mal, el mal dels innocents, el dolor i la mort. Hi ha un més enllà? És la mort un punt final? Les persones humanes som limitades, no som autosuficients.

Convé que aquest àmbit pastoral funcioni a cada parròquia.

I és molt important aquest servei als hospitals. Des de cada parròquia i de cada hospital cal tenir previst com visitar els malalts, portar-los la comunió eucarística, preocupar-se per la celebració del sagrament de la unció dels malalts i fer el que es pugui per donar suport a les famílies.

5. Reflexió final

5.1. La parròquia necessària, però insuficient. Les ciutats. L'arxiprestat. La diòcesi. Bona comunicació i relació entre les diverses instàncies

A les ciutats s'experimenta més que als pobles que la parròquia és necessària, però insuficient.

Hi ha moltes realitats que han de confluïr a nivell interparroquial o arxiprestal, p.e. associacions, moviments, pastoral dels hospitals, col·legis...

Per acabar, cal que hi hagi una bona comunicació i relació entre les instàncies parroquials, arxiprestals i diocesanes.

L'organització de la parròquia no pot ser una paret entre el bisbe, els òrgans diocesans i els fidels. Al contrari: ha de fer una bona transmissió de dalt cap a baix i de baix cap a dalt. I en això l'arxiprestat hi té el seu paper.

Cf. *Directori de la parròquia*, n. 8-9 i 21.

«La parròquia és tota ella pastoral, però no és tota la pastoral» (*Directori de la parròquia*, n. 18).

Tot el que reflexionem i tot el que fem ha d'estar amarat d'amor a la parròquia, a la diòcesi i a l'Església universal, al servei de Déu i dels germans.

Tipus de parròquies

MN. JOAQUIM CERVERA, capellà i sociòleg, responsable del Departament de Sociologia aplicada del CEP.

No és fàcil fer una tipologia de parròquies. Es poden tenir en compte molts criteris a l'hora de classificar-les. Cada parròquia, a més, té la seva història i al llarg dels anys evoluciona, canvien les persones que les regeixen, resten afectades per l'entorn socio-cultural al qual intenten servir. Tot plegat els dóna unes connotacions que encara que estiguin arrelades en termes territorials semblants pel nombre de població, o per les capes socials presents o pel medi social en el qual estan arrelades, poden ser ben diferents les seves propostes, línies i estratègies pastorals, tant en quant a la seva missió (és a dir segons la relació que estableixen amb la societat de l'entorn), com en la seva forma d'entendre la comunió (les relacions internes del seus membres i la seva organització).

En les parròquies encara pesa molt l'estructura rural-feudal, tot i que han sabut adaptar-se amb força naturalitat al món urbà per les necessitats que aquest té d'identitat, de comunicació, de vida comunitària, de sentiment de pertinença, de sortir de l'anonimat, de sentir-se reconegudes i valorades les persones sobretot davant dels darrers canvis socials, econòmics, polítics, i culturals. Avui dia si les parròquies, com altres entitats i institucions, ofereixen espais de relació humana, de tu a tu, de caliu afectuós, de diàleg, es-

pais verds on sentir-se dignament tractat i acollit com a persona, van trobant el seu paper en aquesta societat cada cop més fragmentada, urbana, laica, tecnificada i amb la dinàmica del canvi incorporada com el més normal.

En les parròquies encara pesa molt una estructura jerarquitzada, centralitzada de poca autonomia (com podrien tenir les comunitats cristianes luteranes) tot i que sovint poden arribar a ser "regnes de taifes" i l'"anar cadascú per ell" perquè, a la vegada, pesa molt el mateix centrament de les decisions en el capellà, i l'expectativa per part dels "fidels" que el capellà és el qui ha de manar i guiar. La relació secular entre laics i capellans és una condició estructural que sovint impedeix processos dinàmics, de canvi de model de funcionament i frena les fórmules més corresponsables, democràtiques i obertes, que podem trobar en altres institucions eclesials com són les congregacions religioses o els moviments laicals.

Per altra banda el pes de segles de cristiandat (fins i tot en les parròquies de fundació recent) amb la seva escala de valors, amb el paper fonamental de l'església en la societat i en la vida política, cultural, ètica i religiosa, té com efecte que les parròquies es veuen condicionades (i han de dedi-

car-hi temps) per l'adhesió tradicional i menys opcional personal a la fe, per l'administració dels sagraments a persones desconegudes però que els demanen i a vegades els exigeixen. Això comporta pensar i establir mecanismes i dedicar energies a la preparació prèvia, sense massa resultats. També la tendència a l'enquadrament de les persones, a valorar més la quantitat que la qualitat, procedeix del model de cristiandat i pot "perdre" a les parròquies en "carrerons sense sortida", avui.

La percepció del capellà i la parròquia com institució que forma part de l'aparell estatal, o d'un tipus de societat que el religiós i el civil van lligats, i que estan obligats, per tant, a solucionar tot tipus de problema econòmic, social, humà, familiar, i fer de "pont-endoll" envers les altres institucions de les administracions, encara és força potent en alguns sectors de la nostra població.

Per tant, també podem distingir les parròquies segons el grau de llast de deixar-se arrossegar pel model de cristiandat i segons el grau d'alliberament d'aquest model, i de construcció d'un altre de més fidel a les primeres comunitats cristianes, tot i que no és fàcil.

La parròquia, tal com diu Casiano Floristán a "*Para comprender la parroquia*" Ed. Verbo Divino. Estella. 2001: "como Iglesia en un lugar concreto,... le ha conducido a encarnarse en las diversas agrupaciones humanas, a adaptarse a los distintos territorios, a acompasarse a la evolución demográfica de la población y a tener

en cuenta las necesidades misioneras, catecumenales, eucarísticas y liberadoras del pueblo cristiano. De ahí que sean muchos los tipos de parroquias hoy existentes en la Iglesia". L'evolució social, religiosa i pastoral, les activitats parroquials concretes, el tarannà, l'orientació general, les opcions i prioritats pastorals, etc., són molt diferents en unes parròquies que en altres, la qual cosa fa el panorama tipològic molt divers i ric.

Per les diferents tipologies que s'exposen, ens fixarem sobretot en Catalunya,

Exposarem, doncs, els diferents criteris que ens permetran classificar les parròquies i quins tipus diferents de parròquies, aplicant-los, en sorgeixen.

1. Tipologia segons el territori o espai humà i social on s'ubica la parròquia:

La territorialitat és determinant o preferent, encara que no exclusiu (hi ha parròquies personals constituïdes per raó del ritus, llengua, ètnia, nacionalitat, situacions ocupacionals: estudiants, militars...). L'arrelament al territori deriva precisament de l'origen rural, familiar i tradicional de la parròquia. La comunitat cristiana nascuda més aviat a les ciutats s'havia d'adaptar a la nova realitat evangelitzada dels pobles.

Cal tenir en compte que avui dia el món rural s'ha transformat profundament i quasi s'ha urbanitzat, especialment en molta part de Catalunya. L'evolució econòmica, social, política,

cultural i religiosa del món rural ha produït una gran diversificació en aquest món.

En aquesta tipologia, per fer-la més precisa i completa, potser també hauríem de distingir comarques i vegueries. No ens referim aquí al territori estricte que abasta la parròquia sinó al marc rural o urbà on està ubicada:

a. **Medi rural:**

- a.1. Petits nuclis de muntanya.
- a.2. Pobles de muntanya.
- a.3. Capitals de comarca de muntanya.
- a.4. Petits nuclis de comarques del centre del país.
- a.5. Pobles de comarques del centre del país.
- a.6. Petites capitals de comarca del centre del país.
- a.7. Petits nuclis de comarques del litoral.
- a.8. Pobles de comarques del litoral.
- a.9. Petites capitals de comarca del litoral.

b. **Medi urbà:**

- b.1. Centre de capitals o ciutats importants de comarca.
- b.2. Barris (antics, tradicionals...) de capitals o ciutats importants de comarca.
- b.3. Barris de la perifèria de capitals o ciutats importants de comarca.
- b.4. Centre de capitals de província.
- b.5. Barris (antics, tradicionals...) de capitals de província
- b.6. Barris de la perifèria de capitals de província.
- b.7. Centre de ciutats de l'Àrea metropolitana de Barcelona.

- b.8. Barris (antics, tradicionals...) de ciutats de l'Àrea metropolitana de Barcelona.
- b.9. Barris de la perifèria de ciutats de l'Àrea metropolitana de Barcelona.
- b.10. Centre de Barcelona.
- b.11. Barris (antics, tradicionals...) de Barcelona.
- b.12. Barris de la perifèria de Barcelona.

Podríem resumir-ho, adaptant la tipologia de Casiano que extreu del document episcopal francès: "*Notes préparatoires sur la paroisse*", en aquests tipus:

- a) Parròquies rurals, petites (de menys de 1.000 habitants, de muntanya, centre o litoral), en les que la vida parroquial forma part de la vida social.
- b) Parròquies de pobles rurals entre 1.000 i 2.000 habitants que esdevenen pols de reagrupament pastoral (pobles de comarques del centre o del litoral del país).
- c) Parròquies de petites ciutats amb cert grau de mobilització econòmica i escolar on es poden establir grups diferenciats de treball pastoral (de capitals de comarca en general).
- d) Parròquies de ciutats mitjanes, antigues, amb una pastoral més o menys tradicional en procés d'evolució i d'adaptació (de capitals grans de comarca, capitals de província, on es podrien distingir les del centre, i les dels barris).
- e) Parròquies del centre dels antics pobles que s'han convertit, per les diverses migracions, en ciutats grans prop de l'Àrea metropolitana de Barcelona.

- f) Parròquies del litoral (i algunes de muntanya) on domina el turisme i els residents de cap de setmana.
- g) Parròquies de les grans ciutats, més o menys tradicionals les del centre i les d'alguns barris (abans pobles), i en general més obertes les de nova configuració.
- h) Parròquies de perifèria de les grans ciutats de nova configuració on l'influx del territori és més tènue i la mobilitat intensa sobretot els caps de setmana (de les Àrees metropolitanas de Barcelona, Tarra-gona...)

2. Tipologia segons la població on està arrelada la parròquia:

Aquí ens referim al tipus de persones segons les classes i capes socials del territori que abasta la parròquia. El conjunt de criteris que s'exposen, caldria combinar-los entre ells i amb l'anterior del territori, ja que no són independents els uns dels altres. Una parròquia arrelada en un territori molt rural, fàcilment la seva població estarà constituïda per pagesos, petits artesans, comerciants, industrials d'empreses de serveis, treballadors, empleats, alguns immigrants. En canvi en una parròquia de la perifèria d'una gran ciutat, fàcilment la seva població estarà constituïda per les capes treballadores, capes mitjanes noves i velles i capes precàries i marginals.

a. Les capes socials i el medi socio-cultural, on cal tenir en compte els següents criteris:

- Nivells d'ingressos de la població.
- Categories socio-professionals: ocupació, treball, ofici, professió...
- Sector de l'economia on treballen.
- Tipus i magnitud de les empreses on treballen.
- Llocs en l'organització de l'empresa: poder de decisió, participació...
- Nivells d'instrucció.
- Nivells d'informació, tecnoconeixements...

Tenint en compte tots aquests criteris podem definir unes capes socials, com són:

- 1) Capes dominants amb poder econòmic, polític i d'informació i tecnoconeixement.
- 2) Capes mitjanes tradicionals (pagesos, comerciants, petits industrials...)
- 3) Noves capes mitjanes (tècnics, professionals...).
- 4) Empleats i administratius.
- 5) Capes treballadores de la indústria i dels serveis.
- 6) Capes precàries i marginals.

I, segons domini una d'aquestes capes socials o altre, podem establir aquest tipus de parròquies:

- a.1. Parròquies amb una forta presència de les altes i mitjanes capes socials.
- a.2. Parròquies amb una forta presència de les capes mitjanes tradicionals i noves.
- a.3. Parròquies amb una forta presència de les capes mitjanes tradicio-

nals i noves i dels empleats i capes treballadores.

- a.4. Parròquies amb una forta presència dels empleats i capes treballadores.
- a.5. Parròquies amb una forta presència dels empleats i capes treballadores, i d'un bon sector de capes precàries i marginals.

b. Les ètnies: Cal tenir en compte avui dia, sobretot entre les capes treballadores, però també entre els estudiants, tècnics, professionals, i capes mitjanes, la presència del món dels immigrants:

- b.1. Procedents de l'Aragó, València i Balears (antiga Corona d'Aragó).
- b.2. Procedents de l'Andalusia, Múrcia i Extremadura.
- b.3. Procedents de Galícia.
- b.4. Procedents de les Castelles.
- b.5. Procedents de Llatinoamèrica amb totes les diferències segons països, ètnies, capes socials...
- b.6. Procedents dels Països de l'Est Europeu.
- b.7. Procedents dels països de la Unió Europea.
- b.8. Procedents del Magreb.
- b.9. Procedents de l'Àfrica negra
- b.10. Procedents de l'Àsia (Xina, Pakistan. Índia,...)

c. El nombre d'habitants que té la parròquia:

- c.1. De menys de 100.
- c.2. Entre 100 i 500.
- c.3. Entre 500 i 1.000.

- c.4. Entre 1.000 i 5.000.
- c.5. Entre 5.000 i 10.000.
- c.6. Entre 10.000 i 50.000.

3. Tipologia segons la història o el temps que fa de la seva fundació:

- a. Parròquies de més de 1.000 anys.
- b. Parròquies d'entre 500 i 1.000 anys.
- c. Parròquies d'entre 100 i 500 anys.
- d. Parròquies fundades entre 1900 i 1936.
- e. Parròquies fundades després de la guerra, entre 1940 i 1960.
- f. Parròquies conciliars i postconciliars fundades en els anys 60 i 70.
- g. Parròquies fundades a finals del segle XX: entre 1980 i el 2000.

En la història també es podria tenir en compte els canvis, girs pastorals, de model d'organització, etc, que ha anat tenint al llarg dels anys, sovint marcats pels capellans que l'han regida.

4. Tipologia segons el model d'Església:

Casiano Floristán, en el llibre citat, dóna molta importància a la diferenciació de parròquies segons el model d'Església que tenen, preconciliar, conciliar o postconciliar i com ha anat passant en ple segle XX del model jeràrquic, autoritari, centrada en el culte i en el sacerdoci sagrat, a un model més missioner, evangelitzador, on la catequesi, els grups de fe i vida, l'atenció social entesa com a solidaritat, i la corresponsabilitat han anat prenent més cos, gràcies a la fecun-

dació dels moviments seglars evangelitzadors.

Reagrupant diferents propostes de tipologies de parròquies segons

el model d'Església que segueixen, inspirats en la tipologia que en fa Casiano podem exposar el següent quadre:

TIPOLOGIA SEGONS EL MODEL D'ESGLÉSIA

PARRÒQUIA	Situació	Caire	Centrada en:	Laics/ques	Sacerdot	Relació societat	Grups
Territorial	En llocs on el catolicisme és la confessió majoritària	Tradicional	El Culte i els sacraments	* Passius * Individualisme * Gregarisme	* Autoritat legal, funcional i a vegades carismàtica. * Tot depèn massa del clergat: clericalització	* Tancada * Centrípeta: constitueix una "petita societat" (teatre, esport, escola...) dins de la societat	No n'hi han
Organitzada	En llocs on el catolicisme és minoritari. Es viu la fe en una comunitat pluralista	Tradicional	Religiositat popular identitària	* Actius * Amb sentit de pertinença a la comunitat. * Cooperants	Autoritat legal	Més oberta	Grups devocionals
Missionera	En medi secular, pluralista	Renovador	L'Evangelitació	Donen testimoni	Capellà encarnat en el poble	Oberta i preocupada per l'entorn	Grups de fe i vida
Centre de serveis pastorals	En medi secular, pluralista o no	Tradicional i renovador	La litúrgia, catequesis, acció social de qualitat (envers els més necessitats)	* Actius i col·laboradors * En grups i comissions	Autoritat per la seva competència en servir la religiositat individualista i grupal.	Pot ser tancada (centrípeta com el primer model) i oberta.	Grups de joves, matrimonis, jubilats... elegits pels fidels segons els seus interessos

5. Tipologia segons la configuració de la comunitat, és a dir, de la gent més activa i participativa:

- a. *Segons l'edat de les persones:*
 - a.1. Comunitat de gent gran.
 - a.2. Comunitat de gent gran amb algunes persones de mitjana edat i joves.
 - a.3. Comunitat majoritàriament amb persones de mitjana edat i joves.
- b. *Segons la relació amb l'entorn:*
 - b.1. Comunitat més aviat tancada, (sigui dels de sempre, més puritana, elitista...)
 - b.2. Comunitat més aviat oberta realment al poble, ciutat, barri, amb renovació de persones...
- c. *Segons la forma d'organitzar-se:*
 - c.1. Comunitat en la que la majoria de decisions les pren el Rector, i té ajudants, consellers, però tot depèn d'ell.
 - c.2. Comunitat amb les responsabilitats compartides i delegades.

6. Tipologia segons la línia o funció pastoral (C. Floristán. p.42-45)

Com és de suposar aquestes tipologies es podrien sobreposar i constituir-ne alguna de més complexa i completa que tingués en compte tots o la majoria de criteris. Seria tot un altre treball. També caldria aplicar, llavors, tal tipologia o alguna de les exposades en un territori determinat com pot ser Catalunya, o cadascuna de les nostres diòcesis, per veure el pes de cadascun d'aquests tipus al nostre país o bisbat. Tot un altre necessari i interessant treball a fer.

Un bon exercici seria aplicar tots aquests criteris a la pròpia paròquia per poder-la definir i enmarcar en el seu entorn on ha de fer camí i s'ha d'anar adaptant ("aculturant", "encarnant") humanament, social i cultural, per servir millor la fe en el Crist, amb bona, entenedora i agradable comunicació amb el poble.

TIPOLOGIA SEGONS LA LÍNIA O FUNCIÓ PASTORAL

Tipus de Parròquia	Servei de la Paraula	Celebració litúrgica	Estil de comunitat	Acció social	Qualitats dels responsables	Financiació econòmica
1. Antiga cristiandat tradicional autoritaria preconciliar	Transmissió dogmàtica, abstracta. De pur ensenyament, d'adoctrinament. Homilies i moral rígida, desencarnada, poc social. Preocupa l'ortodòxia i la submissió a la tradició. No hi ha pla pastoral ni opció evangelitzadora	Sagramental, devocional (foment de la religiositat popular) massiva, despersonalitzada. Pastoral molt centrada en el culte. Misses rutinàries, avorrides, confessions individuals...	És més un aglomerat que una comunitat. Tot ho fa el capellà i els fidels hi estan sotmesos a obeir, màxim a col·laborar, però no decideixen. Preval la burocràcia per sobre de l'acollida i de les relacions interpersonals.	Serveis assistencials, ocasionals, de tipus paternalista i de beneficiència. Dificultat per acceptar innovacions, i canvis socials. Posicions polítiques conservadores. No denuncia de la injustícia. Poca preocupació pels de fora i per col·laborar amb l'entorn... (parròquia tancada)	Conservadors, autoritaris, amb un paper sagramental i administratiu i amb poca comunicació vital amb l'exterior. Laics submisos, passius, obedients...	De tipus empresarial (botiguer), al servei de la institució. No es publiquen els comptes.
2. Nova cristiandat Neo-conservadora Adaptada a la modernitat	Catequesis amb nova pedagogia però amb continguts antics. Homilia aparentment bíblica però de fons dogmàtic i moralista. Preocupació per la conversió sagramental, per recuperar els allunyats. Carismatisme	Segueix molt les normes oficials. Hi ha interès per fer-ho bé, estètic, solemne, emotiu...	Hi poden haver grups, associacions pietoses, o comunitats més aviat carismàtiques, però no ben bé comunitat parroquial. Vivència cristiana força individualista o de petit grup afectuós.	Proselitisme amb assistència caritativa i promoció social. Ambient liberal, amb posicions polítiques de centre i amb sensibilitat social moderada	Paper sagramental i administratiu. Preocupació per estar al dia, d'actuar amb dignitat, de relacionar-se amb l'entorn. Certa participació laics però les decisions les pren el capellà. Correcció i acollida. Relació amb la gent de caire espiritualista.	Intervenent alguns laics però com a tècnics o comptables.
3. Renovada segons l'esperit del Vaticà II	Bíblic i té present els "signes dels temps". Preval la catequesi orientada a la personalització creixement i maduració de la fe d'infants, joves i adults	Participació dels laics en cants, pregàries, lectures. Servei digne, festiu, renovat, flexible. Homilia preparada en grup...	S'afavoreix la constitució de grups de fe i vida, de moviments. Parròquia com comunitat de comunitats. Preval el culte però amb preocupació catequètica i evangelitzadora	Sensible a l'acció social. Preocupació missionera. Importància de la promoció social i d'algunes reivindicacions. Sensible als drets humans i a la relació amb l'entorn.	Clergat preparat, modern, proper al poble. Un grup actiu porta la parròquia. Les decisions darreres les pren el rector. Funcionen comissions de treball i Consell pastoral.	Una comissió econòmica organitza les aportacions, campanyes d'acord amb el capellà.
4. Popular Participativa Missionera Alliberadora	Evangelitzador. Predicació participada, amb comunicació de fets de vida. Absolució col·lectiva en el sagrament del perdó.	Molta flexibilitat. To festiu, comunitari i participatiu. No és necessària la missa diària. Celebracions de la paraula, pregàries	La comunitat cristiana és el nucli de la parròquia. S'atén i s'ofereix al poble les formes de resar de la comunitat. Acollida, ajuda i orientació.	Opció pels pobres que marca tota la pastoral. Compromesa amb la realitat de l'entorn. Preocupació alliberadora. Denuncia d'injustícies	Decisions en assemblea i en Consell Pastoral. Es planifica i revisa la pastoral. Els laics participen en les decisions. Responsabilitat compartida	Senzill, corresponsable. En general són parròquies pobres en zones treballadores, marginals, i perifèriques.

II. Reptes de la Parròquia avui

Parròquies i moviments

Aportacions i reptes

MN. RAMON BUFÍ, Roda de Ter.

Vaig acceptar l'encàrrec de col·laborar en aquest tema no perquè hi tingués gaire res a dir, sinó com una invitació que m'ajudava a pensar en els interrogants que parròquia i moviments fa anys que ens plantegen, i sobre els quals ens costa de trobar-hi desllorigador.

D'experiència en aquest terreny sí que en tinc, més que solucions. Dels gairebé quaranta anys de ministeri no n'he estat ni un sense treballar-hi de ple a cavall de parròquies i moviments: JARC, JOC, GOAC, ACO, MIJAC. M'hi van iniciar ja abans de sortir del seminari. No sé massa, repeteixo, què poden aportar els moviments a les parròquies, i a l'inrevés, però per a mi han estat una vertadera escola de formació, una descoberta de la vida, de la fe; sense aitals aportacions avui jo no sé on fóra, tant pel que fa referència al ministeri, com a la fe i a l'actitud davant la vida.

Perdoneu aquesta arrencada tan personal, però em serveix (als moviments hem après a partir de la vida concreta) per a plantejar els reptes que se'm demanen.

Als moviments hem après a partir de la vida concreta.

La nostra Església catalana de la segona meitat de segle XX no hauria estat la mateixa sense els moviments, i per tant, tampoc una llarguíssima suma de parròquies que els donaren aixopluc o els feren de bressol: la lectura de la realitat, el partir de la vida amb les seves alegries i esperances, tristeses i angoixes, com deia el Vat II, el tocar de peus a terra en els problemes perquè la fe no es quedés al cel, ha estat l'aportació central que han rebut les parròquies i, des del rector fins al consell pastoral, sovint han reconegut aquesta aportació.

La consciència que han tingut molts militants, fins avui, ha estat, en relació amb la parròquia, la de ser la veu dels treballadors, dels estudiants, dels joves, segons el moviment al que pertanyien, i recordo força ocasions a diferents consells pastorals on aquestes aportacions tenien un to molt ple de vida, però que sonaven com a fora de lloc donada la composició del consell. Amb tot, mai deixaven de ser mirades amb simpatia, i fins i tot amb admiració. Era una crida clara al compromís, a caminar des de la fe al costat dels problemes de cada dia.

Aquestes aportacions històriques, aquesta mini tensió, són alhora les del passat i les d'avui. Els equips dels moviments han tendit a tenir més com a punt de referència i com a experièn-

cia comunitària el propi moviment i no la parròquia: trobades, projecte anual de treball, cursets, recessos, ... han estat més marcats des del primer col·lectiu.

Per contra, tot i el distanciament vers la parròquia, aquesta ha fet als moviments un servei en somort i constant que els ha ajudat a trobar trets essencials de la fe. A part d'oferir-los aixopluc material i humà generós, els ha fet de contrapunt comunitari, fent-los adonar que a més del moviment hi ha un altre tipus de comunitat, més arrelada a la geografia, menys especialitzada sens dubte, però potser més humana i complexa, amb gran profusió de matisos provocats per la història, per la influència dels seus caps, per la barreja d'edats, per la situació social, com una mare que ha de mirar d'atendre'ls tots, sovint amb forta càrrega d'ambigüitat.

I m'atreviria a dir que aquesta funció, amb tanta aparença d'ambigüitat a primera vista, ha estat mirada amb simpatia a mesura que els moviments i els seus militants han fet anys i han matisat judicis.

També aquesta mateixa comunitat els ha fet de mirall de gratuïtat i de centralitat d'allò que té un to més transcendent, religiós o celebratiu. Una comunitat reunida setmanalment entorn de l'eucaristia, no de la RdV ni del compromís, ha ajudat a contemplar el Pare, Jesucrist i la fe en el Regne des d'una altra perspectiva, posant a primer pla el centre que ha de tenir tota comunitat, i que a vegades era boirós als moviments.

Aquestes mateixes aportacions mútues, tan òbvies, són les que, mirades des d'una altra perspectiva, ens n'assenyalen els reptes.

Des de sempre parròquies i moviments han estat una parella que s'estima però que no comparteix del tot la vida.

Des de sempre parròquies i moviments han estat una parella que s'estima però que no comparteix del tot la vida, i per tant té uns quants reptes plantejats:

- Com lligar el viure a cavall de dues comunitats, la del propi moviment i la de la parròquia, que a vegades ha arribat a tenir un to de concebre-ho fins i tot com a dues esglésies.
- Com compartir la fe, les inquietuds, amb la colla d'amics que és el moviment, i amb la colla de creients que és la parròquia. Com arrelar-se a un i a altra com dos tons d'una mateixa comunitat. Tant l'un com l'altra ens poden portar a particularismes negadors de l'Església.
- Com vetllar perquè l'experiència creient abasti alhora els trets concrets de la vida de cada dia, els més primis i els de més gruix, i els amari del dinamisme de la fe com a do de Déu, dels valors del regne, i en celebri l'experiència sacramental en

què ens introduí Jesús. O dit al revés, com deixar-se interpel·lar en les nostres comunitats perquè la celebració de la fe, l'anunci de la Paraula i el servei de la caritat no tinguin deïx virtual, i rebin el dinamisme viu que dóna la presència de la vida de cada dia.

Són interrogants, sense donar-hi resposta com deia al principi, que fa molts anys que tenim parròquia i moviments, però que, ningú no s'enganyi, no són interrogants d'uns temps passats. Els podem aplicar a la nostra realitat eclesial més actual, i per això són importants perquè són perennes.

És veritat que hi ha hagut una gran desmobilització dels moviments especialitzats, i que aquest fet ha portat a més de dos a concloure que això ja és aigua passada. Però no és igualment veritat que la desmobilització a les par-

ròquies és greu, i no per això hem de concloure que cal tirar el teló?

Els reptes centrals continuen essent:

- L'autenticitat i profunditat de l'experiència creient en Jesucrist, que no té el fonament en valors humans, ni en "tradicions" religioses.
- El compromís, colze a colze, amb altres persones i entitats per transformar i donar sentit als atzucacs de cada dia, no des de la càtedra de la veritat ancestral, sinó des del compartir dubtes i esperances.

L'experiència de no fer-ho per lliure, sinó en la gran comunitat que són l'Església o la parròquia, i que pot ser viscuda mitjançant grups humanament més afins, que se senten de la gran colla i en comparteixen signes.

L'educació de la fe a la parròquia

Com està avui la situació de la catequesi

MN. SALVADOR GRAS I CABUTÍ, delegat diocesà de Catequesi, rector de Caldes de Malavella i Sant Andreu Salou, vicari de Cassà de la Selva, Llagostera, Santa Seclina i Santa Pellaia.

Primer de tot, ens cal tenir present sempre les varietats que es donen en els nostres bisbats, amb les seves realitats diverses i concretes.

A les nostres parròquies, com a entitats inserides en la societat, va quedant enrera l'època de cristiandat, quan tots els infants, joves i adults passaven per les parròquies o comunitats cristianes, participant d'una mateixa religió; aquesta contribuïa a crear els llaços socials i determinava una cultura homogènia per a tots els ciutadans: una visió del món i la vida, un conjunt de valors, una concepció del ser humà, del seu destí individual i col·lectiu i, més enllà del que pogués creure cadascú, uns ritus que significaven la inscripció dels individus en el medi que els envoltava.

Constatem aquest procés i veiem alhora, com en molts sectors de l'Església i, per tant, a les parròquies, ha hi una certa enyorança d'aquella situació, que ens fa caure en una nostàlgia estèril, i que ens immobilitza a l'hora de pensar en els nous reptes que hauria de generar aquesta situació canviant. Estem immersos en la modernitat, i fins i tot en la postmodernitat, en una cultura que avança marcada principalment per l'afirmació de

l'individu i els seus criteris subjectius, cosa que fa impensable el retorn a la cristiandat. La dificultat del moment present, els interrogants que ens presenta i els reptes que hem d'afrontar, els hem de saber veure com un moment de gràcia.

La catequesi existeix i és una de les tasques pròpies de les comunitats parroquials, però que existeixi i es porti a terme no vol dir que gaudeixi de bona salut. Tendim a pensar que s'hauria de poder reproduir el model de transmissió de la fe en el qual nosaltres vam ser educats. Molts pares o mares busquen que els seus fills repeteixin la catequesi i les celebracions que ells van experimentar en la seva infantesa, sense haver actualitzat i madurat la pròpia Iniciació cristiana que ells havien rebut.

La catequesi existeix i és una de les tasques pròpies de les comunitats parroquials.

A voltes els/les catequistes o els responsables de la catequesi en una parròquia, confonen la catequesi amb

una instrucció sobre la religió i obliden –o ningú els ho ha dit– que la Iniciació cristiana no es pot reduir a un simple procés d’ensenyament i de formació doctrinal, sinó que ha d’implicar tota l’existència de la persona. Participar en un procés catequètic és aprendre a ser cristià; no es busca un escreix de saber sinó anar adquirint una mentalitat de fe. L’Alphonse Borràs –vicari general de la diòcesi de Liège (Bèlgica)– en feia referència durant les V Jornades Intediocesanes de Catequesi l’estiu de 2006 (Renovació parroquial per a una nova proposta catequètica): “En la perspectiva de la renovació catequètica, es concep i es practica com un *moviment de maduració de la fe* des del moment que, en una societat en la que el Déu dels cristians ja no és una evidència cultural, la fe no és ni un estat, ni una adquisició, sinó una dinàmica de conversió a Jesucrist i una decisió sempre renovada a seguir-lo”.

Molt sovint, a les parròquies, ens trobem amb mainada que ens proposem de catequitzar però que, de fet, encara no han sentit la crida a la conversió. La socialització religiosa en molts casos ja no s’ha fet ni es fa per part dels pares i queda relegada a l’esforç i la insistència de molts avis i/o a la influència de l’escola confessional. Ens trobem doncs que volem catequitzar a persones que encara no han optat pel Crist, perquè molts cops no han sentit a parlar d’ell. La majoria d’infants no han rebut el 1r anunci en la família, ni tan sols una sensibilització religiosa, o bé viuen en la indiferència o descrèdit de l’àmbit religiós, fins i tot per part dels seus progenitors. Degut a aquesta situació,

el Projecte General de Pastoral Catequètica ja ens proposava que, ordinàriament, la primera etapa del procés catequètic es dediqui a buscar la conversió mitjançant el primer anunci global de l’Evangeli. (Cfr. PGPC, n.24)

El “producte” ha de ser NOU. La dificultat és que venim d’una societat on el vocabulari cristià (a tots els nivells) hi és present, però molt sovint d’una manera negativa. Ho hem de tenir en compte a l’hora de presentar el missatge. No és necessari que els infants ho aprenguin tot a la catequesi, sinó que es desvetllin a la Fe. Una catequesi de 1r anunci, no pas un anunci 1r, i després un de 2n i un de 3r..., sinó aquell anunci que captiva i converteix en seguidor del Crist. El primer anunci i la conversió inicial no podem donar-los per suposats, cal suscitar-los. La catequesi ha de cridar a la conversió, suscitar-la i fer-la madurar (PGPC, n. 25).

La finalitat mateixa de la catequesi cerca la comunió de la persona humana amb Jesucrist, a través d’un procés en què l’Evangeli vagi amarant els nivells més profunds de les persones, per tal que no es doni la separació entre la fe i la vida.

La catequesi cerca la comunió de la persona humana amb Jesucrist.

Les comunitats parroquials acostumen a ser les qui criden o fan la in-

vitació a participar en la catequesi; la parròquia és el lloc comú on es proporciona la catequesi, i aquesta ha de remetre a aquella. És a dir, la comunitat cristiana és l'origen, el lloc i la meta de la catequesi (PGPC, n.28). Constatem, però, que sovint la gran majoria de participants a la catequesi “passa” per l'origen, pel lloc i per la meta de la catequesi, però no s'hi “queda”! La catequesi ha d'educar en el sentit comunitari i en les actituds que són més necessàries per a una vida comunitària; ha d'ajudar a descobrir que la relació amb els altres en la comunitat eclesial és un element essencial de la fe cristiana.

Ens trobem amb parròquies en les quals la catequesi és considerada una parcel·la del mossèn i les catequistes, i la resta de la comunitat no s'ho sent com a seu. Aquesta situació s'alimenta, potser, perquè no es pensa en informar a tota la parròquia que hi ha reunions de catequistes per preparar conjuntament els temes, o bé, fer saber que hi haurà reunió de pares dels nois i noies d'un curs o altre de catequesi, o catequesi d'adults... Si no es dona a conèixer a la resta de la comunitat, difícilment s'ho faran seu i podran donar-hi suport o col·laborar-hi, ni que sigui des de la pregària. La catequesi és una responsabilitat de tota la comunitat cristiana. No ha de ser assegurada només pels catequistes o preveres, sinó per tota la comunitat de fidels. (DGC 220). En aquesta totalitat de la comunitat de fidels hi formen part també els pares i mares. Per això hi ha parròquies que, a l'hora d'inscriure els nois i noies al

curs de catequesi, o bé, a la 1a reunió de pares, conviden explícitament els pares i mares a ser catequistes d'un grup i, si volen, del grup que hi ha el seu fill/a, possibilitant que aquests pares i mares esdevinguin els primers catequistes de referència dels seus fills.

El fet que la comunitat parroquial tingui catequistes pot facilitar que la família —els pares— es desentengui de la catequesi dels fills i es limitin a acompanyar-los, de la mateixa manera que els porten a l'escola.

A les parròquies on s'ha optat per la catequesi familiar, davant el fet positiu de la participació de mares i pares en la catequesi dels seus fills, ens trobem amb la paradoxa que esperem que facin de “catequistes” alguns pares que no viuen l'experiència de la fe ni la seva pertinença a la comunitat eclesial i, és clar, aquests pares, no podran donar el que no tenen. També és cert que hi ha pares que, gràcies al contacte amb la parròquia amb motiu de la catequesi del seus fills, han desenvolupat la seva fe que fins aleshores es limitava a un costum social i han reprès el camí cristià arribant a una fe més personal i madura.

Es donen experiències més singulars de matrimonis amb els fills que, provinents de diferents parròquies i poblacions, s'apleguen un cop al mes en una casa o rectoria rural i, acompanyats per un prevere, tenen la seva catequesi d'adults i una catequesi d'infants extraparroquial, sense suplir ni substituir la que aquests han de fer a la pròpia comunitat cristiana.

Hi ha també l'experiència d'alguna parròquia que fa una catequesi intergeneracional de famílies. S'apleguen diverses famílies amb avis, pares i germans, al locals parroquials, combinant moments d'acció i reflexió conjunta, i moments de treball segons generacions.

La catequesi s'adreça a totes les edats de la vida. El Directori General per a la Catequesi, ja ens advertia de l'eficàcia i la importància de pensar i organitzar la catequesi de les diferents etapes de la vida a partir de la catequesi d'adults (DGC 1997, n. 171). La situació sociocultural en la qual ens trobem fa que, al parlar de catequesi, circumscrivim aquest àmbit eclesial a l'edat d'infant i d'adolescents, i descuïdem que els adults també hi entren. Això fa que els tinguem una mica oblidats. És cert que hi ha moviments apostòlics pensats per als adults, grups d'estudi d'evangeli o bíblics, algunes xerrades de formació en temps litúrgics forts, però a les parròquies de menys població, més rurals, molts cops l'única formació que s'ofereix als adults és la missa del diumenge, si és que en tenen.

La catequesi s'adreça a totes les edats de la vida.

També és cert que, amb les agrupacions de parròquies o a nivell d'arxiprestat es van programant xerrades o cursos de formació per adults, sovint pensats més de cara als qui ja

fan algun servei a la comunitat que no pas en les necessitats de tota o totes les parròquies.

La catequesi, intrínsecament unida a tota l'acció litúrgica i sacramental, ha d'afavorir la participació plena, conscient i activa en aquesta acció litúrgica (Cfr. PGPC 29; CCE 1074). Una catequesi que no convidi, en especial en la infància, a trobar-se amb el Senyor en l'oració personal i mitjançant la participació i recepció dels sagraments, en particular de l'Eucaristia, corre el risc de dur ràpidament els joves a abandonar la fe i les exigències de la vida moral (Cfr. PGPC 31).

Les parròquies que han optat per la catequesi familiar, periòdicament van introduint les famílies a les celebracions litúrgiques.

Altres comunitats han optat per acostar l'horari catequètic a les celebracions dominicals o anticipades, donant continuïtat a la catequesi amb la celebració de l'Eucaristia i fent participar activament els catequitzands en tota la celebració (cants, lectures i salm, homilia, ofrenes, parenostre, pau, enviament...). Però en moltes parròquies, la catequesi queda deslligada de la litúrgia, sigui perquè ja no es convida a celebrar la fe, sigui perquè les famílies marxen a segones residències, sigui perquè no s'han trobat col·laboradors que portin i animin la celebració, sigui perquè el responsable de la parròquia no està preparat per a tant d'enrenou, sigui perquè els pares "no tenen temps"... Un altre aspecte és que tenim unes catequesis més conformades a ritme escolar que no pas a ritme litúrgic.

Hi ha comunitats en que s'ha optat per la participació dels catequistes en l'organització i en la programació de la catequesi. Hi ha talents en el poble de Déu, i s'ha confiat en aquests grups que poden participar en la gestió, la creació i l'organització de la catequesi. S'ha afavorit una catequesi autogestionada. L'altra cara de la moneda és que, en altres llocs, es confon l'autogestió per l'abandó, i els catequistes s'han d'espavilar pel seu compte i risc; el responsable de la catequesi ha lliurat el llibre i la guia al catequista i... ja t'ho faràs!, un maldecap menys! Segurament que no es fa així d'explícit, però alguns catequistes que han acceptat de fer aquest servei, ho viuen o ho experimenten així.

Les característiques del sistema catequètic que coneixem i hem anat portant a terme darrerament estan en crisi. Hem pogut constatar la davallada d'adolescents en l'etapa de Confirmació i ara li està tocant a l'etapa d'Iniciació Cristiana –primera Comunió–. Si ens fixem en el que va passant en l'etapa de seguiment –postcomunió– ens adonem que, entre altres, un més dels factors de l'espectacular davallada de participants ha estat el presentar unes catequesis de finalitat (per a la primera Comunió, per a la Confirmació, per al baptisme d'un fill, per a la preparació del matrimoni...), i no tant com un procés de creixement en la fe i de participació més plena en la vida de la família creient, durant el qual hi ha uns moments celebratius, però que amb ells no acaba el procés de creixement en la fe i de relació amb la comunitat creient. Per això, quan acaba el fet celebratiu, s'estronca el

procés de creixement en la fe, perquè no es creia en el procés sinó en l'etapa per “aconseguir” un sagrament. L'abandonament de la pràctica després dels sagraments ens fa pensar si els sagraments de la iniciació, en realitat, no són de cloenda?

Ens adonem que el sistema clàssic d'una catequesi destinada a infants i adolescents, per grups d'edat, preparatòria als sagraments, està en crisi. Els grups d'edats tancats, amb sales separades sense fer res en comú, va donant pas a accions conjuntes: uns inicis o finals de les sessions de catequesi plegats fent algun cant o comentant l'Evangelí del diumenge, com també fent-ho conjuntament amb els grups d'altres edats. És un testimoni positiu pels petits el fet de veure que nois i noies més grans que ells continuen el procés catequètic. Això demana un esforç d'unificar horaris i va en contra de la “catequesi a la carta”. Molts cops ens trobem fent un gran esforç per preparar “l'abans” dels sagraments i se'ns acusa que el “després” és mínim.

El fet de la immigració i, en concret, de països sudamericans, fa que ens comencem a plantejar seriosament la conveniència d'una catequesi més personalitzada. Partir més de les persones i dels seus itineraris de fe diversificats, que no pas de les propostes normalitzades de què disposem actualment. Estem acostumats a oferir unes etapes catequètiques segons les edats, i ens trobem que els fills d'immigrants no acostumen a encaixar amb les etapes normalitzades que oferim als autòctons segons les

edats. Es presenten a fer una Iniciació cristiana quan per l'edat els correspondria participar en l'etapa de Seguitment o Confirmació, segons els "nostres" programes. Aquest fet i la constatació de la diversitat de nivells d'experiència religiosa amb què arriben els nois i noies que s'acosten a les parròquies, ens urgeixen a pensar en una catequesi que no proposi itineraris comuns, iguals per a tots, una catequesi de no defineixi *a priori* les etapes, una

catequesi més d'inspiració catecumenal.

Tot això fa pensar que no ens podem conformar en repetir el que estàvem acostumats a fer i que fins fa poc ens funcionava. La davallada de participants a les catequesis parroquials, és una oportunitat per plantejar la noves respostes que l'Esperit ens demana davant la situació canviant.

La Parròquia i l'acció social

MN. J. JUBANY, rector de la parròquia de Santa Eulàlia de Mèrida, de l'Hospitalet de Llobregat.

En el Directori de la Parròquia, llegim en el n 3 : “En la parròquia és on habitualment la fe de l'Església és anunciada i alimentada; ho és celebrant el misteri de Crist, i ho és amb la pràctica de la caritat,” i en el n 4, “la Parròquia està fundada sobre una realitat teològica, per tant com és ella una comunitat eucarística.”

Comunitat Eucarística

L'exercici de la caritat és una de les missions que té la parròquia, en tant que és una comunitat eucarística “ja que l'Eucaristia és pa partit per al món”.

L'exercici de la caritat és una de les missions que té la parròquia.

El catecisme de l'Església Catòlica ens recorda que l'Eucaristia compromet a favor dels pobres (CEC n 1397), i el Papa Benet XVI, en la seva exhortació. “El sagrament de la Caritat” ens recorda. *Per tant, les nostres comunitats, quan cele-*

bren l'Eucaristia, han de ser cada vegada més conscients que el sacrifici de Crist és per a tots i que, per això, l'Eucaristia impulsa tothom qui cregui en ell a fer-se “pa partit” per als altres i, per tant, a treballar per un món més just i fratern. Pensant en la multiplicació dels pans i els peixos, hem de reconèixer que Crist continua exhortant també avui els seus deixebles a comprometre's en primera persona: “Doneu-los menjar vosaltres mateixos” (Mt 14,16). Certament, la vocació de cada un de nosaltres consisteix a ser, junt amb Jesús, pa partit per a la vida del món” (n 88).

L'exercici de la caritat, també és una de les missions de la parròquia, en tant que comunitat evangelitzadora. Els Bisbes de Catalunya ens ho recordaven en la Quaresma de l'any 1977: «La caritat és el cor de l'Evangelí i el camí més intel·ligible i eficaç d'evangelització, especialment en el nostre temps, en el qual són més apreciats els testimonis que no pas els mestres i el missatge social de l'Església és fa més creïble pel testimoni de les obres que no pas per la seva coherència i lògica interna”¹.

És en l'exercici de la caritat on les nostres comunitats parroquials podran fer la síntesi entre fe i vida. Dit d'una altra forma, la síntesi entre la fe anunciada i alimentada i la celebració del misteri de Crist.

Alguns trets de l'Acció social en la Parròquia.

Sense ànim de ser exhaustiu, enumeraré alguns dels trets que em semblen més importants.

1. El pobre formi part de la comunitat parroquial.

Un dels reptes que tenim en les nostres parròquies és que els pobres, els marginats, formin part de la comunitat parroquial. En aquests darrers anys, les nostres comunitats s'han sensibilitzat molt davant del sofriment dels desheretats de la terra. N'és una mostra la generositat en les col·lectes que es realitzen favor de Càritas o Mans Unides, per ajudar als damnificats d'alguna catàstrofe, o les víctimes de la guerra. D'això ens n'hem de felicitar, però no podem quedar satisfets, ja que el pobre es beneficia de la caritat dels creients, però és vist com "l'altre". No és vist com un dels "nostres". Estem al costat dels pobres, els ajudem, però els trobem en el cancell de l'Església, en el despatx de l'assistent social, o en el lloc en què es distribueix menjar i roba, però no formen part de la comunitat. Les nostres reunions, catequesi, celebracions litúrgiques, no estan pensades des de la pobresa o la marginació. Encara ens queda molt camí per recórrer, perquè afectivament i efectivament, hi reconeixem en ells la icona de Crist.

Un dels reptes que tenim en les nostres parròquies és que els pobres, els marginats, formin part de la comunitat parroquial.

2. Conèixer la realitat.

"De pobres sempre en tindreu amb vosaltres", ens diu Jesús en L'Evangelí, i aquests hi són a tot arreu. Cal que les nostres comunitats siguin conscients que les bosses de pobresa i marginació no existeixen només en els barris perifèrics de les grans ciutats. Persones que no tenen el necessari es troben en qualsevol indret de les nostres ciutats i pobles, encara que no siguin tan escandalosament visibles. Cal que les comunitats parroquials ho coneguin. Que no ens passi el que admirablement ens explica la paràbola del ric i el pobre Llätzer. El ric es troba tant bé banquetejant, que ni se n'adona que a la seva porta hi ha qui no té res per a menjar.

Fruit d'aquest coneixement de la realitat ha de ser que la comunitat parroquial s'apropi a ells. El gran perill que tenim és que només atenem les necessitats d'aquells que vénen a buscar el nostre ajut. En la nostra societat hi ha molts pobres vergonyants, persones que s'ho passen molt malament, però són incapaces de demanar ajut. Penso en gent gran que malviu en pisos, amb pensions o rendes molt petites, malalts que no tenen ningú que els atengui, matrimonis que sofreixen a causa de fills que tenen addiccions, etc.

Hem d'estar atents al clam dels pobres; és gràcies a aquest clam que la parròquia ha d'aprendre a escoltar la crida del Senyor que ens envia a actuar a la seva missió: *"Aneu a anunciar a Joan el que sentiu i veieu: els cecs hi veuen, els coixos caminen, els leprosos queden purs, els sords hi senten, els morts ressusciten, els pobres reben l'anunci de la bona nova. I fel·liç aquell qui no em rebutjarà!"* (Mt 11, 4-6)

3. Exercir la caritat, no la beneficència.

Em sembla que fou Sant Vicenç de Paül, cito de memòria, que deia als seus germans de congregació: *"quan exerciteu la caritat, avergonyiu-vos vosaltres, que doneu del que us sobra i no avergonyiu als que reben el que necessiten per viure"*. L'acció social en les parròquies, s'ha emmirallar en la primitiva comunitat cristiana: *"La multitud dels creients tenia un sol cor i una sola ànima, i cap d'ells no considerava com a propis els béns que posseïa, sinó que tot estava al servei de tots. Amb gran poder els apòstols donaven testimoni de la resurrecció de Jesús, el Senyor, i la gràcia abundosa de Déu actuava en ells. Ningú d'entre ells no vivia en la indigència, perquè tots els qui eren propietaris de terres o de cases les venien, portaven el producte de la venda, i el dipositaven als peus dels apòstols. Després era distribuït segons les necessitats de cadascú"* (Fets 4, 32-35).

Cal evitar les actituds de paternalisme que sovint tenen les persones que fan de voluntaris a les Càritas parroquials. Voluntaris que, per altra ban-

da, cal reconèixer que tenen molt bona voluntat i sovint treballen amb molta abnegació.

La comunitat parroquial no es pot acontentar en socórrer els casos d'emergència com poden ser aliments, vestits, habitatge, etc., sinó que ha de treballar perquè els pobres deixin de ser-ho. S'han de combatre les causes i no només els efectes. El nostre servei als pobres s'ha de fer com quelcom inseparable de la justícia.

No seriem fidels al manament de l'amor fraterne si l'acció social de les parròquies es reduís a distribuir la roba que ja no s'utilitza, o els aliments que ens arriben, especialment per les jornades que tots consumim més del necessari, com pot ser per Nadal.

4. L'acció social s'ha de fer amb el cor, però també amb el cap.

"Feliços els compassius: Déu se'n compadirà!" (Mt 5,7). Ser compassiu, significa prendre part del sofriment de l'altre. El pobre no ens deixa indiferents, el que pateix no és un problema que demana solució, sinó que l'hem d'atendre com a persona de carn i ossos que és. El pobre és per damunt de tot una persona, sense cap més adjectiu. No és pobre, sinó que és un subjecte que viu situacions d'injustícia (pobresa, exclusió, marginalitat, malaltia etc.). I precisament perquè el que volem és ajudar-lo, no ens podem quedar en l'epidermis, sinó que hem de procurar anar al fons de la qüestió. És molt important l'assessorament de persones que tenen un coneixement especial dels motius dels

quals aquella persona es troba en aquella situació, per ajudar-la eficaçment. D'aquí la necessitat que en les parròquies hi hagi professionals capacitats, assistents socials, psicòlegs, advocats, etc.

Hi ha el vell adagi que ens diu que cal no donar peix, sinó la canya per pescar. Aquí cal que també siguem realistes, naturalment que el millor és la canya, però a vegades ens trobem amb persones que, pels motius que sigui, es troben en una situació tant degradada que només els podem donar peix. Una de les especificitats de la nostra acció social és la de no caure en la mera burocràcia.

5. La coordinació a nivell d'arxiprestat i a nivell de bisbat.

La problemàtica social és tant complexa i gran, que sovint desborda les possibilitats que hi ha en una parròquia per poder-hi fer front. O també succeeix que hi ha dèficits que tenen una dimensió que afecta a tot un poble, barri, o ciutat. En aquests casos és important que és coordinin esforços, tant a nivell d'arxiprestat, com a nivell diocesà.

Sovint són les parròquies, com a institucions que es troben arrelades en el territori, les que coneixen millor les diferents realitats de pobresa, de marginació, d'atur, de malaltia que hi ha en la seva demarcació, però no tenen els suficients recursos humans o econòmics per fer-hi front. Cal que les institucions de caire diocesà recolzin, assessorin i, si és precís, ajudin econòmicament aquells projectes que sorgeixen de les bases parroquials.

6. La coordinació amb els serveis oficials de benestar social.

Les parròquies han de realitzar la seva acció social des de la seva pròpia identitat. Ho han de fer, perquè senten com seves les paraules de Sant Pau, "*l'amor de Crist ens empeny*". No es tracta només d'ajudar als necessitats, sinó que ho han de fer estimant als germans i germanes que veuen negats el seus drets, o pateixen pobresa. I, per tant, l'acció social mai no hauria de ser considerada com una feina de suplència. És una tasca constitutiva de l'Església. Això no significa que no hagi d'existir una coordinació amb els serveis socials dels Ajuntaments, o altres entitats oficials, sinó tot el contrari. L'administració disposa de recursos que no existeixen a les parròquies, i, no ho oblidem, els mitjans que existeixen en els estaments oficials, són possibles gràcies als impostos que paguen els ciutadans.

Les parròquies han de realitzar la seva acció social des de la pròpia identitat.

Aquí cal vèncer per part de tots alguns prejudicis que sovint afluoren. Des de les parròquies, s'acusa als assistents socials municipals de persones molt burocratitzades i, des de les administracions que en les parròquies, fem beneficència. Em sembla que cal superar aquests estereotips, ja que ni en un cas ni en l'altre s'ajusten a la realitat..

És important el coneixement mutu, i molt desitjable que hi hagi una complicitat entre tots.

L'experiència de molts llocs ens diu que allà on s'han pogut fer plans conjunts, n'han sortit beneficiats els més necessitats.

7. La denúncia de les situacions d'injustícia.

L'acció social de les parròquies no s'esgota en les seves activitats. La pobresa té unes causes, causes degudes al pecat dels homes i dones i també a què en la nostra societat hi ha el que Joan Pau II, anomenava "*estructures de pecat*". La Parròquia s'ha de fer ressò d'aquells que no tenen possibilitat d'alçar la seva veu. Ho ha de fer, des de la humilitat, però també de la fermesa. Humilment, perquè els membres de la comunitat parroquial no estem exempts de pecat, i sovint en som còmplices, bé per acció, o bé per omissió; també fermament, perquè defensa la dignitat dels més petits.

La Parròquia, s'ha de fer ressò d'aquells que no tenen possibilitat d'alçar la seva veu.

Aquesta denúncia és una exigència de l'Eucaristia que celebrem. El Papa Benet XVI, ens ho recorda en la seva exhortació «Sagrament de la Caritat», en el n 80: «*Precisament, gràcies al Misteri que celebrem, cal que siguin denunciades les circumstàncies que*

van contra la dignitat de l'home, pel qual Crist ha vessat la seva sang, afirmant així l'immens valor de cada persona».

8. La formació del voluntariat.

Són moltes les persones que en les nostres parròquies, dediquen temps a les diferents activitats d'acció social. Fan aquesta tasca amb una gran dosi de generositat i abnegació. Sovint trobem entre els voluntaris persones que tenen una gran sensibilitat per tractar a aquells que venen a demanar ajut. La qualitat humana dels voluntaris és molt important, però no és suficient; cal que aquests es formin adequadament. El nostre món és molt canviant, cada dia hi ha nous desafiaments. És bàsic que des de les parròquies ajudem a la formació d'aquests voluntaris. La formació no sempre és podrà fer en el mateix lloc; cal que els responsables facilitin als voluntaris l'assistència a cursos que organitzen les carites diocesanes, i les diferents delegacions.

Hem de ser molt conscients que dedicar temps i diners per la formació és una de les millors inversions que es poden fer.

En aquest apartat de la formació, cal afegir la revisió i avaluació de les accions que s'han portat a terme. Tota acció social ha de tenir uns objectius, i s'han de fitxar uns mitjans per assolir-los. Els voluntaris han de revisar, en esperit d'autocrítica, tot el que es realitza, sense por a canviar el que no ha anat bé. El pitjor que ens pot succeir és que les nostres accions socials s'entroquin amb la rutina. Un volunta-

riat que es forma contínuament, sempre tindrà més capacitat per ser creatiu i innovador. Creació i innovació bàsica per fer front a les noves situacions.

9. *L'Espiritualitat del voluntariat.*

Junt amb la formació, cal que es vetlli per l'espiritualitat del voluntariat. El voluntari fa la seva tasca com a deixeble del Crist, és l'amor de Crist qui l'empeny. Ho fa, també, perquè se sap membre de l'Església, que li ha confiat en primera persona, i en nom de tota la comunitat, que exerceixi la caritat. La parròquia ha de facilitar moments de reflexió, perquè els voluntaris puguin aprofundir en el sentit cristià del seu compromís a favor del més desfavorits.

El voluntari fa la seva tasca com a deixeble del Crist.

És important que el grup de voluntaris faci una "lectura creient de la realitat", que sàpiguen descobrir en la seva tasca, a la llum de l'Evangelí, "els signes del temps". Déu ens parla per mitja de fets i paraules. Cal que el voluntari escolti, personalment i en grup, el que Déu ens diu per mitjà del pobre. El pobre (independentment de la seva categoria moral) és sempre icona de Crist.

El voluntari ha d'esdevenir cada vegada més un "adult en Crist".

10. *Els pobres tenen el dret de ser evangelitzats.*

L'Església practica la caritat, no per altruisme, sinó que ho fa com a resposta a una missió que el mateix Senyor li ha confiat, la d'evangelitzar. Pau VI ens ho recordava en *Evangelii Nuntiandi*: "L'Església té el deure d'anunciar l'alliberament de milions d'éssers humans, entre els quals hi ha molts fills seus; el deure d'ajudar a fer néixer aquest alliberament, de donar-ne testimoni, de fer que tot sigui total. Tot això no és estrany a l'Evangelització" (EN n 30).

L'Església practica la caritat no per altruisme, sinó que ho fa com resposta a una missió que el mateix Senyor li ha confiat, la d'evangelitzar.

Quan l'Església realitza l'acció social, està evangelitzant, ja que fa possible la trobada amorosa del Senyor amb el pobre. L'Església continua la missió de Jesús, tal com la va proclamar ell mateix en la sinagoga de Natzeret: "L'Esperit del Senyor reposa sobre meu perquè ell m'ha ungit. M'ha enviat a portar la bona nova als pobres, a proclamar als captius la llibertat i als cecs el retorn de la llum, a posar en llibertat els oprimits, a proclamar l'any de gràcia del Senyor." (Lc 4 17-19).

Posar-se en camí

MN. JOSEP TABERNER I VILAR, rector de les parròquies de St. Pere i Sagrada Família de Figueres.

Posar-se en camí, com els hebreus a l'Èxode, per assolir una societat que sigui ja el Regne de Déu. No és fàcil trencar inèrcies, posar en camí unes estructures rovellades, unes persones esporuguides, amb més enyorament del passat que amb perspectives de futur. Potser el mateix que li va succeir a Moisès quan es va presentar davant un grup d'esclaus, més acostumats a fer rajols que a sentir-se un poble, una comunitat, o simplement persones.

Sols quinze persones de les parròquies de Figueres van assistir al curs bíblic sobre l'Èxode, aquest inici de curs, però totes les orientacions que com a coordinador de les parròquies de Figueres i l'entorn he anat donant aquest curs 2006-07 als companys capellans i als feligresos (en els treballs de grup, en els Consells Pastorals, en les homilies, ...) han estat d'aquest caire:

- al desert no podem viure sols; necessitem els altres.
- cal el manà (pa eucarístic) per alimentar la nostra feblesa.
- cal ser valents per afrontar el demà.
- calen estratègies (formació posada en acte) per no caure en la rutina o en el desànim.

Sovint tinc la sensació que la gent, fins i tot els més propers a nivell de la celebració de la fe, no ens entén, o prefereix no entendre'ns quan els proposem un procés de formació, un assumir responsabilitats per fer avançar la comunitat cristiana. Tinc la sensació que uns ja estan cremats d'experiències anteriors, altres ja estan bé asseguts al sofà i al banc de missa, altres ja no tenen esma de posar-se novament en camí.

Sortint d'un règim de cristiandat fins i tot als pastors ens resulta incòmode remenar entre les cendres per si hi ha algun caliu per tornar a encendre el foc nou de la Pasqua, davant l'hivern eclesial que ens ha tocat viure. Qui s'atreveix a innovar, a fer propostes agosarades, a dir "no tingueu por!", a posar-se dempeus i començar a caminar encara que siguem pocs?

Els vents no són favorables, potser estem en la calma més absoluta, no sentim l'alè de l'Esperit; "l'hivern és llarg, i l'església freda" deia un company de Girona.

Moisès va fer servir les estratègies de Déu, del Déu d'Abraham, d'Isaac i de Jacob, del Déu que no vol ser aclamat per esclaus. Després de a) l'experiència personal de desert, d'haver-se de descalçar perquè aquella terra

(tota terra) és sagrada, b) de fer descobrir als seus germans que es troben oprimits pel faraó, c) d'aplegar-los per invocar el Déu dels seus pares, i d) de posar-se en camí, pot posar-se al davant d'un projecte minoritari, utòpic, kafquià.

a) Fonamental per a ell i per a nosaltres l'experiència de la descoberta que trepitgem terra sagrada; que en Jesucrist no hi ha espais sagrats i espais profans; que tota persona és sagrada. Ens cal mirar el món (les coses, però sobretot les persones) com a sagrades, sense distinció de sexe, religió o color de pell. Què en diríem d'un pagès que va al camp sense eines per cavar, per plantar, per podar els fruiters,... I, què en diríem d'uns pastors amb eines rovellades? Ens cal un reciclatge.

b) Com els farem descobrir que vivim oprimits per l'Imperi, per la societat de consum, per l'esclavatge del diner, del sexe, de l'hedonisme o la mandra; potser caldrà ser més lliures, venir del desert per cridar-los a fer experiència de desert. Si no oferim eines de formació, de continguts amb un missatge d'esperança i optimisme, continguts bíblics i litúrgics, pastorals i socials, potser la comunitat viurà en l'infantilisme, amb vestits de primera comunió.

c) Reunir, convocar, aplegar, com el bon pastor, per pregar junts, per celebrar junts, per compartir junts les pròpies experiències. Viure junts, formant comunitat, enmig d'un món tancat i egoista, individualista i hedonista.

d) I, sense adormir-nos, posar-nos en camí. Potser seran pocs els qui s'hi apuntin, però no eren més al Cenacle, ni gaires més els qui van celebrar la primera Pasqua després de les plagues d'Egipte, i van començar a marxar pel desert.

Sense equipar-nos amb aquests quatre elements, potser farem bullir l'olla, farem un treball de manteniment, potser emblanquinarem l'església, però no construirem el Regne, no treballarem per l'alliberament de les persones. I posar-se en camí per anar construint el Regne no és feina de covards, de bisbes amb torticolis de tant mirar a Roma, de capellans amb més anys que valentia, de cristians acovardits.

Moisès va compartir la seva autoritat-servei amb Aaron, i Maria amb els ancians; potser aquest sigui l'estil de corresponsabilitat que ens cal afrontar: compartir les idees, les tasques, les revisions, i fer-ho sense por.

Després de vint anys sense fer-ho, cosa lamentable, hem aconseguit organitzar un curs de formació per a catequistes (i fa temps que feia falta!). I pel curs vinent ja anem preparant amb la Coordinadora de Catequesi de les parròquies de Figueres, un altre curs. Tant el que ja està fet com el proper va sobre tres eixos: dues sessions de pedagogia, dues de formació bíblica i dues sessions sobre psicologia. Amb el curs hem traspassat fronteres, i hi han assistit catequistes de vuit parròquies de l'Alt Empordà.

La catequesi, massa abocada encara als infants d'iniciació, ocupa una

parcel·la molt gran de les activitats de les nostres parròquies. I, perquè no cal oblidar els adults (i els joves), hem de dedicar temps i diners a formar catequistes, per formar-los com a persones i com a creients.

Hem de dedicar temps i diners a formar catequistes, per formar-los com a persones i com a creients.

Però sobretot estem contents perquè, més enllà de l'Agrupació de Figueres, amb tots els que s'hi han sentit cridats de les parròquies de l'Arxiprestat de l'Alt Empordà, hem iniciat un camí de no-retorn: unes sessions, com el vermut abans de l'àpat, aplegant una cinquantena de persones de l'Alt Empordà pel Curset de Pastoral Parroquial.

Fruit d'aquestes primeres sessions s'ha arribat a un acord amb el CEP (Centre d'Estudis Pastorals de les Diòcesis de Catalunya) de fer a Figueres, el proper curs 2007-08, el Curs Bàsic de Pastoral. Un curs que vol desvetllar la corresponsabilitat compartida i l'estil d'organitzar les nostres parròquies.

Encara estem a les beceroles d'aquest camí, però estic segur que és de no-retorn:

- perquè quan els laics descobreixin les seves possibilitats dintre l'Església i en la societat com a creients, ja no faran marxa enrere,
- perquè ja no podrem viure de la parroquialitat i menys del clericalisme de temps passats,
- perquè el Senyor ens fa descobrir que el llevat és minoritari, encara que hem de fer fermentar tota la farina.

Acaben de tornar de la Pasqua Jove de Torroella de Montgrí un grup de joves de la Confirmació. Els he fet expressar, però ja els l'havia llegit als ulls, la seva descoberta que l'eslògan de la trobada ("Sigues llum") no és sols una paraula bonica, sinó un missatge a comunicar als companys, i a la comunitat.

Els Consells de Pastoral, les Coordinadores de catequesi, les Càritas interparroquials, els esplais i agrupaments escoltes, els grups de pregària i la coordinadora de pastoral de la salut, i fins i tot els animadors litúrgics o els que ja se senten preparats per fer celebracions dominicals en absència de prevere, són eines que cal mantenir esmolades (sense rovell) mentre no tinguem homes casats o dones amb el sagrament de l'Orde. A Girona encara no tenim instituit el Diaconat permanent.

Tot aquest "posar-se en camí" comença per un primer pas.

L'economia i el manteniment de la Parròquia

MANEL MARTÍNEZ, responsable de la Comissió econòmica de les parròquies de Vilafranca del Penedès i Secretari del Consell Diocesà d'Economia de Sant Feliu de Llobregat.

L'economia de les parròquies varia molt en funció de la grandària d'aquestes. La visió actual s'hauria de tenir des de les parròquies que econòmicament són més grans i que tenen representacions gairebé des de tots els estaments, Consell permanent, Consell Pastoral, Consell d'economia etc.

Actualment existeix un PGCEC (Pla General Comptable de l'Església Catòlica) que des dels Consells d'economia es segueix però només fent les funcions de llibre de caixa. No existeix una comptabilitat unificada per rendir comptes davant dels fidels i cada parròquia aplica el seu sistema de comptabilitat. Si que es rendeixen comptes al Bisbat i d'allà en surten les quotes del Fons Comú Diocesà.

Així doncs sorgeixen les següents preguntes.

Què entenen els laics per economia parroquial?

1) És transparent la informació?

a) La informació que es publica prové de les reunions dels responsables un cop ha estat contrastada i resumida per la seva publicació, reunions en les que s'aproven els pa-

gaments i les despeses que seguidament són autoritzats.

b) Quan es tracta d'obres que per la seva excepcionalitat sobrepassen el pressupost corrent i/o són extraordinàries, la informació hauria d'ésser exclusiva per aquestes amb butlletins separats de la informació habitual.

c) La informació econòmica sembla que és prou transparent.

2) És suficient la informació?

a) Pot ser que la informació moltes vegades no sigui l'entenedora i suficient que tots voldríem sobretot i precisament des de les més altes instàncies. Tots sabem de les dificultats que tenen les parròquies per subsistir i anar, cada dia mes, ajustant els pressupostos i a la vegada cada dia es té més informació dels problemes econòmics. Els feligresos necessiten que s'expliqui l'economia, però també haurien de ser conscients que són ells i sols ells qui han de mantenir les nostres parròquies.

b) La gent ha de saber que amb un euro no n'hi ha prou el diumenge tirant-

lo a la safata. Quan sortim de missa i comprem els diaris, les postres i després anem al cinema, no ens sorprèn quin cost té tot això, en canvi no ens adonem que moltes vegades no són el suficient generosos.

- c) Pot ser que en iniciar el curs a la parròquia s'hauria de publicar un full especial amb els pressupostos i fer el seguiment, publicar les desviacions i sol·licitar dels feligresos "derrames" especials.
- d) En ocasions tenim persones que col·laboren de forma generosa i puntual, per liquidar i/o en tot cas ajudar al pressupost corrent o als guarniments de l'església, però aquestes són persones grans i cada cop n'hi ha menys.

3) Se sap qui hi ha i què es fa als Consells d'economia i altres?

- a) Moltes persones no saben ni que existeixen. Aquesta pregunta com d'altres les he fet a diversos feligresos i, en algun cas, la resposta ha estat aquesta: "no sabia que hi havia persones en això de l'economia". Molts es pensen que és cosa del rector i que és ell solet qui "ho manega". Potser hem de presentar a la feligresia qui treballa des de l'anonimat tant en els consells d'economia, pastoral, permanent, joves pastorals de la salut, etc.
- b) Segons alguns feligresos hauria d'ésser més democràtica l'elecció de les persones que formen els grups, sobretot aquells en què no

n'hi ha prou amb ser voluntari, sinó que a més s'ha de conèixer la matèria.

4) L'economia vista des del vessant pastoral.

- a) Càritas és l'entitat que dona més prestigi davant dels no creients. L'opinió més generalitzada és que ho hem de fer mentre els poders públics no cobreixin aquest servei. Tant de bo que un dia no calgui Càritas. Si hi ha societats civils cobrint aquests serveis, els cristians sempre podem anar a treballar amb elles.
- b) Tenim les col·lectes que en diem "manades" i que són molt importants pel manteniment de la pastoral, Germanor, Mans unides, Càritas, Seminari, etc. Cal també una informació acurada als feligresos dels diners recollits i destinats a aquestes tasques.
- c) Una altra vessant és el lleure, els grups de joves, animadors etc. En formen part de tot això les cases de colònies. Un bon amic em deia al respecte: Veig les cases de colònies com un manera de presentar l'Evangeli als nens i educar-los en els valors humans de la senzillesa, la bondat, la pau, el respecte, la solidaritat, l'amor a la natura, etc. Si serveixen per això, cal tenir-les. Si no, portar els nens a passar uns dies fora de casa ja ho farà la Generalitat o l'Ajuntament.
- d) Cal afegir que si aquestes cases de colònies tenen una bona administració i direcció econòmica poden ser

un ajut a la pròpia economia parroquial.

5) *El béns immobles.*

a) Normalment són fidels voluntaris els que es cuiden de la gestió d'aquests béns. Quan al manteniment econòmic poca cosa hi podem fer. Cal que els fidels sàpiguem quines propietats té la parròquia? És una pregunta difícil de contestar perquè en ocasions sol·licitem l'ajut mitjançant col·lectes especials per tal o tal arranjamant o adequació i abans no havíem donat la informació adequada d'aquell immoble. En altres ocasions aquests béns, bé per la seva monumentalitat o pel seu interès cultural, són utilitzats per les administracions tant locals com autonòmiques per fer-hi actes o visites turístiques sense que la parròquia en participi econòmicament. Sovint les esglésies són utilitzades per fer-hi concerts no organitzats per la parròquia. Per altre banda tenim rectories i locals dels que no se n'obté cap renda. Cal reflexionar sobre aquestes qüestions, ja que mantenir aquests immobles cada dia serà més difícil. Hauríem de tenir unes persones del consell d'economia només per vetllar pels immobles.

6) *El Consell d'economia.*

a) El Consell d'economia ha d'administrar amb tota llibertat i independència. Sorgeix la pregunta següent: quina missió hi tenen els rectors? Quan sorgeix aquesta pregunta les respostes són molt dife-

rents, hi ha qui pensa que la feina del rector hauria de cenyir-se al servei espiritual, altres que sols hauria de proposar qüestions econòmiques al Consell Pastoral i la decisió última seria del Consell d'economia. En moltes ocasions els consells decideixen sobre què ha passat però no sobre què passarà; per tant no prenen decisions, sols avalen les decisions preses pel rector.

El Consell d'economia ha d'administrar amb tota la llibertat i independència.

b) Cal que els consells siguin els que orientin l'economia parroquial i siguin responsables; hem de pensar que els rectors canvien però els consells continuen. Sovint els consells només saben dels comptes, del pressupost de manteniment, de les despeses ordinàries... i no "controlen" altres comptes de diferents grups en els que la responsabilitat és cent per cent parroquial. Pot ser que no s'arribin a reunir mai els responsables dels grups amb els consells d'economia.

c) Vivim una època en què s'ha de tenir molta cura en les qüestions fiscals i laborals. Són qüestions en què les parròquies petites haurien de tenir un suport el suficient ampli o rebre assessorament des del Bisbat o des de les parròquies més grans i que disposin de persones que si que entenen de qüestions la-

borals, fiscals, d'assegurances, impostos locals etc.

7) *Amb quines eines es treballa a les parròquies?*

- a) Normalment les eines de treball són obsoletes, no es té un programa unificat i cada parròquia utilitza els mitjans que els voluntaris o les persones que formen part dels grups hi aporten.
- b) Cal adequar els temps a les necessitats de la informació? Fora bo que les parròquies tinguessin pàgines Web, línies telefòniques ADSL, comunicació fluïda via correu electrònic, comunicacions On-line. Caldria fer un estudi sobre aquestes qüestions i veure quines possibilitats hi ha.
- c) Estem vivint una carrera rapidíssima de tècniques audiovisuals. Avui en dia, qui no ha rebut un Power Point amb unes fotografies i textos magnífics? Podem editar revistes,

informacions adreçades a tothom. Perquè no ho fem més sovint des de les parròquies?

- d) Les parròquies haurien de tenir bases de dades informatitzades dels feligresos que així ho volguessin (cal respectar la llei de protecció de dades). Avui només comptem amb algunes dades de feligresos que tenen domiciliacions o que són col·laboradors habituals de la parròquia perquè formen part dels diferents grups.

8) *Què cal fer?*

- I. Si tots i cada un de nosaltres ens sentim parròquia i seguidors de Jesús, hem de trametre aquesta joia a tothom.
- II. La nostra Església l'hem de fer tirar endavant amb el nostre suport econòmic.

Estimem i siguem generosos amb la nostra Església.

Els reptes de la celebració, avui

MN. RAFEL SERRA ABELLÀ, rector de la parròquia de Sant Sebastià de la Canonja. Doctor i professor de la Facultat de Teologia de Catalunya.

És un avui ple d'esperança, perquè aquesta virtut és teològica, però és un avui incert i difícil per a les nostres comunitats. Però és en aquest avui i en aquest temps en què ens cal celebrar la fe. Costa d'avesar-nos a una societat secularitzada, que ha oblidat Déu i el seu Crist, però justament en una societat així l'Evangelí resplendeix amb tota la seva força per salvar l'home i el seu desig de Déu.

És en aquesta societat que els cristians ens reunim per celebrar l'eucaristia i el diumenge. I celebrar l'eucaristia per a nosaltres no és opcional. Ho hem de fer i no ho podem deixar de fer. No està a les nostres mans deixar de celebrar l'eucaristia. En primer lloc perquè hi ha el manament del Senyor: *Féu això que és el meu memorial*. I en segon lloc, perquè l'Església no pot viure sense l'eucaristia. Ja el P. Y. Congar deia que el principi de la dissolució de l'assemblea eucarística és el principi de la dissolució de la mateixa Església en un lloc. Aquesta és certament la font i la plenitud de la vida eclesial. El Papa Benet en la seva Exhortació post-sinodal reprèn un tema antic de la teologia eucarística. Aquesta, diu el Papa, és causa de l'església. Certament, a cada eucaristia l'església neix i s'enforteix. A cada eucaristia s'origina la vida de l'Església, concretada en cada comunitat ce-

lebrant. L'Església viu de l'eucaristia i es configura des de l'eucaristia que el Senyor li ha donat. Tant que l'eucaristia és una qüestió *vital* per a la vida de l'Església. (Jn 6, 53) L'Església no ha estat mai sense l'eucaristia.

*A cada eucaristia
l'Església neix i
s'enforteix.*

I cal reprendre, per tant, una i altra vegada la catequesi sobre l'eucaristia que el Senyor ens va manar que celebréssim. És una catequesi permanent i no ens podem cansar de fer-la. L'eucaristia és per natura essencial un do de Jesucrist. I aquí també ressonen les paraules del Senyor a la Samaritana: “–Si sabessis quin és el do de Déu i qui és el qui et diu: «Dóna'm aigua», ets tu qui li n'hauries demanada, i ell t'hauria donat aigua viva.” (Jn 4, 10) Si sabéssim quin és el do que el Senyor et dona a cada eucaristia, molts cristians no la deixarien de celebrar, ni la trivialitzarien, i adelerats anirien a trobar els germans per a celebrar el memorial del Senyor.

La forma de la celebració eucarística és sempre perfectiva i està sem-

pre limitada per les possibilitats i els condicionaments de les persones que la celebren. I, per tant, la qüestió no rau en la forma de l'eucaristia, sinó en la fe. L'eucaristia és sempre pels creients en Jesucrist. I el principi de la intel·ligibilitat de l'eucaristia és la mateixa fe que "reconeix el Cos de Crist". La celebració sacramental cristiana sempre té un abans i un després. Hi ha un itinerari vers l'eucaristia, de la mateixa manera que hi ha un itinerari que ve de l'eucaristia. En llenguatge litúrgic es diu que hi ha un temps de catecumenat i un temps de mistagogia. Fe i sacraments són dos aspectes complementaris de l'activitat santificadora de l'Església. Per l'anunci de la Paraula de Déu la fe neix i per la gràcia germina en el cor de la persona, però aquesta fe es nodreix i creix en la trobada sacramental amb el Senyor. És per això que la celebració de l'eucaristia és al final d'un descobriment de la fe i d'una vivència eclesial d'aquesta. L'eucaristia no és abans de la fe, sinó al revés. Ha arribat el temps en què els creients ja no celebraran l'eucaristia per costum o perquè toca, sinó només per la fe. Només la fe farà que un cristià surti de casa, els diumenges, i se'n vagi a l'església per celebrar el Memorial del Senyor. I serà per ell una qüestió vital. És així que cal potenciar l'acció evangelitzadora o catequesi, de manera inculturada, perquè els homes creguin en el Crist i el cerquin i el trobin en la celebració dels seus sacraments. És llavors que la forma de la celebració és relativa, perquè cada cristià sap que a través d'aquells signes ens és donada la gràcia de la Pasqua. I que sempre hi haurà una desproporció entre allò que nosal-

tres fem i allò que el Senyor ens dóna, com la desproporció infinita que hi ha entre el pa i el vi i la Presència oferta del Crist en ells.

El primer repte és aquest: descobrir la relació que hi ha entre la fe, la celebració i la vida. Tota la literatura teològica i magisterial parla de la unitat entre aquestes tres dimensions de la vida sacramental de l'Església. El que creiem és el que celebrem, i vivim allò que creiem i celebrem. La celebració no es pot juxtaposar a la vida. Tant és així que la vida cristiana (vida teològica) es configura en una existència eucarística, això és que viu la comunió amb el Senyor, en l'acció de gràcies i en la conversió del cor. Això determina al meu entendre una manera de celebrar, de predicar i de participar en l'eucaristia. Només quan hom avança per aquests camins s'esdevé que l'eucaristia és viva. Realment viva, car està inserida en la vida real de les persones. És el Senyor que assimila la vida de les persones – dins les coordenades insuprimibles de temps i d'espai – i les incorpora a la seva salvació. És la vida real de les persones que Ell assumeix i la transforma per l'acció eucarística. I fa que l'eucaristia sigui un acte de la història de la salvació i salvació de la nostra història alhora.

El que creiem és el que celebrem, i vivim allò que creiem i celebrem.

L'Església viu en aquest dinamisme incessant, com un flux i un reflux, entre l'assemblea i la missió. Convocats sempre pel Senyor, però enviats pel mateix Senyor a la vida en missió de testimoni i de caritat. Una Església que es manifesta com assemblea visible, però que es dispersa en la diàspora del món per a continuar el camí de la vida en la voluntat d'avançar cap al Regne de Déu. L'Església és Església de la caritat, perquè està formada des de la caritat del Crist. Ell és el creador de la comunió eclesial.

Cada celebració eucarística, per dir-ho així, és una possibilitat del Crist de la glòria i cal esperar els fruits propis d'uns homes i d'unes dones que han participat del Cos de Crist. Cada eucaristia és una capacitat del Crist ja que la última finalitat de l'eucaristia no rau en ella mateixa, sinó fora. Celebrem l'eucaristia per formar el cos de Crist, que és l'Església, enmig del món. I si és important l'itinerari del cristià envers l'eucaristia és també important l'itinerari que el cristià emprèn des de l'eucaristia. Com fou important no el camí que va cap a Emaús, sinó el camí que ve d'Emaús. En l'eucaristia l'Església és portada als límits de l'amor, que és Déu mateix, però justament aquest amor la fa sortir enfora, com una mena d'èxode, per portar aquest amor que ha rebut a tots. Una Església que celebra l'eucaristia és per naturalesa una església que estima i es compromet a favor dels pobres, i sense retòrica, sinó de fets i de veritat. És en l'Eucaristia on l'amor del Crist l'urgeix.

Fer descobrir aquest dinamisme entre vida i celebració deu ser el pri-

mer repte. Un repte que és una gràcia del Senyor però també un esforç d'ordre pastoral, del qual mai ens en podem cansar.

El segon repte té a veure amb aquest primer. És comprendre l'eucaristia en ella mateixa i descobrir que l'autor de la celebració és el mateix Jesucrist. Certament, primer que res, el protagonista de l'acció litúrgica és Jesucrist. Ell, concentrant la seva Persona i la seva història en l'esdeveniment de la Pasqua, és el qui es dona a cada eucaristia. És Ell el qui convoca, és Ell el qui presideix, és Ell el qui ens proclama la seva Paraula, és Ell el qui es dona com a pa partit i repartit. I això només és possible entendre-ho des del seu misteri pasqual. El Senyor invisible de la Glòria es fa present en els sacraments de la fe de l'Església, i el més alt de tots és l'Eucaristia. Caldria prendre consciència viva que l'eucaristia és un acte del Crist. I això determina també una manera de celebrar l'eucaristia, tant pels qui la presideixen en el seu nom, com pels qui participen en ella. En l'eucaristia tots estem davant del Senyor o de cara al Senyor. Aquesta certesa ens allibera de l'afebliment del sentit místic en què avui estan exposades moltes comunions. No pas en el sentit de caure en una visió sacral (que no seria cristiana), sinó en el sentit de fer prevaldre la dimensió vertical, abans que l'horitzontal. Els cristians en l'eucaristia no celebrem en primer lloc la nostra vida, sinó la vida del Senyor. I si no el celebrem a Ell ja no celebrem res. La gràcia de la redempció ha esdevingut gràcia eucarística i els cristians no podem fer altra cosa a cada eucaristia

que acollir-la i rebre-la. Com Maria que no podia fer altra cosa prop de la creu del Senyor sinó ser-hi i acollir l'amor que era donat fins al límit en la seva mort. (Jn 19) Els cristians celebrem la memòria de l'únic sacrifici, de l'única missa, que és la que va celebrar el Senyor a la creu. Que és un esdeveniment que no passa, que roman com un etern present en Déu i la gràcia del qual és donada a cada celebració (Cf. CEC 1085) És així que per l'eucaristia ens introduïm i participem en l'Hora de Jesús. (Jn 13, 1)

En la celebració cristiana és més important el que el Senyor fa per nosaltres, que no pas el que fem nosaltres. És en l'aplec eucarístic que Ell surt al nostre encontre, en el camí de la nostra vida, i ens il·lumina en la seva Paraula i el reconeixem en la fracció del Pa. És Ell qui té la iniciativa. És ell el protagonista. I cal capgirar l'esquema o la visió del culte cristià; l'eucaristia la fem nosaltres (en el sentit que hi posem els signes i la fe) però la celebra el Crist (Ell és el *liturgos*) i nosaltres acollim el Do que ens fa, l'Amor mateix ha parat taula. I els nostres ulls, com a la Sinagoga de Natzaret, estan posats només en Ell. Això fa que cada celebració sigui més orant, més contemplativa més adoradora o receptiva del Do. Si no és així la celebració va per llenguatges ideològics, tant d'un signe o de l'altre, que la fan tediosa. No és pas una Paraula humana que hem vingut a escoltar, sinó la Paraula viva de Déu i la predicació, si vol ser realment viva, ha de brollar d'un cor orant i que sap del dolor i de la pobresa dels homes. Perquè podria passar que cantéssim i realment no

elevéssim el cor a ningú, que sentís-sim, però que no escoltéssim la Paraula, i anéssim a combregar i que realment no combreguéssim amb ningú. La celebració és el lloc del trobament amb el Senyor, "És en els vostres sacraments, Senyor Jesús, que jo us trobo", diu l'antiga pregària. Després que el prevere ha partit el Pa i el mostra a l'assemblea diu: *Ecce Agnus Dei*. Que la versió catalana no encerta traduir la força d'aquest *Ecce*, que té un sentit fort. Gairebé una aclamació de goig. Un crit. I som realment feliços de ser convidats a la taula del Regne. Si sabéssim la quantitat de llum que es desprèn quan el Pa de l'eucaristia és partit! Crist present entre nosaltres, esperança de la glòria. (Col 1, 27) Això que omple d'estupor ens fa comprendre que l'experiència de Déu els cristians no l'han de fer lluny o fora del temps, sinó a l'interior del Cos de Crist lliurat per nosaltres i que ens és donat. Com l'escena de Jn 1, 36. És com si digués: Ell és aquí (*Christus adest*). La celebració cristiana ens porta a descobrir el realisme d'aquesta Presència, absolutament adorable. I aquí hi ha la font o l'origen de les aigües que ens porten vers el Pare, però que ens porten vers els pobres, els membres sofrents del Cos de Crist i fa que siguem un poble apassionat per la justícia. (Tt 2, 14)

Fer de cada eucaristia un espai obert on el Senyor actuï i renovi les meravelles del seu amor en la nostra vida. Aquí caldria considerar la importància del silenci en la celebració, no pas com un buit de paraules, sinó per acollir dins del cor una Presència inefable. Com també caldria considerar

un tipus de cant que vehiculi la pregaria i sigui veritablement orant. Davant del Misteri eucarístic cal captar-nos com servents. És al Senyor a qui servim. (Ef 6, 7) De tal manera que a l'eucaristia ens hem de manifestar amb la disponibilitat pròpia dels servents envers el Senyor. L'eucaristia és abans del Senyor que nostra. És un do. I en la litúrgia s'opera la més estreta cooperació entre l'Església i l'Esperit. Aquest que té sempre la missió de glorificar entre nosaltres el Crist. En aquest món nostre la celebració cristiana hauria de ser un espai, obert i acollidor, sensible als pobres, en què els homes i les dones poguessin trobar el Déu Vivent. Un espai obert a l'acció de l'Esperit Sant amb els seus dons sempre imprevisibles. Sempre ens organitzem per allò que és raonable o probable. Però l'Esperit de Déu va més enllà d'aquestes categories. I només l'acció de l'Esperit fa de nosaltres uns orants entorn de la taula de la Paraula i de l'Eucaristia. I l'Esperit només necessita el silenci del cor i la fe per actuar.

I en la litúrgia s'opera la més estreta cooperació entre l'Església i l'Esperit.

I el tercer repte deu ser aquest. Aprendre l'*ars celebrandi*. I tots, els ministres com els fidels, hem d'aprendre l'art de la celebració. Això és un objectiu permanent. Aprendre a celebrar l'eucaristia. I això només és possible a través de la mistagogia, això

és, l'aprofundiment constant dels signes, dels gestos, de les paraules del Senyor. I es realitza aquest dinamisme agustinia: perquè conec ho estimo, i perquè ho estimo ho vull conèixer encara més. I no en l'ordre de l'intel·lecte, sinó de la vida. L'Eucaristia es presenta sempre com un misteri inabastable, perquè forma part dels dons de Déu. I d'aquí la necessitat d'un aprofundiment en la formació litúrgica del poble de Déu. Quantes vegades he sentit: "això, mossèn, no ens ho havia explicat mai ningú". I pot passar que cristians que han anat tota la vida a missa no hagin descobert el que significa celebrar el Memorial del Senyor en l'Església. Cal explicar els moments i els signes de la celebració. Aquests han ser comprensibles pels fidels. I aquest aprenentatge no depèn de ningú, sinó de nosaltres mateixos. De la voluntat de què realment sigui així, tant per part dels pastors com dels fidels. Només la fe i aquesta comprensió dels signes sacramentals poden portar a una participació veritablement plena, conscient i activa. Cal tenir cura entre tots de l'art de la celebració. En la seva totalitat, però també en els seus detalls. Els cristians sempre aprenem, tots, a celebrar l'Eucaristia, car aquesta sempre és nova.

L'Eucaristia es presenta sempre com un misteri inabastable, perquè forma part dels dons de Déu.

És llavors que la celebració sacramental es revesteix d'una bellesa superior. Una bellesa que no ve dels elements externs, si bé aquests són importants, sinó del que és la celebració en sí mateixa, de la resplendor que ve dins. La bellesa tant simple del Senyor que parteix per nosaltres el seu Pa i en aquest gest es dona a si mateix com Pa de la Vida. És la bellesa de l'amor del Crist comunicat i participat per nosaltres. La bellesa de la celebració, que de cap manera és una superficial reducció esteticista – ve del mateix misteri que celebrem. De la glòria del Crist, que és la glòria del seu amor, que es manifesta i es difon a nosaltres i per a nosaltres. És que hi ha res més bell que una comunitat que amb senzillesa de cor i amb alegria parteix el Pa del Senyor? Conscients que d'aquesta manera es fan presents els dons de la Pasqua del Senyor que ens fa passar de mort a vida i ens fa tastar el Regne que ha de venir, del qual cada Eucaristia n'és penyora. La bellesa de la celebració ve de l'autenticitat en què la celebrem. Ve del mateix Senyor, més que no pas de nosaltres. I vés a saber per quina raó la consciència que és el mateix Senyor qui actua en la celebració fa que les formes externes es revesteixin d'una bellesa superior. Una bellesa que realment captiva. No pas per

les paraules que diem entorn d'ella, ni tampoc per la música o el cant, sinó pel que és: Crist en nosaltres per sempre. La bellesa que realment atreu i fascina i que s'imposa per sí mateixa és la bellesa dels cristians que participen de l'amor del Crist i aprenen els camins de l'amor. D'aquella caritat que no busca allò que és seu, una caritat que mai es glorifica a sí mateixa. És l'amor humil dels fills de Déu que neix del misteri eucarístic i que es difon. Un amor que es consumeix fins que el Senyor torni. És en el misteri eucarístic que es fa realitat el desig de l'apòstol Pau: “que per la fe, faci habitar el Crist en els vostres cors, i així, arrelats i fonamentats en l'amor, si-gueu capaços de comprendre, amb tot el poble sant, l'amplada i la llargada, l'alçada i la profunditat de l'amor de Crist; que arribeu a conèixer aquest amor que sobrepassa tot coneixement i, així, entreu del tot a la plenitud de Déu.” (Ef 3, 17-19)

De l'autenticitat amb què els creients celebrem la fracció del Pa brolla l'admiració del món. No pas d'altra cosa. Talment el llibre dels Fets dels Apòstols: “Lloaven Déu i eren ben vistos de tot el poble. I cada dia el Senyor afegia a la comunitat els qui acollien la salvació.” (Ac 2, 47)

Assaborir la paraula: Salm 34, 9

Com animar un grup bíblic (I)

P. JUSTINO MARTÍNEZ PÉREZ, missioner combonià, del Departament de Bíblia del CEP.

*És més fàcil donar cent passos amb una persona sola
que donar un pas amb cent persones*

Introducció

En el món globalitzat en què vivim tot va tan ràpid que és necessari fer memòria perquè la vida no se'ns escapi. En aquest context volem incentivar l'Animació Bíblica de la Pastoral i proposar als lectors i lectores de Quaderns de Pastoral algunes experiències i reflexions que ajuden a trobar camins concrets perquè la Paraula de Déu pugui arribar cada dia més a les mans i al cor de més gent, animadors, catequistes, comunitats i parròquies.

Mirant detingudament aquests anys descobreixo una història apasionant referent a l'Animació Bíblica a Catalunya, des del Vaticà II fins avui, i sobretot des del nou impuls donat en ocasió del Concili Provincial Tarracòense (1995). Molts són els centres pastorals, els instituts superiors, els cursos de caràcter pastoral que tenen com a centre polaritzador la Paraula de Déu. Sense pretendre quantificar – sols l'Esperit coneix tot el que s'està portant endavant en les diverses diòcesis catalanes –, podem dir que és

constant, com diria el profeta Amós, una creixent fam i set de la Paraula de Déu: “Vénen dies que enviaré fam al país: no fam de pa, ni set d'aigua, sinó fam d'escoltar la meua paraula. Ho dic jo, el Senyor, Déu sobirà” (Am 8, 11-12). Qui estigui atent als signes que van apareixent, pot verificar-ho i alegrar-se del que està succeïnt. Podem constatar que cada vegada hi ha més grups que s'han anat animant, creixent i perseverant. La gent, de les més variades professions i edats, va descobrint que aquella Bíblia que abans adornava casa seva i que no els deia res, ara s'ha convertit en aliment, llum, energia: els interpel·la personalment. Han descobert un tresor que catalitza la seva existència!

Davant dels desafiaments diversos de l'Animació Bíblica de la Pastoral, la nostra reflexió vol focalitzar algunes experiències realitzades en diferents llocs i apuntar suggerències pràctiques que animen a més gent a involucrar-se en l'aventura de llegir i conèixer la Bíblia personalment i, alhora, animar a d'altres persones perquè es disposin a ajudar a grups, comuni-

tats o parròquies a reunir-se i beure assiduament del Pou de la Paraula (Jn 4).

Molta gent es tira enrera pensant en les dificultats que pot trobar-se en el camí a l'hora d'animar un Grup Bíblic. No direm que és un jardí de roses, o millor, direm que és un jardí de roses en el qual també hi ha algunes espines. Però res d'especial pels experts Jardineros de la Paraula que es diposen amb generositat i entrega al Servei de la Paraula (Lc 1, 3). Altres persones, no obstant, després d'un temps de preparació han començat a assumir un servei d'Animació de Grups Bíblics en comunitats i parròquies. Com a tot començament, ha estat difícil i ha portat més temps del previst. La gent, fins i tot després d'haver-se preparat, treballant seriosament i reflexionant veu que és una tasca difícil, sent el desafiament, i es nota "com a la intempèrie"... "Mai se sap amb què et trobaràs", pensen amb certa raó, però malgrat totes les dificultats hi ha un consens: l'alegria de compartir la Paraula de Déu en grup val la pena i per això és normal i necessari entrenar-se, com fa tot jugador, dos o tres cops per setmana per estar lúcid davant dels desafiaments que, sens dubte, ens vindran.

Molts són els que qüestionen com animar un Grup Bíblic. Volem oferir algunes pinzellades i pistes concretes de treball sobre com portar-ho a terme. Som conscients que no hi ha receptes i el que proposem està lluny de ser-ho, però volem aportar algunes suggerències pràctiques d'Animació Bíblica, responnent a la necessitat de

trobar camins perquè la gent pugui, cada vegada més, tenir accés a la Font d'aigua viva, a la Paraula de Déu, enmig del tràfec de la vida. Acompanyem la nostra reflexió amb una bibliografia orientada fonamentalment als aspectes pastorals, on les persones interessades poden trobar indicis i dinàmiques per aprofundir la Bíblia sigui a nivell personal o comunitari. Les coses importants no s'improvisen, requereixen preparació i entrenament diari o setmanal, fins i tot deixar-les en remull i... quan menys t'ho esperes ¡plash! Salta la xispa. A vegades hi ha petites finestres que deixen entrar aire fresc i arribar llum nova a qui espera des de fa anys però no troba lleres ni canals on saciar la seva set (Salms 42-43 i 63,1). Estem convençuts que quan hi ha esperança, passió i perseverança per la Paraula, es realitza allò imprevisible.

Quan hi ha esperança, passió i perseverança per la Paraula, es realitza allò imprevisible.

1.-Tenir set, ganes de treballar i caminar junts

Quelcom nou comença quan se sent un desig gran; quan es té set de Déu els camins apareixen.

a) La set ens il·lumina i ens obre el camí

El salmista ens diu quelcom important de cara a com treballar en i amb un Grup Bíblic:

“Tot jo tinc set de tu, per tu es desviu el meu cor en terra eixuta, asedegada, sense aigua” (Sl 63). Quan hom anhela Déu com el mateix respirar, acaba trobant-se a Déu pels camins de la vida (Sl 42-43), fins i tot quan podríem tenir la sensació de Jeremies, que molta gent prefereix un altre tipus de “corrents d’aigua”: “El meu poble ha comès un doble mal: m’ha abandonat a mi, font d’aigua viva, i s’ha excavat cisternes, cisternes esquerdades, que no retenen l’aigua”(Jr 2,13).

Avui constatem, en el nostre món globalitzat, que molta gent sent set de la Paraula de Déu, però no troba lleres per arribar a la font: personalment, no es consideren preparats o ho veuen com una empresa per a gent “selecta”, per a especialistes, per a aquells que tenen temps per perdre o qui sap com. El cas és que no s’atreveixen a entrar en aquest bosc misteriós, no tenen el valor d’apropar-se a aquesta mina que amaga tresors de valor incalculable i que fins i tot estant a l’abast de mà –moltes cases tenen una Bíblia que serveix més d’ornamentació que de brúixula per orientar en els revessos i vaivéns de la vida–, no s’atreveixen a obrir-la i llegir-la.

En el nostre món globalitzat molta gent sent set de la Paraula de Déu, però no troba lleres per arribar a la font.

b) Ganes de treballar

Podem llegir la Bíblia a casa, individualment, però podem treballar junts i llegir-la en grup. Una cosa no està renyida amb l’altre, es complementen mútuament. Quan més ens preparem personalment, el Grup Bíblic es torna més ric i ens introdueix en noves dimensions, insospitades.

És important començar amb un programa senzill, per un any, llegint l’Evangeli de Marc, per exemple, i deixant-se guiar per la mà experta de qui ens ha fet arribar aquesta Bona Notícia. Capítol rera capítol, fins a completar el trencaclosques. Guarda moltes sorpreses a cada pàgina i podríem dir que gairebé a cada paràgraf. Si no us ho podeu creure, comenceu a llegir-lo i veureu que, en més de quatre ocasions, us preguntareu: però això estava aquí i jo no ho sabia? Però realment està dient el que estic entenent? De veritat que és tan clar que els deixebles no entenen una, dues, tres vegades? Què voldrà dir-nos amb tot això? Per què ho haurà escrit Marc d’aquesta manera?

Poseu-vos en marxa, per un temps (un semestre, un any) i després doneu-hi continuïtat aprofundint un altre text bíblic que el Grup desitgi aprofundir. A la Parròquia de Sant Cosme i Sant Damià de Salvador de Bahia (Brasil) m’havien cridat perquè els orientés en un Curs de Formació Teològica per a tota la parròquia. Ho havien programat tot a la perfecció. Tenien Animadors per dur a terme les tasques, sales i altres coses necessàries. Havien previst la inscripció. S’havien apuntat cent

persones de diferents nivells: quatre! Segons em van explicar, tot estava previst detalladament. Així m'ho van anar presentant els coordinadors, juntament amb el rector, en un diàleg de dues hores un dissabte al matí. Jo vaig anar escoltant i cada cert temps els indicava que tot estava estupendament i ells s'anaven animant i expliquen els objectius, els temes que desenvoluparien al llarg d'un any. Després d'haver-los escoltat atentament els vaig dir que per part meva sols tenia una suggerència a fer i era la següent: "Que en rebre els alumnes els indiquessin que es tractava del primer curs, i que en acabar fessin l'avaluació pensant en com donar-hi continuïtat amb un segon curs, acollint les suggerències que fessin els participants". Entrar en un Grup Bíblic i escoltar la Paraula de Déu ens introdueix en un dinamisme que no podem ni somniar quina serà la meta definitiva. És un procés captivador. Porteu-lo a terme i ho veureu. No tingueu por de solcar nous mars. Veureu que la brisa de la tarda (1 Rs 19,12) us dóna un renovat ardor per acollir i viure l'Evangeli i també per anunciar-lo als quatre vents (cf. Els bisbes de Catalunya, *Creure en l'Evangeli i anunciar-lo amb nou ardor*, Barcelona, Claret 2007).

c) Posar-se junts en camí

El poeta, parlant en general, deia que no hi ha camí, que es fa camí en caminar. També en el coneixement de la Bíblia no hi ha camí, s'ha de fer camí caminant. I en dir això, des d'un punt de vista metodològic, no volem ignorar, lluny de nosaltres això, que molt

s'ha avançat en aquest camp abans i després del Concili Vaticà II. Només cal donar un cop d'ull al Document de la Pontificia Comissió Bíblica: "La interpretació de la Bíblia a l'Església", per veure tot un arsenal de mètodes, camins i estratègies que s'han dut a terme en els diferents continents. Però cada Grup Bíblic fa el seu camí, la seva experiència, la seva opció, el seu treball, dedica el seu temps i treu les seves conseqüències i compromisos, i veu els resultats al final de la jornada dels seus esforços i il·lusions.

És important tenir ganes de treballar i caminar junts. És més fàcil donar cent passos amb una persona sola que donar un pas amb cent persones. Jo, personalment, prefereixo donar un pas amb cent persones al mateix temps, tot i que somnio cada dia com donar la resta dels noranta-nou passos junts. Hi ha un text molt significatiu que pot il·luminar-nos en aquest sentit i veure la necessitat d'"acompanyar" personalment al Grup perquè la Paraula de Déu produeixi els fruits de l'Esperit i faci a la gent caminar joiosa: Fets 8, 4-40. Llegeiu-lo un parell de vegades i veureu que trobareu la llum pel viatge.

Animar un grup bíblic

La pregunta que la gent es fa una i una altra vegada, insistentment, és: com animar un Grup Bíblic?

- Animant-lo.
- Però, i si no existeix?
- Creant-lo.
- I, com crear-lo?
- Convocant-lo.

- A qui hem de convocar?
- Als interessats.
- I, si no em creuen?
- Fes que et creuin. Demostrea'ls el moviment caminant.
- Com exactament?
- Fent-los veure que fer un Grup al voltant del Pou de la Paraula genera vida i canvia la vida.
- Però com?
- Dient: “veniu i veureu”.
- Però quan, una vegada a l'any o una vegada a la vida?
- No, per aquest viatge no necessitem les alforges del Grup Bíblic.

La Gosadia de convocar: un botó de mostra

Us posaré alguns exemples de convocatòria, malgrat que es pot esperar tot.

El dia del Domund a la Parròquia de Sant Joan d'Horta vaig comentar una cosa a l'homilia, de com havia treballat la Paraula de Déu al Brasil durant anys, i com la Bíblia conqueria el cor dels infants i de la gent gran i feia somniar als joves i als adults. Hi va haver una persona que em va dir que volia veure si això era veritat a Barcelona. Vàrem convocar un “Cafè amb Sant Joan”, sobre l'Evangeli de Joan. Van venir-hi 50 persones. Una altra vegada ho vaig dir a tres amics amb els quals feia un curs a Sant Cugat. Ho van explicar a les seves esposes i, a partir de tres d'elles, va sortir un curs sobre l'Evangeli de Lluç, de tres anys de durada i 250 hores de recorregut. Després vàrem continuar amb l'Èxode

i els Profetes, Daniel i l'Apocalipsi, uns altres tres anys de passeig per l'oceà de la Bíblia.

Parlava d'aquestes coses aquí i allà. Al 2003 em van telefonar l'Eli i l'Anna per començar un Curs. Ens vam trobar un diumenge a la tarda amb l'Oriol i d'allí en va sortir el Curs sobre l'Evangeli de Marc a la Parròquia de Sant Ildefons. Set participants el primer any, el segon el doble. Vam fer tres anys de viatge per aquest Evangeli meravellós i encantador de Marc, que tantes sorpreses ofereix al caminant i al grup que s'endinsa pels seus cims captivadors. En aquest moment, el Grup està treballant l'Evangeli de Joan, de la mà d'Anna Castillo i Beatriu Jané.

Amb d'altres persones ens vam ajuntar dos dissabtes i ens acompanyà una persona de Badalona. Un grup es reuneix treballant diferents temes un cop al mes. Un altre Grup Bíblic sorgí a Badalona. Un dia la Júlia em va dir que volia formar un Grup Bíblic.

Un sacerdot volia animar un Grup Bíblic sobre l'Evangeli de Mateu. Parlàrem quatre hores, li vaig mostrar els materials. Preguntava això i allò. Al mes següent ens vam tornar a reunir. Portava preguntes, la seva experiència d'un mes i de com el grup havia crescut: eren unes vint persones. Parlàrem una altra estona, unes quatre hores i continuà el seu treball amb il·lusió. Un altre Equip està posant amb alegria i entusiasme les primeres pedres d'un altre Grup Bíblic a l'arxiprestat de Sant Pere de Terrassa.

Metodologia: despertar les llavors i somniar junts

Si tens el somni que la gent senzilla pugui conèixer la Paraula, comparteix-lo amb dues o tres persones, en dos o tres llocs, durant dos o tres mesos. Veuràs que el miracle es realitza. Dues et diran que no, però qui sap, pot haver-hi una tercera persona que t'escolti i vulgui continuar endavant.

L'Animador Bíblic comença i motiva, acompanya i anima. L'Animador Bíblic o un Equip pretenen fer descobrir el Tresor que la Bíblia amaga. Com? Fes que totes les persones del grup participin i col·laborin: parlant, escoltant, preguntant, completant... Fer descobrir el que el text guarda. No des d'una conferència: indica i suggereix on està la lluna per a conquerir-la!

L'Animador Bíblic comença i motiva, acompanya i anima.

Comparteix experiències de vida i les troballes de caminar per la Bíblia amb senzillesa i alegria. Desperta les llavors que hi ha en cada persona al llarg del camí, com fa el Ressuscitat amb els peregrins d'Emaús; que no té pressa i escolta atentament la desolació d'aquells caminants i, a partir de l'Es-criptura, els obre un horitzó d'esperança i posa el seu cor en brases, a punt per la missió i el testimoniatge (Llc 24, 13-49).

El millor de cada persona és ser i realitzar el Do que el Senyor li ha donat. Per això res millor que ajudar a descobrir-ho i a fer-ho fructificar amb perseverança (Llc 8, 1-15). El Poble de Déu, també als nostres dies, té set de la Paraula, però a vegades creu que això ningú li pot donar, perquè és difícil, perquè no hi ha temps, perquè... Convence'ls del contrari: trobar temps pel que s'estima, que res és difícil pel qui té una passió: ni els cocodrils del Nil poden impedir a l'amant visitar a la seva estimada!

Sigues com el Jardiner de la Paraula: que rega el jardí d'una manera tan discreta i silenciosa que les plantes i el jardí creixen diàriament i no ho expliquen a ningú, però tothom veu la vitalitat i l'alegria del jardí, encara que no vegin còrrer l'aigua. Anima el Grup Bíblic, sense tocar les campanes, ja que el bé no fa soroll, i el soroll no fa bé.

Comparteix el que ets més que el que saps, i que el que diguis deixi bon gust de boca, per paladejar-ho i viure-ho de tal manera que qui s'apropi faci la rotllana més gran, i la dansa; i pugui cantar la sardana de l'alliberament, sigui de la nació que sigui.

Convida a participar als teus amics i veïns, acull-los, ja que el món es canvia amb petits gestos d'amistat, perdó i misericòrdia (Llc 6, 36; 10, 25-37).

No treballis un text que no hagis preparat anteriorment: T'evitaràs

moltes sorpreses! Quan s'escolten receptes de cuina, semblen molt senzilles de fer però, abans de convidar als teus amics a que assabo-reixin la teva recepta, experimenta a la cuina, ja que si et surt malament perdràs el menjar, no en sortiràs gaire airós i t'arriscaràs a que els teus amics no acceptin la propera invitació a dinar. És bo llegir el text abans amb calma, consultant les notes explicatives que trobem a peu de pàgina o tenir a mà algun comentari al nostre abast. No t'espantis. Això és quelcom normal i necessari: és com consultar el mapa abans de posar-te a la carretera, tenint en compte els senyals del camí i la meta del viatge.

Per altra banda, cal perdre una mica la por i llançar-se a "bussejar". L'Animador Bíblic no ho ha de "saber tot". Ningú pot garantir que tinguem totes les respostes a les imprevisibles preguntes que un grup o les que la vida ens fa a cada pas. Amb senzillesa i honestedat podem reconèixer que hi ha coses que necessiten més aprofundiment i junts ho podem portar a terme. Una cosa diferent és "no haver vist el text ni pel forro" o creure que, sense llegir-lo, ja coneixem el text de memòria. Desconfia de "viure de rendà". No sol ser un bon criteri per a un Animador Bíblic. És millor refrescar la memòria amb una lectura de més que amb una lectura de menys. Fes la prova i et convenceràs. El text reserva sempre una bona mitja dotzena de secrets per a qui s'hi endinsa una i una altra vegada amb interès, atenció i curiositat.

Treball en equip

Jesús els envià de dos en dos: per ajudar-se, per donar testimoni creïble, fiable, per compartir el camí, els seus desafiaments i perills, per caminar durant la nit amb el cor en brases per la Paraula i pel Pa (Llc 24, 13-49) cap a Jerusalem "que mata als profetes i als qui li són enviats" (Mt 23, 37), però, amb tot i amb això, no s'ha de tenir por (Llc 12, 11-12; 21, 12-19), ja que el Senyor ressuscitat ens donarà la Força de l'Esperit per recórrer els camins del món essent els seus Testimonis (Fets 1, 8).

El Animadors Bíblics descobreixen també la bellesa de llegir la Paraula i treballar-la en Grup una vegada que s'ha preparat amb l'Equip per dues o tres persones. Les dificultats que apareixen no tenen comparació amb l'alegria de descobrir junts la riquesa de la Paraula que Déu ens adreça i que és major que el nostre cor (1 Jn 3,20).

Ser companys de camí

En l'Animació Bíblica un lloc clau correspon als Equips. Tant de bo es poguessin crear equips de dues o tres persones a cada parròquia o arxiprestat que poguessin il·luminar amb la Paraula de Déu allà on es couen els problemes pastorals, i sortir a l'encontre de les persones que troben dificultats en la lectura de la Bíblia, com ho va fer Felip en el camí amb aquella persona que estava llegint el profeta Isaïes i no acabava d'entendre el que llegia (Fets 8, 26-40). O aquella altra història dels "Fets" referida a un

gran coneixedor de les Escripures: Apol·lo. A Èfes es posà a ensenyar “amb gran fervor i cura tot el referent a Jesús. Però donat que en algunes coses estava encara a les beceroles, en escoltar-lo Priscil·la i Àquila se l'emportaren i li mostraren més exactament el camí” (Fets 18, 24-28).

També hi ha matrimonis, com Priscil·la i Aquila, que es dediquen a l'anunci de la Paraula al llarg i ample de tots els continents en un servei itinerant.

Mística de l'animació bíblica

Diguem una paraula sobre la mística de l'Animació Bíblica. La seva característica clau és eminentment evangèlica i profètica, aprenent, i vivint aquella estranya lògica i saviesa que es troba en el tresor del Regne revelat als petits (Mt 11, 25-27; Llc 10, 21-22) i en el camí de la Creu (1Co 1, 10-31; Mc 8, 22-10, 52).

Això requereix una dinàmica de creixement i vivència permanent de la fe i del compromís que, com un arbre plantat a la vora del riu, s'enfronta a sequeres i conflictes i dóna fruit a la seva saó (Salm 1) proclamant dia i nit que el Senyor és Just (Salm 91).

L'Animació Bíblica ha de travessar en profunditat tota la Pastoral de nord a sud, i d'est a oest. Vegem-ho a partir d'algunes imatges que poden orientar-nos i mostrar camins operatius des del treball del Grup Bíblic, que és com el

motor impulsor que posa en moviment a persones, grups i comunitats, i on cada persona es renova, creix i alimenta la seva fe i esperança. És a dir, el grup Bíblic és com una festa d'amics, com oli en el motor i com la benzina pel cotxe o el continu pedalar perquè la bicicleta avanci.

Aquest espai senzill i acollidor que és el Grup Bíblic canvia la façana de la terra i oxigena el món, perquè canvia el cor humà des de les situacions més indescriptibles. És com un foc al qual ens apropem; no ens deixa indiferents! I si no, mireu a Moisès (Ex 3) o a Jeremies (Jr 20, 7.10), o als deixebles d'Emaús (Llc 24, 32).

Una festa d'amics

Se m'ocorre una comparació que està a l'abast de tots. El treball del Grup Bíblic és com la invitació a una festa d'amics o a una petita festa familiar. Es tracta de no complicar-se la vida, però sí de celebrar: decidim portar un plat cadascú i el menú surt bo, variat i abundant per tots.

Com l'oli en el motor

Una segona imatge del treball de Grup és com l'oli en el motor: lubrica, dinamitza i alimenta, amortitza el frec i evita el desgast. Així també el Grup Bíblic sol ser bàlsam sobre les ferides de la vida i, amb la seva freqüència setmanal o mensual, va posant vida i esperança enmig dels conflictes, es converteix en Llum pel camí (Salm 119, 105).

Com benzina en el cotxe

Un tercer símbol pot ajudar-nos a veure i sentir la força del grup Bíblic en la comunitat: la benzina en el cotxe. La benzina posa en marxa tot el procés. Resulta necessària, imprescindible i no val a dir: com que no tinc temps no aniré a fer provisió. Quan sentim la necessitat d'abastiment i d'alimentar-nos de la Paraula, llavors el temps i el lloc es troben; també les persones amb les quals podem caminar i que es converteixen en estímul i testimoni enmig de les dificultats. En la vida diària i, des de les situacions existencials que vivim, la Paraula de Déu es converteix en Llum i Força per caminar, viure, servir, esperar, resistir, estimar. Com el menjar diari, així és la reunió periòdica del grup bíblic: ens ofereix l'oportunitat per a compartir, créixer, alimentar-nos, seguir esperant. Ens dóna força per enfrontar-nos a nous reptes que ens porta el món globalitzat. El Grup Bíblic ens fa descobrir la riquesa de la Sagrada Escripura com "la gran carta que el Pare envia als seus fills que peregrinen en el món i amb qui s'entreten mitjançant l'Esperit Sant" (Dei Verbum 21). Si això és així, i ho és realment, no valen disculpes, ni excuses barates que nosaltres ens inventem i que ni nosaltres mateixos ens acabem de creure. Tenim un tresor al nostre abast: El deixarem de banda? O ens distància el respecte i la veneració? Diu Paul Claudel que "els cristians tenen una gran veneració pel llibre sagrat i la manifesten mantenint-se distants". Li seguirem donant la raó o obrirem la Bíblia i ens

posarem al seu abast, deixant-nos tocar per una Paraula que pot canviar la nostra vida i eixamplar el nostre cor?

Posem a la teva disposició alguns llibres que podran ajudar-te a comprendre millor la Bíblia i a animar un grup Bíblic. També pots visitar la plana web Paraula en Camí:

HYPERLINK

"<http://www.combonianos.com/>"
<http://www.combonianos.com/>

Hi trobaràs informacions útils i podràs visitar també altres planes sobre l'Animació Bíblica de la Pastoral.

Tasteu i veureu que n'és de bo el Senyor

Vaig llegir una vegada que una persona és gran quan té una gran causa per la qual lluitar. Aquesta Causa per a mi és la Passió per la Paraula de Déu. A aquesta causa hom hi pot dedicar set dies a la setmana, involucrar-hi cent persones i, fins i tot, dedicar-li mil vides i mai acaba de realitzar-la o d'arribar a port. El repte romà sempre més gran encara. No queda més remei que seguir convidant, convocant i enviant treballadors (Mt 20, 1-16) per a una collita abundant (Jo 4, 35; Llc 9-10). Que Algú s'encarregui de sembrar i de fer germinar de dia i de nit, sense que sapiguem molt bé com tot ho porta a terme (Mc 4, 26-29), però amb la certesa profunda que el gra de blat arriba a convertir-se en espiga granada, en un camp madur que requereix treballadors (Mt 9, 37-38; Llc 10, 2) i mirada atenta per captar-lo com Jesús (Jo 4, 34-35).

Juntament amb la metodologia ens preocupa també l'espiritualitat, que formen, juntament amb el missatge i els destinataris, els pilars sobre els quals construir l'Animació Bíblica de la Pastoral.

Sens dubte que el contingut i la metodologia requereixen el seu temps i espai, però si falta la dimensió de l'espiritualitat és com córrer sense motiu, sense direcció i sense força. El millor que podem dir a altres és: "veniu i veureu" (Jo 1, 39) o com ens convida el salmista insistent i inescotable: "Tasteu i veureu que n'és de bo el Senyor!" (Sl 34,9). La resta ve per si sol.

Bibliografia

- ASSOCIACIÓ BÍBLICA DE CATALUNYA, *Llegir la Bíblia en grup. Evangeli segons Lluc*, Barcelona, Claret 2000. En la mateixa col·lecció es poden trobar entre altres: *l'Evangeli segons Marc. Fets dels Apòstols, Èxode, Isaïes*.
- ALEIXANDRE Dolores, *Pan en nuestra mesa. Lectura pastoral y orante de la Biblia*, Sal Terrae 88 (2000) 615-630. Número monogràfic dedicat a: *Llegir la Bíblia avui: Mirades noves a un llibre de sempre*.
- ALETTI J-N., *El arte de contar a Jesucristo. Lectura narrativa del Evangelio de Lucas*, Salamanca, Sígueme 1992.
- BIANCHI Enzo, *Pregar la Paraula. Una introducció a la "lectio divina"*, Barcelona, Claret 1988. Original italiano de 1974.
- BRISEBOIS Mireille, *Métodos para leer mejor la Biblia. Exégesis histórico-crítica*, Madrid, Paulinas 1987.
- CASA DE LA BIBLIA, *La Biblia en grupo. Doce itinerarios para una lectura creyente*, Estella, Verbo Divino 1997.
- DIAZ RODELAS Juan Miguel, *Introducción a la Sagrada Escritura*, Valencia, Síquem 2004.
- ESPINA PERUYERO Gonzalo, *¿Cómo hacer de la Biblia el libro de la Catequesis?*, Madrid, Ediciones San Pío X 1998.
- FARMER, William R., LEVORATTI Armando J., McEVENUE Sean, DUNGAN David L., (Dir), *Comentario Bíblico Internacional. Comentario católico y ecuménico para el siglo XXI*, Estella, Verbo Divino 2000, 2ª Ed.
- KINGSBURY, Jack Dean, *Conflicto en Marcos*, Córdoba, El Almendro 1991.
- LLOPIS, Joan, *L'escolta de la Paraula*, Barcelona, Centre de Pastoral Litúrgica 1994.
- MARGUERAT, Daniel, BOURQUIN Yvan, *Cómo leer los relatos bíblicos. Iniciación al análisis narrativo*, Santander, Sal Terrae 2000.
- MARTÍNEZ PÉREZ Justino, *Historias para vivir. Leer la Biblia desde la vida*, Barcelona, Claret 2003 (Edición en catalán e italiano; en preparación en inglés, alemán y portugués).
- MESTERS, Carlos, EQUIPO BIBLICO,

- CRB, *La formación del Pueblo de Dios*, Estella, Verbo Divino, 21999. En aquesta mateixa editorial, la sèrie "TU PALABRA ES VIDA", amb els següents títols: "*Lectura Orante de la Biblia*"; "*Lectura profètica de la historia*"; "*Sabiduría y poesía del pueblo de Dios*"; "*Seguir a Jesús: Los Evangelios*"; "*Vivir y anunciar la Palabra. Las primeras comunidades*"; "*El sueño del pueblo de Dios*". "*Las comunidades y el movimiento apocalíptico*".
- MESTERS Carlos, LOPES Mercedes, OROFINO Francisco, *Misericordia quiero y no sacrificios. Encuentros bíblicos sobre el Evangelio de Mateo*, Verbo Divino. Centro de Estudios Bíblicos. CEBI 1999-2000.
- MESTERS Carlos, LOPES Mercedes, *Querido Teófilo. Encuentros bíblicos sobre el Evangelio de Lucas*, Estella, Grupo Editorial Verbo Divino 2000.
- Misión Joven. *Centrados en la Palabra* 360 (2007). Número monográfico.
- NAVARRO PUERTO Mercedes, *¿Qué necesita un/a catequista para conocer e interpretar la Biblia?*, Madrid, Edicions San Pío X 1994.
- PONTIFICIA COMISIÓN BÍBLICA, *La interpretación de la Biblia en la Iglesia*, Arquebisbat de València. Librería Editrice Vaticana, València. Città del Vaticano, 1993.
- SAL TERRAE. *Leer la Biblia hoy: Miradas nuevas a un libro de siempre*, 88 (2000).
- SERVICE BIBLIQUE 'EVANGILE ET VIE', *Itinerario por el Antiguo Testamento*, Estella, Verbo Divino 1996.
- SERVICE BIBLIQUE 'EVANGILE ET VIE', *Itinerario por el Nuevo Testamento*, Estella, Verbo Divino 2000.
- SICRE J. Luis, *Introducción al Antiguo Testamento*, Estella, Verbo Divino 2000.
- WEBER Hans-Ruedi, *Manual para formadores en el estudio de la Biblia*, Santander, Sal Terrae 1996.
- WIJNGAARDS John N. M., *Comunicar la palabra de Dios. Predicación y catequesis bíblicas*, Estella, Verbo Divino 1988.
- ZEVINI Giorgio, *La lectio divina en la comunidad cristiana. Espiritualidad, Método, Praxis*. Estella, Grupo Editorial Verbo Divino 2005.
- Justino Martínez Pérez,
 juzpaz@combonianos.com
<http://www.combonianos.com/>

Ser cristià més enllà de la parròquia

ENRIC MUÑARCH, del grup de Justícia i Pau de la parròquia de Sant Vicens de Mollet del Vallès.

Els èxodes parroquials....

La parròquia, ja fa temps, ha deixat de ser la comunitat creient que recull i reflecteix tota la riquesa de l'experiència cristiana. Des d'un punt de vista funcional sovint les parròquies són pura administració de pràctiques religioses més que de vida cristiana. Creix el nombre de cristians adults, grups de treball, reflexió o pregària, que es retroben en altres espais no vinculats a les parròquies. Són continuats els petits èxodes. A més, cada canvi de rector o vicari sovint representa començar moltes coses de nou, deixant comunitats parroquials enquistades en una prolongada adolescència sense veu ni vot, comunitats infantilitzades sense autonomia pròpia. La responsabilitat dels laics es fa difícil i fins incompatible amb la clericalització dels serveis ministerials. Aquesta dicotomia *ells i nosaltres*, radicalment vertical, empobreix la vida cristiana de moltes de les nostres parròquies. Es produeixen, aleshores, altres èxodes de grups de cristians adults que se'n van a comunitats més madures, o bé exilis de cristians que deixen d'exercir de parroquians, perquè la responsabilitat pastoral segueix essent quasi nul·la.

pedra sobre pedra... I dir això, a Jesús li va costar car. Encara hi ha, doncs, un *èxode* pendent a fer. No podem seguir endormiscats en temples parroquials buits, esglésies envellides, paralitzades per la rutina, bloquejades per una vida cristiana tradicional i conservadora, impulsada per preveres i creients cansats per l'edat. No oblidem les excepcions: són molts ja els cristians que, com Pere somnàmbul a la presó, s'estan desvetllant poc a poc d'aquest mal son de llarga durada. Tant de bo! Que calçats amb sabates i mantell nou, *“del tot conscients de la situació... anéssim a trucar a casa d'una tal Maria –i a partir d'aleshores ni Pere ni nosaltres ja no tornariem al Temple de Jerusalem– aneu i digueu-li a Jaume que me'n vaig a un altre lloc”*. (Fets 12, 1-17)

No podem seguir endormiscats en temples parroquials buits.

“La filla s'ha mort; per què us molesteu encara?”

Davant d'aquest panorama prou conegut em sembla adient desdoblar

(actualitzar) l'escena que ens narra l'evangelista Marc (5, 12-24.35-43). Després de 40 anys del Vaticà II, després de 12 anys del Concili Tarracense, amb tants Documents d'Església, Catecismes i Directoris, volem dir que hi ha cap Assemblea diocesana o Pla pastoral que salvi **la parròquia?** O és que ja hem fet tard? Aquesta "*meva filleta està a les acaballes*". És per això que no pensem de plorar i de fer grans lamentacions. I els èxodes són continus. "*Arriba un representant dels caps de sinagoga*" (és a dir, el Summe sacerdot, l'*arxi-bisbe*, l'*arxi-prest*, i tots els *arxis* que volgueu), que no sap ja què fer. Són temps de sequera. Mentre, "*una gran multitud*" s'ha anat congregant "*a la vora del mar*" cercant la manera d'emigrar, han deixat la sinagoga i els temples buits. És l'exili de tants decebutos i anèmics per manca d'aliment. Uns han mort pel camí, altres sobreviuen amb menes alternatives. Tot plegat, fills pròdigs que es busquen la vida pel seu cantó. No podem dissimular, aquesta és la nostra realitat. Malgrat tot, sempre hi ha qui surt de l'empantanegament en què es troba, i és capaç encara de deixar-ho tot (seguretat, prestigi, poder...) i fer l'autèntic èxode per a suplicar agenollat "*vine a tocar-la amb les teves mans perquè se salvi i visqui* (la meva filleta)." I Jesús ens ve a dir: "D'acord, vinc amb tu a la teva casa-comunitat... *i partí en companyia d'ell*. Una sola cosa et demano, *no temis; tan sols continua creient...*, vull dir, deixa de ser cap de sinagoga i esdevé pare-mare o germà. Altres caps de sinagoga faran soroll, i molts se'n riuran de tu, fins potser t'excomunicaran, sé de què parlo,

però l'infant no és pas mort; està adormit."

En definitiva, quin és el secret?... *Tocar* el leprós, el malalt o el moribund amb les teves mans! Això que està prohibit dóna molts mals de cap, però allibera... "A tu t'ho dic, aixeca't!..." i la comunitat anèmica (*la noieta*) s'alça i es va posar a caminar. El sorprenent es troba al final: "*...digué al cap de sinagoga* (convertit ja en pare/mare) **doneu-li de menjar!**". No és aquesta, potser, la causa de la nostra anorèxia comunitària? Ens ha marcat el bon menjar, l'ensenyança feta vida. Jesús no parava d'alliberar persones, ensenyant amb fets i paràboles, denunciant mentida i foscor, contradient càrregues pesades de lleis canòniques. Amb tantes normes i pautes de comportament moral, amb tantes celebracions rituals de la fe, pocs són els cristians que facin l'experiència d'una comunicació personal amb Déu. Tot queda en una atmosfera abstracta de conviccions, creences i ritus.

Pocs són els cristians que facin l'experiència d'una comunicació personal amb Déu.

Un catequista d'adults

La meua aportació és una de les moltes que podrien fer tots i cadascú dels cristians que en les nostres comunitats parroquials intenten *expressar*, en pròpia pell, la fe-adhesió en Jesús.

Aquesta aportació sobre el tema vol ser una lectura en clau d'èxode: *deixar de ser el que som... per a relacionar-nos d'una altra manera; deixar d'estar on som... per a cercar altres llocs*. És el procés que uns quants catequistes d'adults estem fent des de l'església que viu a Mollet del Vallès i dins l'àmbit de l'anomenada Catequesi Familiar. Tant de bo poguéssim escoltar i aprendre de totes les experiències viscudes! Som una església callada, ens costa *ex-posar i ex-pressar* el que som i portem a dins. És el lent i difícil *èxode de deixar de ser catequistes* 'repetidors' de continguts precuinats, per intentar *esdevenir homes d'evangeli*, encomanadors d'experiència viscuda.

Un somni..., o una necessitat?

Si no es fa una *re-fundació* seriosa de la *parròquia* des de baix, n'estic convençut, serem nosaltres els darrers '*parroquians*', perquè els èxodes o exilis seran cada dia més grans. He somniat, i ho crec, que l'administració de les parròquies —la majoria dels serveis religiosos— ha passat a mans de comunitats cristianes que escullen persones adients per ser-ne els únics responsables. Aconseguint aquest objectiu a través d'un llarg procés de maduració, he vist, aleshores, prevetes alliberats de funcions administratives i religioses que, amb laics preparats, esdevenien homes i dones d'evangeli (*evangelistes*) dedicats a l'aprofundiment del missatge/projecte de Jesús (Paraula i Presència viva). Els he vist *donant menjar* amb un continuat mestratge rigorós a tots aquells que, aparcats *vora del camí* volen esdevenir cristians adults. He vist com

cristians engrescats decididament sortien a fora dels locals parroquials *anant pels camins i places*, desvetllant l'experiència d'aquest "*Déu inconscient*" present a l'interior dels homes i les dones d'avui, que l'ignoren immersos en la nostra *hipermodernitat* tan banal i trivial.

Què se n'ha fet de tota la literatura sobre l'anomenada Catequesi d'adults? És hora ja d'establir una mena *d'Escola d'evangelistes*, en cada arxiprestat, on cristians ben formats siguin els animadors, des de baix, de les futures comunitats vives, encara que siguin petites. Aquest és un possible camí, un reciclatge de tots plegats, per anar desfent la dicotomia de *clergues i laics*, vers la reconstrucció d'una sola corresponsabilitat pastoral, participativa i fraternal. Ja fa temps que des de moltes instàncies eclesials se'ns proposa una decidida prioritat per als adults, amb un nou ardor, amb un nou llenguatge i amb uns nous mètodes. La nova evangelització, doncs, la faran sobretot els laics, o no es farà. No puc deixar de recordar "aquelles comunitats cristianes que s'interessaven per la figura de Jesús i el seu missatge a l'Escola d'Alexandria, on Orígenes ensenyà, com també a tots els homes i dones de bona voluntat que es preocupen pels drets de la persona i per la salvaguarda de la creació. Fruit d'aquest ensenyament cíclic que el mestre alexandri impartia, a mesura que els oients aprofundien en llur adhesió a Jesús, tot superant el coneixement de fe, s'endinsaven en el coneixement d'experiència que l'Esperit Sant infon als qui estimen i secun-

den l'obra de Déu". Heus ací un somni necessari que s'ha de tornar a fer realitat.

La nova evangelització, doncs, la faran sobretot els laics, o no es farà.

Cercar un nou espai-obert, una nova manera de relacionar-nos

Acostumats com estem a educar la fe des de dins i des de dalt, fer èxode vol dir *sortir a fora i educar des de baix*. I el somni va començar a fer-se realitat a Mollet, a partir de *l'experiment* (més que experiència) d'una missió popular l'any 1999. Entre nosaltres ens hem anat repetint, una i altra vegada: que hem de sortir a fora dels nostres cercles habituals; que ens hem de fer presents allà on es viu la vida de cada dia; que hem de cercar una nova manera de relacionar-nos uns i altres, creients o no tan creients, practicants o no tan practicants; que hem d'aprendre a exposar la fe que vivim amb un llenguatge nou, atrevir-nos a mostrar a fora, amb renovat vigor, allò que portem a dins.

A Mollet, tot preguntant vam parar l'orella i vam escoltar el que l'Esperit deïa a la comunitat cristiana...: "*Mira, he posat davant teu una porta oberta que ningú no pot tancar. Surt del teu temple fortificat i segur, allibera't. Fes-te samaritana amb l'altre; en qualsevol altre fes-te germà. Jo els faré venir de lluny i seran molts. Compar-*

teix el que tens. Fes-te solidari. Lluita a favor de qualsevol causa justa i humana". Aquesta fou la primera sostragada. Prendre consciència que calia sortir del 'cau', sortir dels nostres llocs cofois, deixar d'enyorar les olles d'Egipte.

Avui, en les nostres comunitats, igual que en els començaments, ens trobem aferrats a unes pràctiques religioses i maneres de fer que ens allunyen del poble. A Pere i a les primeres comunitats judeo-creients els va costar molt deslligar-se de les institucions del judaisme. Lluc explica molt bé, en el seu segon llibre, aquest procés conflictiu d'èxode cap al paganism: "*Aixeca't, de pressa!... Cenyeix-te i calça't les sandàlies... Posa't el mantell i segueix-me... Sortí i es posà a seguir-lo..., primera, segona guàrdia, Porta de Ferro, accés a la ciutat... Sortiren, baixaren els set esglaons i s'aproparen per un sol carrer...*" com Pere, a nosaltres ens queda també un llarg recorregut.

Ens trobem aferrats a unes pràctiques religioses i maneres de fer que ens allunyen del poble.

El nostre compromís

Que hem de sortir, ho tenim bastant clar. Però com i cap a on, això ja és més difícil. D'una cosa n'estem segurs tots plegats. El cristianisme del

futur serà ben diferent de l'actual. Nosaltres, som el cap de pont d'una nova manera de ser cristià. Ens preguntem si les nostres parròquies seran capaces d'alliberar-se de tots els seus entrebancs per a deixar espai a les noves comunitats que s'estan engendrant.

El nostre estimat Rovira-Belloso ens diu, en un dels seus escrits, que la bondat de Déu és infinita i que pot actuar a través dels nostres senyals i prodigis (sagraments més o menys eficaços), però que *"l'acció de Déu no està lligada"* a aquests, i molt més encara pot actuar per damunt dels nostres experiments pastorals. A cada cantonada ens pot sorprendre. Déu ja se les arreglarà per trobar la manera, moltes maneres, per unir el que està desunit. De moment però: *"calça't i*

seguix-me!"... Al capdavall, qui sap per on ens portarà. Nosaltres ho concretarem de la següent manera:

- *Vers una cultura de la pau*, que ens demana con-còr-dia i cor-dialitat amb tota persona, vingui d'on vingui (diàleg, coneixement, estimació).
- *Vers una cultura d'acolliment*, que ens demana fer espai pels altres (país, cultura, religió).
- *Vers una cultura d'opinió i de-núncia*, que ens demana oposició a tota injustícia.
- *Vers una cultura de reconciliació i diàleg* (destruint injustícia i oferint perdó).

De tot això, Jesús n'és model. Seguir-lo és el nostre compromís.

III. Experiències

La Parròquia en *espera o absència* de prevere

La presència del laic amb missió pastoral en una parròquia

ROSA M. SÁNCHEZ I CORNADÓ, delegada de Ministeris laicals de Tarragona.

Als canvis soferts en el món rural, produïts per la despoblació i un promig d'edat molt avançada dels seus habitants, s'hi ha d'afegir, quan parlem de la parròquia, les conseqüències de la davallada de preveres en actiu. Poc a poc s'han anat perdent molts serveis que cal anar a cercar a pobles veïns, entre ells el rector. A més, la societat emergent ha fet que ni la parròquia ni el rector conservin el mateix paper que tenien en el teixit social. Hem escurçat distàncies, i això, en equilibri, és bo.

On hi ha hagut un veritable procés de confiança vers els fidels i voluntat de preparar el futur, la parròquia, encara que en absència de prevere, conserva una identitat; trobaríem molts nivells, però el rector, tot i viure fora, pot sentir el batec d'aquella comunitat, encara que sigui petita o pobre.

No s'hauria d'arribar mai a un funcionariat d'actes religiosos, això significaria pèrdua total del sentit comunitari imprescindible per a viure el cristianisme. Ens és urgent la dedicació d'energies per l'estil corresponsable de tota la pastoral, al voltant d'aquell que té la missió de presidir-nos com a comunitat cristiana.

No s'hauria d'arribar mai a un funcionariat d'actes religiosos.

Si bé el sistema de treball en equip, en molts espais de la societat, ha esdevingut un bon recurs, en la comunitat eclesial forma part de la seva identitat. El procés que darrerament hem viscut d'una societat de nacional-catolicisme a un ambient laïcista, encara en plena efervescència, ha anat canviant la fesomia de parròquia. Però gràcies a Déu hem de valorar que encastat en aquest procés hem tingut el Concili Vaticà II i, més proper, amb voluntat d'adaptació a la nostra realitat, el Concili Provincial Tarracòense.

En els documents i conclusions d'ambdós, podem trobar recursos suficients que ens permetin de viure com a creients la comunitat parroquial enmig d'una nova realitat. Això sí, res ni ningú ens estalviarà l'adaptació a sentir-se i esdevenir Església en un ambient, com a mínim, poc acollidor.

L'absència de la presència del prevere en aquestes circumstàncies és nota d'una manera especial. I en les

comunitats parroquials actives (que cadascuna té el seu tarannà), si no hi ha hagut una preparació a assumir responsabilitats, més enllà de col·laborar, correm el risc d'esdevenir una societat local que fa coses per a la gent o per al poble. Un pur activisme ens abalançaria encara més a la pèrdua d'identitat, a una Església descafeïnada.

El repte que tenim com a parròquia va més enllà de mantenir o no el caliu comunitari i alimentar-nos mútuament compartint la fe i celebrant-la en la nostra vida. El repte és el de la identitat fonamentada en Crist, eix vertebrador de la pròpia vida, i per això esdevenir llevat, testimonis i profetes en l'ambient.

Aquí ja es veu que no es tracta d'actes religiosos i activitats ben organitzades. Ens cal una vivència espiritual de relació amb Déu, que l'activitat pastoral dinamitza i la litúrgia alimenta. Ens cal una presència que vetlla l'esperit del que es fa i acompanya les vivències.

Ens cal una vivència espiritual de relació amb Déu, que l'activitat pastoral dinamitza i la litúrgia alimenta.

Per fer comunitat necessitem creients; els creients, per avançar en el seu procés personal, necessiten algú relativament proper que els acompanyi en el seu caminar i els ajudi a reci-

clar tantes situacions humanes com es viuen, per tal d'identificar-se amb Crist.

El laic amb missió pastoral és un creient que des de la seva condició de fidel (home, dona, seglar o religiós) se sent mogut a una participació de coresponsabilitat en el ministeri del prevere pel que fa a la pastoral. Ha descobert una crida a donar resposta a unes necessitats de vitalitzar la parròquia participant directament en el servei ministerial d'aquell que en nom del bisbe la presideix. I s'implica en aquesta responsabilitat. En presència o absència de prevere, allí hi ha uns creients i un grup a acompanyar en la seva identitat cristiana.

Segons la realitat de la parròquia a la que és enviat pel bisbe, i les seves possibilitats personals i les del rector amb el qual col·labora, el laic amb missió pastoral pot i va assumint tasques d'organització i coordinació en les diverses activitats: la catequesi d'adults, joves o infants amb les seves activitats paral·leles com poden ser celebracions, representacions, trobades interparroquials o arxiprestals, formació i acompanyament dels catequistes.

Estar a prop de totes les persones que tenen alguna funció al servei de la comunitat o exerceixen algun voluntariat: litúrgia, malalts, despatx, margïnats, economia, funcionament o subministrament de locals i espais, és el que diferencia un laic amb missió pastoral d'un administrador o coordinador. El laic amb missió pastoral esdevé pont, persona de referència entre el prevere i la comunitat. Farà qualsevol tasca que pot fer un cristià no ordenat,

incloses, és clar, celebracions en absència de prevere, benediccions, director de la parròquia... Per sobre de qualsevol tasca hi ha el fer costat a les persones, rector inclòs; el treball en equip ha de ser una característica imprescindible en una parròquia que és portada per un prevere i un laic amb missió pastoral; tots dos han estat enviats, cadascú des del seu lloc, a servir-la en nom del bisbe.

El laic amb missió pastoral esdevé pont, persona de referència entre el prevere i la comunitat.

Això és fer i ser comunitat, i només es possible quan tenim les nostres vides arrelades i unides en Crist. Per això l'espiritualitat és imprescindible en un laic amb missió pastoral.

Haver de fer funcionar la parròquia i que aquesta no es desviï de la seva raó de ser ni del seu objectiu, alhora que en el seu ambient esdevé un creient públic, és engrescador i alhora es fa difícil ja que en el fons hi ha no només el tema del testimoniatge, sinó engrunes de profeta.

Sovint la gent s'apropa a la parròquia amb unes idees preconcebudes, o bé amb unes expectatives ja formades; quan es fa necessari trencar aquests esquemes és dolorós perquè sempre acaba afectant les relacions humanes. Això, no solament passa

amb aquells que demanen algun servei, també es dona en canvis de rectors. Costa a vegades entendre que rector i laic amb missió pastoral som enviats pel bisbe a servir la mateixa comunitat i, per tant, a treballar en equip de manera corresponsable.

La parròquia és l'espai i l'ambient de la comunitat. Cada parròquia, com tot grup humà, ha adquirit una identitat pròpia que cal respectar. El rector, amb el laic amb missió pastoral, si és el cas, l'ha de dirigir vetllant que el seu tarannà no s'allunyi del que l'ha d'identificar com Església del Crist.

Es fa necessari que la funció de la parròquia no decaigui mentre ens trobem en "espera" de prevere. S'ha d'esmerçar tot el que calgui perquè l'Església sigui sacrament del Regne a través del llevat que cada cristià hi ha d'aportar.

Tot això podria resultar molt teòric si no hi hagués ja 25 anys d'experiències que avalen un camí vers aquest objectiu. Al compromís personal, vers la realització d'un servei eclesial en aquests termes, hi podria afegir el d'altres persones que al llarg del temps també l'han exercit. En aquest moment a l'Arquebisbat de Tarragona som set laics amb missió pastoral i s'estan preparant dos nomenaments més. Total: cinc dones i un home solters, dues religioses i una vídua.

Les experiències són plurals, tant pel que fa a l'inici del procés, la formació, la presa de consciència d'aquesta crida i la manera d'exercir-la. També és plural la forma de treball, la

dedicació i el nivell de corresponsabilitat amb el rector, així com la implicació en la pastoral arxiprestal.

En aquesta riquesa de varietat, ens sentim units per la fe comuna en el Crist i el missatge que ens ha confiat de viure i anunciar, considerant-nos col·laboradors en la seva Església.

Hi ha una ferma voluntat del Sr. Arquebisbe a què el grup creixi, es relacioni, es cohesioni i mantingui una agilitat espiritual. Per assolir tots aquests objectius s'hi implica personalment en el projecte amb la convicció que la participació corresponsable dels laics és peça important en la tasca eclesial.

Es tracta d'una nova manera de guiar la parròquia: l'agent de pastoral que denominem aquí laic amb missió pastoral no és un mer suplent en aquells espais on el rector no hi pot ser, és la visibilització del creient adult que assumeix el seu carisma en l'Església, posant així en evidència l'expressió de poble de Déu. No es tracta d'una figura que retirarem quan tinguem un prevere sota cada campanar, sinó d'un

referent tant pels fidels com pel rector.

És per això que no hem d'entendre la seva presència com exclusiva de parròquies rurals o bé d'aquelles on no hi resideix el rector. Es pot fer una gran tasca en parròquies grans de ciutat i barriada; potser en aquests altres ambients es podria focalitzar més en la pastoral evangelitzadora.

Sigui com sigui, el moment present demana una nova manera de fer i ser parròquia. Són temps, els que vivim, de suplicar a l'Esperit perquè la seva Església trobi l'estil de vivència i comunicació del missatge encomanat pel Mestre: anunciar l'Evangelí, construir el Regne i fer deixebles seus; sempre amb la convicció que *ell és amb nosaltres, cada dia fins a la fi del món.*

*El moment present
demana una nova
manera de fer i ser
parròquia.*

Pastoral amb immigrants

MN. JOAN CABOT, rector de la parròquia de Lurdes (el Poble-sec, Barcelona) i membre de l'equip de Pastoral Social de Barcelona.

La realitat social avui al nostre entorn està marcada pel fenomen de la immigració. Tant les relacions de veïnatge com la vida de les entitats i associacions, els serveis de l'administració (educació, sanitat, assistència social), les manifestacions culturals i cíviques, la política, etc. ens plantegen el repte de relacionar-nos amb un nombre considerable de nousvinguts i d'acollir-los i d'incorporar-los al nostre teixit social.

Aquest fet no és aliè, evidentment, a la vida i activitat de les parròquies i moviments d'Església i podríem trobar considerables experiències pastorals que intenten ser resposta a una situació que, sense ser nova del tot, sí que s'ha produït amb una intensitat extraordinària en els darrers anys. Aquestes experiències no sempre han reeixit, i tampoc no sempre s'han fet amb criteris coincidents. És una tasca per la qual no estem preparats i que en bona mesura es fa amb força improvisació i sense objectius clars.

Des del col·lectiu "Pastoral amb Immigrants", un grup d'agents de pastoral, majoritàriament capellans, que va sorgir amb motiu de les tanca-des d'immigrants que tingueren lloc al Pi i a altres esglésies de Barcelona a finals de gener de 2001, s'ha anat fent una reflexió que crec que és important a l'hora de respondre als interrogants pastorals que ens planteja aquesta

realitat. Mensualment ens trobem per compartir les experiències pastorals que la presència de molts nousvinguts desvetlla en les nostres parròquies i moviments. També puntualment organitzem taules rodones, campanyes, i participem en actes i trobades d'altres col·lectius i organitzacions.

S'han anat fent reflexions llargues, partint sempre de les experiències concretes, sobre diferents àmbits de la pastoral: l'acolliment, la litúrgia, la formació, la relació amb l'Islam, l'acompanyament de les famílies, la participació dels nousvinguts, la religiositat popular..., sempre procurant descobrir els reptes que representa per a les nostres comunitats la presència de molts cristians provinents d'altres països i cultures –sobretot d'Amèrica Llatina i de l'Europa de l'Est– i el veïnatge amb musulmans.

La principal conclusió que es pot treure d'aquests anys de treball és que el fenomen de la immigració marca de manera clara tots els àmbits de la pastoral, en alguns barris més que en d'altres, potser en el món urbà més que en el rural, i que **no podem pensar en una pastoral específica per a immigrants**, ni enganyar-nos dient que la immigració és cosa de l'assistència social, tot i que és cert que la situació legal de molts d'ells i les seves precarier-

tats laborals, d'habitatge, etc., condicionen moltíssim la seva vida. Cal repensar tots els programes pastorals actuals i incorporar-hi de manera transversal aquesta nova realitat, veient-la més com una oportunitat de renovació que no pas com una dificultat, perquè la immigració no crea problemes, sinó que posa en evidència els problemes que ja tenien les nostres comunitats i la seva limitada capacitat d'acolliment.

L'acolliment, fruit d'una lectura creient de la realitat que vivim i entès com una conseqüència de l'opció preferencial pels pobres, és una dimensió irrenunciable de les comunitats cristianes. L'acolliment ha de ser trobada entre iguals, no paternalisme, i ha de ser també un exercici de solidaritat, d'intercanvi i de comunió. En la trobada amb els nouvinguts ells i nosaltres ens movem de la nostre posició, ells s'incorporen al nostre tarannà, però també ens ensenyen noves expressions i vivències de la fe. Així és com **tota la comunitat ha d'esdevenir subjecte actiu de l'acolliment.**

L'acolliment ha de ser trobada entre iguals, no paternalisme, i ha de ser també un exercici de solidaritat, d'intercanvi i de comunió.

Alguns criteris que ens poden ajudar des de la pastoral concreta de les parròquies:

- 1. Vetllar pel contacte personal i personalitzat.** És fonamental per acollir totes les dimensions de la vida dels nouvinguts. Cal avançar-nos i anar a trobar el nouvingut, sense esperar que vingui. Cal veure'l com un membre de la comunitat més, no com un subjecte d'assistència material o espiritual; l'immigrant s'ha de sentir "normal" a la comunitat.
- 2. No fer comunitats separades.** Interrelacionar, provocar el contacte i el coneixement mutu. Valorar les diferents cultures, sensibilitats, tradicions... i enriquir-nos els uns als altres. Cal, no només que l'immigrant s'adapti a la comunitat, sinó també que la comunitat s'adapti a l'immigrant.
- 3. Contemplar la diversitat del col·lectiu immigrant.** Els nouvinguts són un col·lectiu molt divers, culturalment i també en la formació, experiència i sensibilitat cristiana. Cal conèixer la seva diversitat per poder respondre millor a les seves demandes o necessitats. En el cas concret dels llatinoamericans, parlar una mateixa llengua no és garantia de comunicació i comprensió mútua.
- 4. Superar el nostre complex de comunitats envellides i avorrides.** Cal reconèixer davant els immigrants, alguns provinents d'Esglésies més vives, que les nostres comunitats estan en general envellides i mancades de nervi evangelitzador. Però això, més que una excusa per no fer res, ha de ser un incentiu per renovar-nos amb la seva aportació.
- 5. Defensar l'esperit del Concili Vaticà II i la renovació que ens**

va portar. Hem de fer pedagogia per evitar possibles involucions provinents de sensibilitats “preconciliars” que ens arriben o que encara són presents en les nostres comunitats.

Concretar aquests criteris en la pràctica pastoral no és fàcil, i depèn molt de la creativitat i capacitat de cada comunitat, però hi ha alguns aspectes metodològics (n’hi podríem afegir molts més) que em sembla que cal tenir en compte:

- Comptar amb els infants (que participen habitualment a la catequesi i a les activitats de lleure) com agents molt importants per connectar amb els pares i les famílies, i animar-los a la participació.
 - Proposar responsabilitats concretes als nouvinguts i acceptar el seu ritme d’aprenentatge.
 - Fer que la llengua no sigui una dificultat, amb solucions imaginatives, com ja s’ha fet històricament a moltes comunitats amb presència significativa de castellanoparlants, evitant de separar activitats segons la llengua materna o de caure en la inèrcia de fer-ho tot en castellà.
 - Comptar amb la mobilitat dels immigrants que dificulta la seva constància i participació. Adaptar fins on sigui possible els ritmes i horaris a les seves possibilitats.
 - Coordinar-nos i compartir molt més entre nosaltres, sobretot entre les parròquies veïnes, per tal de no dissipar esforços i caminar junts. Complementar-nos i no pretendre tenir tots els serveis a cada parròquia.
- Cercar complicitats amb les entitats cíviques i culturals del barri o poble, també amb els ajuntaments i administracions, de cara a contribuir a la sensibilització social.
 - Vèncer la percepció de la gent, sovint fomentada demagògicament o amb interessos polítics, que desatenem la gent del país per acollir els immigrants.
 - Comptar amb les institucions d’Església que reflexionen o treballen en el camp de la immigració, escoltar-les i coordinar-nos-hi si és possible: Pastoral Social, Pastoral Obrera, Plataforma d’Entitats Cristianes amb els Immigrants, Càritas, Pastoral amb Immigrants, Cristianisme i Justícia, Unió de Religiosos de Catalunya, ...
 - ...

Aquesta aportació breu és, en bona part, fruit de la reflexió col·lectiva de “Pastoral amb Immigrants”. M’agradaria que si més no entenguéssim que avui, a casa nostra, ja no hi ha pastoral “sense immigrants”, ni podem pensar en una pastoral “només per a immigrants”; o comptem amb ells i els considerem a tots els efectes membres de la comunitat, o no haurem sabut aprofitar aquesta gran oportunitat de creixement i renovació que l’Esperit ens ofereix.

Ja no hi ha pastoral "sense immigrants", ni podem pensar en una pastoral "només per a immigrants".

Atenció al col·lectiu 30-50 anys

MN. JOSEP SOLER I LLOPART, arxiprest de Torrassa-Collblanc, rector de les parròquies de St. Enric d'Ossó i Sta. Gemma de l'Hospitalet de Llobregat, i de St. Antoni d'Esplugues de Llobregat. Consiliari d'ACO.

La nostra Parròquia està situada en els barris de Pubilla Cases de l'Hospitalet i Can Vidalet d'Esplugues, configurats com a barris en l'onada d'immigració de finals dels 50 fins gairebé els 80, amb una població que ratlla els cinquanta mil habitants i reconfigurats amb la immigració recent des de l'estranger. Ens preocupa molt poder arribar a les noves generacions que creiem que tenen com a eix vertebrador la generació que està entre els 30 i 50 anys.

Creiem que aquest és un col·lectiu clau perquè reflecteix bé el canvi que s'està produint i que té un component d'acceleració de les coses molt notable. Agafar la roda de la societat li ha significat centrar-se en aconseguir els mitjans econòmics que li permetin un nivell de vida acceptable, és l'objectiu de la majoria de missatges que genera la societat. És una generació que s'ha trobat amb un món que posa en qüestió tots els referents ideològics i molt especialment els elements espirituals de l'existència... Per una part, més lliure ideològicament i religiosa i per altra més enganxat, amb més obligacions ineludibles.

En els components d'aquest segment d'edat es dona la ruptura a nivell religiós amb la generació anterior que era més tradicional. Aquesta ruptura ha representat per la gran massa la desconnexió amb el món religiós i, aquells que han volgut mantenir-s'hi connectats, han volgut fer el pas cap a un cristianisme més personalitzat, lliure i compromès amb la realitat i que ha volgut una església més corresponsable. De fet és un col·lectiu que per desinterès o per no trobar la manera d'ubicar-s'hi, molts dels seus integrants ja no són a les parròquies.

Una dada significativa a la nostra parròquia és que, fins fa 10 anys, a l'acabar la catequesi de preparació a la Comunió dels fills/es, la proposta de continuïtat a través d'un grup de reflexió i de revisió de vida era acollit per algunes persones, i ara això es converteix en una proposta insignificant.

El contacte més directe amb aquesta generació es produeix a través de la Catequesi de preparació a la comunió. Això ens ha portat a abocar-hi esforços com el de reformular tot el treball que fem amb els pares, que ha deixat de ser una oportunitat d'adocctrinar i de fer-los anar a la nostra «bola», ja que hem notat una gran sensibilitat a no veure's embarcats a una història que ells no controlen, i hem

És un col·lectiu clau perquè reflecteix bé el canvi que s'està produint.

passat a accentuar la seva presència en la catequesi al costat dels catequistes i de la parròquia, amb un interès nítid per acompanyar els fills i fer-los costat en el seu procés. Com exemple podem posar les primeres sessions dedicades a fer una anàlisi del món en què vivim i de la situació dels aspectes religiosos que es donen en aquest món, per preguntar-nos junts com la família, els catequistes i la mateixa parròquia podem fer una tasca educativa que esdevingui positiva pels seus fills. Hem posat molts esforços a què es valori i es participi en dues sortides que fem pares, mares i fills durant el període de la catequesi i que signifiquen crear clima de relació, de normalitat. A no encallar-nos en la celebració de la Comunió ni en les formes ni en el fet inevitable de la presència de familiars i amics aliens al que s'està fent. La celebració és dinàmica, participativa al màxim i sobretot curta, mai més de mitja hora.

A partir d'aquí plantejem la continuïtat dels infants i en això hi tenen un paper clau els monitors del Grup de Joves que significa aquesta continuïtat, explicant, fent-se presents, organitzant activitats que mostren quina és la seva proposta.

És en aquest moment que posem les bases de la continuïtat dels adults: buscant la seva implicació en tasques que mostrin la seva responsabilitat, en la possibilitat, en els casos que veiem factibles, que facin de catequistes (d'aquesta manera hem aconseguit un equip de catequistes proper a l'edat dels pares i que, pels catequistes, ha estat fonamental de cara al seu creixe-

ment en la fe) i en altres tasques i activitats de la parròquia. També hem fet que durant la catequesi entressin en contacte amb l'Eucaristia i amb les celebracions que han valorat sobretot quan aquestes han estat vistoses, animades, amb molta participació dels nois/es.

De cara a fer realitat tot això ens trobem amb moltes dificultats, com l'estil de vida que porta aquesta generació: els horaris, els valors que van marcant la seva vida, la manca de referències religioses en l'ambient en què viuen, la manca de formació religiosa d'acord amb els seus esquemes mentals, el fet que la nostra sigui una proposta més de les moltes que reben i sovint de més poca qualitat.

Creiem que tot passa per arribar a connectar amb ells i el seu món. Aquest és el nostre desafiament més enllà dels nostres esquemes o dèries. Que el contacte més directe el tinguin a través de persones de la seva generació representativa d'un món secularitzat i en el qual el clergat hi pintem molt poc. Incidir en les seves preocupacions d'una forma nova, diferent a com hi arriben altres. Acceptar per part nostre un procés que no és lineal, en què no es dona una continuïtat uniforme, ni serà referència única, sinó que haurà de ser compartit amb altres històries, propostes, amors; que sorgirà en certs moments de la vida i que no és definitiva mai. Caldrà crear un ambient que hi ajudi, que ho faci natural per a ells i sobretot aprofitar cada possibilitat que es doni i que demana que hi siguem en el moment precís. Per això és tan important crear i crear

constantment noves històries, no minimitzar-ne cap, encara que a vegades sembli que no porten enlloc.

En aquests moments hem començat, amb l'Equip Coordinador de la parròquia, una història amb els pares i mares que fa un temps van passar per la catequesi de preparació a la Comunió i que els seus fills han continuat en el Grup de Joves. Tot va començar en el fet que un de nosaltres es va fer present en el moment que alguns pares i mares acompanyaven als seus fills/es a l'activitat que feien el dissabte al matí i, estant allà, va captar el desig d'una mare de fer una sortida de pares, que ella va formular com «la que vam fer a la catequesi». Allà mateix vam fer que aquesta proposta espontània arribés a les oïdes dels altres pares i mares, junt amb la invitació verbal de trobar-nos per parlar-ne. Amb sorpresa nostra el següent dissabte eren més de 20 persones i, en comentar la possibilitat, van sorgir idees i alguna persona disposada a explorar-ne les possibilitats de portar-ho a terme, a la vegada que alguns van manifestar desigs molt poc factibles i altres molt escepticisme. Des de l'equip coordinador vam anar aplanant el camí pràctic de concretar el lloc, el programa de la sortida i la inscripció i pagament. També van sorgir reticències per part de l'equip de monitors que es van sentir marginats de tot aquest procés, tot i que ells havien manifestat moltes vegades aquest mateix desig però no havien pogut concretar-lo. Parlant, vam arribar a treure mals entesos. Al final va venir el dia de la sortida que va ser molt reeixida amb la implicació de tots i amb una Euca-

ristia precedida d'una reunió per grups de pares i fills, que van afrontar, a partir d'unes històries senzilles, les preocupacions entorn a l'educació, al món en què vivim i a la fe. Després de dinar ens vam emplaçar per una trobada, el següent dissabte, per parlar de si hi hauria qüestions que ens interessessin i veure com les podíem abordar. El següent dissabte quasi no va venir ningú al principi, després en van aparèixer alguns, tots com si no recordessin res del que havien dit a la sortida. Hem refet la convocatòria per un altre dia, ja veurem què donarà de si.

És un exemple senzill. No és fàcil trobar l'ocasió i quan la tens no és gens fàcil gestionar-ne la continuïtat. Es posa molt de manifest la proposta del servei que ens fa Jesús i un servei desinteressat. I també de la llavor que sembres i que no n'ets ni el gestor, ni el que en recull el fruit. I és sobretot la fe de que la llavor s'ho val i que, com St. Pau, no ens la podem quedar per nosaltres. En el moment actual crec que se'ns demana una actitud de pidolar, molt evangèlica, donar tot el que tenim i sobretot no sentir-nos amos o que nosaltres sí que tenim la veritat. El moment actual és també un moment de l'Evangelí. Estem en la recerca esperançada del que ens demana Déu i que implica a les persones del nostre món ara i aquí.

*Donar tot el que tenim
i sobretot no sentir-nos
amos o que nosaltres
sí que tenim la veritat.*

*IV. Punts de reflexió
sobre la parròquia*

Una experiència de formació permanent pels preveres del bisbat d'Urgell durant els cursos 2004-2005 i 2005-2006

MN. JOAN PUJOL, Vicari General del Bisbat d'Urgell.

Una iniciativa compartida.

La proposta d'estudiar el tema de la parròquia com a matèria per a la formació permanent dels preveres va ser aprovada en la reunió del Consell Presbiteral del dia 28 de juny de 2004, amb aquestes paraules: "Es proposa per enguany i l'any vinent una reflexió sobre la parròquia, tenint en compte alguns documents doctrinals i pastorals publicats darrerament: Concili Provincial Tarraconense, Directoris de la parròquia i de l'arxiprestat, Directori de Pastoral Sacramental, Congrés sobre la parròquia evangelitzadora, Vademècum del rector, reflexions d'altres bisbats, Nota Pastoral de la conferència episcopal, etc...". De fet, el tema havia estat suscitat en les darreres reunions dels arxiprestos i s'havia demanat al Vicari General que, junt amb tres arxiprestos, preparaessin uns temes de reflexió i unes qüestions per al diàleg.

Uns documents bàsics.

A l'hora de redactar aquest material, que es va anar trametent periòdicament a tots els preveres, es van tenir, fonamentalment, en compte els següents documents:

- 1.- El Congrés sobre "*Parròquia evangelitzadora*", celebrat a Madrid de l'11 al 13 de novembre de 1988 i el llibre de Miguel Payà Andrés, Secretari General del Congrés "*La parròquia, comunidad evangelizadora, curso de renovación parroquial*" (1989).
- 2.- Les resolucions del Concili Provincial Tarraconense (1995) que tracten el tema de la parròquia.
- 3.- Els Directoris de la Parròquia i l'Arxiprestat (2001) i el Directori de Pastoral Sacramental (2000).
- 4.- La Nota pastoral de la Conferència Episcopal Italiana sobre "*El rostro misioner de la parròquia en un món que canvia*" (30/05/2004).
- 5.- El cinquè capítol intitulat "*Nuestras parroquias y la nueva evangelización*" d'un treball de Mons. Fernando Sebastián sobre La Nueva Evangelización.
- 6.- El Vademècum del rector, treball de reflexió dels Vicaris de Pastoral de Catalunya (octubre 2001).

L'orientació fonamental de tots aquests documents era impulsar la pastoral parroquial en una doble direcció:

- la comunió de la parròquia amb l'Església diocesana, i
- l'evangelització com a tasca prioritària de la comunitat parroquial

Línies pastorals bàsiques.

En la Nota Pastoral de l'Episcopat italià, esmentada més amunt, *“El nostre missioner de la parròquia en un món que canvia”*, es fan les següents afirmacions, proposades com a grans línies de fons i que reflecteixen les línies pastorals bàsiques de la reflexió que es va proposar en els diferents temes.

a) No és pot donar per fet que, entre nosaltres i al nostre entorn, en un creixent pluralisme cultural i religiós, sigui conegut l'Evangelí de Jesús. Les parròquies han d'ésser àmbits on siguin acollides i escoltades les pors i les esperances de la gent, les seves peticions i anhels, sovint no manifestats, i han d'estar disposades a oferir un testimoni coratjós i un anunci creïble de la veritat que és Crist.

Les parròquies han d'ésser àmbits on siguin acollides i escoltades les pors i les esperances de la gent.

b) La iniciació cristiana, que té el seu bressol insubstituïble en la parròquia, ha de retrobar la seva unitat entorn de l'Eucaristia. Cal renovar la iniciació cristiana dels infants implicant-hi les famílies. Pels joves i adults cal proposar nous i possibles itineraris per a la iniciació o represa de la vida cristiana.

c) El diumenge, dia del Senyor, de l'Església i de l'home, està a l'inici, al cor i al moll de la vida parroquial. El valor que el diumenge té per l'home i l'impuls missioner que se'n deriva prendran forma només en una celebració de l'Eucaristia feta segons la veritat i la bellesa.

d) Una parròquia missionera està al servei de la fe de les persones, sobretot dels adults, molt atenta a la dimensió afectiva, al món del treball i del lleure. Cal reconèixer el rol que tenen per a la societat i per a la comunitat cristiana les famílies, sobretot en la preparació al matrimoni, en l'atenció dels fills, en la responsabilitat educativa, en els moments de sofriments.

Les parròquies han de continuar assegurant la dimensió popular de l'Església, renovant el lligam amb el territori.

e) Les parròquies han de continuar assegurant la dimensió popular de l'Església, renovant el lligam

amb el territori en les seves concretes i múltiples dimensions socials i culturals. És necessari que les parròquies siguin cases obertes a tots, tinguin cura dels pobres, col·laborin amb altres agents socials i amb les institucions, promoguin cultura en aquest temps de la comunicació.

f) Les parròquies no poden treballar soles. Es necessària una “pastoral integrada”, en la qual, en unitat amb la diòcesi, s’abandoni tota pretensió d’auto-suficiència, facin un treball en comú, amb formes diverses, i valorin la vida consagrada i els nous moviments.

g) Una parròquia missionera té necessitat de nous protagonistes: una comunitat que se senti responsable de l’Evangeli, més disposada a la col·laboració en un únic presbiteri, i més atenta a promoure els carismes i els ministeris, que tingui cura de la formació dels laics, junt amb les seves associacions, atenta a la pastoral dels ambients i creadora d’espais de real participació.

La temàtica.

Els temes proposats per a la reflexió dels preveres han estat aquests deu.

1. La parròquia i la nova evangelització.

L’exposició del tema segueix d’aprop la Nota Pastoral de la CEI “*El rostre missioner de la parròquia en un món que canvia*” amb els següents apartats:

- L’evangelització, una missió de sempre i d’avui.

- Alguns desafiaments de la parròquia en una societat canviant.
- Un cop d’ull a les nostres comunitats.
- Què vol dir evangelitzar?
- La parròquia, àmbit d’evangelització.

2. La parròquia i la iniciació cristiana.

Per a la redacció d’aquest tema s’han tingut en compte el “*Directori de Pastoral sacramental*”. Promulgat per la CET el 2002, el “*Projecte global de Catequesi*”, aprovat per al CET i publicat pel SIC el 2000, i el llibre de Miquel Payà “*La parròquia, comunitat misionera*”, PPC 1989. Quatre punts de reflexió:

- La parròquia, si maternal on neixen els cristians.
- La iniciació cristiana dels adults.
- La iniciació cristiana dels nens i adolescents.
- La catequesi d’adults.

3. La parròquia i el baptisme.

Fonamentalment és un recordatori del que diu el “*Directori de Pastoral sacramental*” de la CET, desenvolupat en 4 apartats:

- El baptisme dels infants.
- Els padrins.
- Algunes prescripcions: Nom, temps, lloc, baptisteri, ciri pasqual i sants olis.
- El ritu per a nois i noies en edat catequètica.

4. La parròquia, comunitat eucarística.

Per a l'exposició d'aquest tema s'han emprat textos de la Constitució Sacrosantum Concilium, de la CEI i de la Congregació per al Culte diví *"Any de l'Eucaristia. Sugeriments i propostes"* 2004, sota aquests epígrafs:

- A la taula de la Paraula i del Pa: el dia del Senyor.
- Tres objectius per a les nostres parròquies: defensar el significat religiós del diumenge; vetllar la qualitat de les celebracions eucarístiques i considerar el dia del Senyor com a temps de comunió, de testimoniatge i de missió.
- Indicacions per a les parròquies, a partir dels suggeriments de la Congregació per al Culte diví.

5. La parròquia i la pastoral vocacional

Les idees fonamentals han estat tretes de la conferència del Dr. Amedeo Cecina, professor del curs d'acompanyament personal i de formació permanent en la Universitat Pontifícia Salesiana de Roma, *"Una pastoral vocacional en la comunidad parroquial"*, Roma, 2004.

6. La parròquia i la reconciliació.

El tema parteix del Catecisme de l'Església catòlica i es tractat en els següents apartats:

- La crisi del sagrament de la Penitència. Un text significatiu de

la CEE en la Instrucció Pastoral *"Deixeu-vos reconciliar amb Déu"* del 1989.

- Principals dimensions d'aquest sagrament. Tal com les exposa el Papa Joan Pau II en l'Exhortació apostòlica postsinodal *"Reconciliatio et Paenitentia"* de l'any 1984.
- Algunes orientacions pastorals, extretes de la Instrucció Pastoral de la CEE.
- La celebració del sagrament.

7. La parròquia i el Concili Provincial Tarraconense.

Aquest tema es va preparar amb les aportacions dels assistents a la celebració del desè aniversari del CPT a Montserrat els dies 4 i 5 de juny de 2005, les reflexions del Consell Pastoral diocesà, del Consell Presbiteral i dels Arxiprestos sobre el tema proposat en aquest aniversari: "Reptes i pistes operatives per al treball a fer en el nostre futur immediat".

8. La parròquia i la pastoral familiar.

El tema fou preparat pel Delegat diocesà de Pastoral familiar i vida, a partir del Directori de Pastoral familiar de l'Església a Espanya, aprovat per la CET el 2003, i del discurs del Papa Benet XVI en motiu de l'obertura de l'Assemblea eclesial de la diòcesi de Roma el 6 de juny de 2005. Es tractaven aquests temes:

- Crisi de la família: a les arrels d'un malestar.

- Realitat i esperança.
- La bona nova de la família i de la vida.
- Prioritats pastorals de cara a una acció immediata.

9. La parròquia i la pastoral de la salut.

Aquest tema ha estat elaborat a partir del Document “*Els malalts de la parròquia: una prioritat*” Campaña del malalt 2003, de la Comissió Episcopal de Pastoral de la CEE, tenint en compte aquests aspectes:

- Educar per a viure la salut, la malaltia i la mort.
- Acompanyar el malalt en el procés de la seva malaltia.
- Celebrar els sagraments amb els malalts.
- Ajudar la família dels malalts.
- Integrar els malalts en la vida de la parròquia.
- Implicar tota la parròquia en la pastoral de la salut.

10. La parròquia, comunitat d'amor.

Tema inspirat fonamentalment en l'Encíclica del Papa Benet “*Deus caritas est*” amb aquests accents:

- La parròquia, comunitat viva.
- Com construir la fraternitat?
- Càritas parroquial, com a servei alliberador, comunitari, organitzat, obert, fet des de l'amor i universal.
- Tasques principals de Càritas.

Com treballar els temes?

La proposta és de començar la reunió amb la lectura del text bíblic i la pregària que encapçalen cada tema. És important crear un clima de pregària a l'inici de la reunió, tota vegada que es parlarà del nostre ministeri, que posem en mans del Senyor.

El segon temps és el de la reflexió. Es tracta de llegir el text que es proposa. Aquesta reflexió caldrà enriquir-la amb altres aportacions, noves idees, suggeriment de lectures, etc...

Un tercer temps, important, és el diàleg sobre el tema. Per això, cada tema inclou unes qüestions que tenen com a finalitat centrar el diàleg. Són, evidentment, preguntes indicatives.

La reunió pot acabar amb alguna iniciativa concreta, un compromís a nivell parroquial o arxiprestal.

Per la bona marxa de la reunió, és convenient nomenar un secretari que prengui nota de les reflexions i dels acords que es puguin prendre. La lectura d'aquest resum pot servir per iniciar la propera reunió.

A manera d'avaluació.

L'experiència, segons comentaris dels arxiprestos, ha estat interessant. S'han suscitat moltes qüestions, ha propiciat un diàleg sincer sobre la vida parroquial en els seus diferents aspectes i, en algun cas, ha estat un material útil per a fer-ne una reflexió amb els consells pastorals.